

Załącznik do uchwały nr Rady Gminy Michałowice z dnia 2024 r.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Michałowice na lata 2024-2030

Reguły, lipiec 2024

Opracowanie:

Urząd Gminy Michałowice we współpracy z firmą MM CONSULT spółka z ograniczoną odpowiedzialnością.

MM Consult sp. z o.o.

Adnotacja:

Niniejszy dokument został opracowany zgodnie ze Standardami dostępności dla polityki spójności 2021-2027, stanowiącymi załącznik nr 2 do Wytycznych dotyczących realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027. Niniejszy dokument nie został wyjustowany w celu zapewnienia większej dostępności dla osób z niepełnosprawnością wzrokową.

Spis treści

Rozdział I. Wprowadzenie	4
Rozdział II. Realizacja zasady partycypacji społecznej i partnerstwa	7
Rozdział III. Diagnoza obszaru rewitalizacji zjawisk negatywnych i lokalnych potencjałów	12
Rozdział IV. Wizja wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego, cele rewitalizacji i kierunki mające na celu eliminację lub ograniczenie występowania negatywnych zjawisk.....	23
Rozdział V. Projekty rewitalizacyjne	26
Rozdział VI. Mechanizmy integrowania projektów rewitalizacyjnych	29
Rozdział VII. Opis powiązań programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi.....	38
Rozdział VIII. System wdrożenia programu	47
Rozdział IX. System monitorowania i oceny gminnego programu rewitalizacji.....	50
Rozdział X. Zmiany w uchwałach dotyczących gospodarki mieszkaniowej gminy	55
Rozdział XI. Komitet Rewitalizacji.....	56
Rozdział XII. Specjalna Strefa Rewitalizacji.....	56
Rozdział XIII. Sposób realizacji GPR w zakresie zagospodarowania przestrzennego	57
Rozdział XIV. Opiniowanie programu przez właściwe podmioty	70
Rozdział XV. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko projektu programu	70
Załącznik nr 1. Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji.....	72
Załącznik nr 2. Szczegółowy opis projektów rewitalizacyjnych.....	85

Rozdział I. Wprowadzenie

Niniejszy rozdział stanowi wprowadzenie do programu rewitalizacji

Przepisy ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, zwanej dalej ustawą o rewitalizacji, określają zasady oraz tryb przygotowywania, prowadzenia i oceny rewitalizacji, przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej prowadzenie w zakresie własności gminy, chcąc w skuteczny, długofalowy i kompleksowy sposób zapobiegać negatywnym zjawiskom, występującym na terenie gminy. W związku z tym w celu kontynuacji prowadzonych przez Gminę działań zmierzających do powstrzymania lub zapobiegania procesom degradacji opracowano niniejszy program.

Niniejszy program został oparty o Diagnozę obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji stanowiącą podstawę do wyznaczenia obszaru rewitalizacji Gminy Michałowice zgodnie z uchwałą nr III/16/2024 Rady Gminy Michałowice z dnia 28 maja 2024 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Michałowice (Dz. Urz. Woj.Maz. z 2024 r. poz. 6048) oraz opracowany zgodnie z uchwałą Nr III/17/2024 Rady Gminy Michałowice z dnia 28 maja 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Michałowice na lata 2024-2030. Przygotowanie programu rewitalizacji poprzedzone zostało konsultacjami społecznymi z mieszkańcami oraz uzgodnieniami z podmiotami zewnętrznymi wymienionymi w art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy o rewitalizacji w szczególności o zgodności z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego – Uchwała nr 22/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 19 grudnia 2018 r. (Dz. Urz. Woj. Maz. z 28 grudnia 2018 r. poz. 13180 oraz Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+, załącznik nr 1 do Uchwały nr 1324/250/21 Zarządu Województwa Mazowieckiego z dnia 24 sierpnia 2021 r.

Zgodnie z art. 10 ust. 2 ustawy o rewitalizacji obszar rewitalizacji gminy nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji gminy zamieszkuje 4387 mieszkańców (24,62% ogólnej liczby mieszkańców gminy) i obejmuje 3,24 km² (9,33% ogólnej powierzchni gminy). Na tak wyznaczonym obszarze Gminy będą prowadzone działania rewitalizacyjne, które zostaną wskazane w GPR. Granice wytyczonego obszaru zdegradowanego pokrywają się z granicami obszaru rewitalizacji.

Podstawowym celem sporządzenia Programu jest zaplanowanie kierunków działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych bądź środowiskowych, zidentyfikowanych na obszarze wskazanym do rewitalizacji. Program umożliwi realizację działań rewitalizacyjnych, nie tylko przez Gminę i jej jednostki organizacyjne, ale też i przez podmioty zewnętrzne.

Program zachowuje w pełni strukturę wskazaną w ustawie o rewitalizacji, jako zalecaną. GPR zarówno w fazie jego przygotowania jak i w fazie wdrażania wykorzystywał rozwiązania i rekomendacje wypracowane w ramach obowiązującego programu rewitalizacji na lata 2016-2023, który przyjęty został uchwałą XXV/297/2017 Rady Gminy Michałowice z dnia 22 czerwca 2017 roku zmieniającą uchwałą Nr XXI/258/2017 Rady Gminy Michałowice z dnia 28 lutego 2017 roku. W LPR 2016-2023 zidentyfikowano 30 projektów rewitalizacyjnych, z czego 5 projektów głównych i 25 uzupełniających projektów rewitalizacyjnych. Łączna wartość projektów

rewitalizacyjnych zaplanowanych do realizacji w ramach LPR 2016-2023 wynosiła blisko 21 mln zł. Źródła finansowania projektów określono szeroko wskazując, przykładowe źródło jako budżet UE, budżet jednostek odpowiedzialnych za dany projekt.

Głównym źródłem realizacji projektów rewitalizacyjnych miały być środki własne Gminy; uzupełniającym natomiast środki działania 6.2 Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych, oraz 9.1 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, RPO WM 2014-2020, działanie 10.2 Upowszechnianie kompetencji kluczowych wśród osób dorosłych, Program Wieloletni „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa” Priorytet 2 „Infrastruktura Bibliotek 2016–2020”, NFOŚiGW oraz środki PROW 2014-2020. Pomimo tego, że Gmina posiada LPR wpisany do rejestru programów rewitalizacji w 2017 roku gmina nie korzystała jednak ze środków regionalnych przeznaczonych na rewitalizację w ramach działania 6.2 RPO WM 2014-2020. Powodem był brak środków konkursowych w okresie, w którym LPR został wpisany do wykazu programów rewitalizacji prowadzonym przez Samorząd Województwa i nie ogłaszanie kolejnych naborów wniosków na to działanie przez MJWPU. Pomimo braku finansowania projektów ze środków dedykowanych na rewitalizację pozyskano środki z innych źródeł lub, po modyfikacji, dokonano realizacji projektów rewitalizacyjnych.

W okresie przed przystąpieniem do uchwalenia GPR opracowana została dokumentacja projektowa dla przedsięwzięcia inwestycyjnego w przedmiocie zmiany sposobu użytkowania terenów zielonych Zalewu Komorowskiego na cele aktywizacji społecznej. W latach 2020-2021 roku Gmina Michałowice dokonała remontu (modernizacja) zbiornika wodnego w Komorowie-Wsi przy ul. Głównej. Pierwszy etap to remont rowu opaskowego „B”, polegający na: usunięciu nadmiaru gruntu z dna rowu, kształtowanie skarp i dna oraz wymianie konstrukcji dwóch przepustów. Na ten etap pozyskano dofinansowanie w kwocie ponad 0,5 mln zł, które pokrywa 70% kosztów przedsięwzięcia. Drugi etap to remont czaszy zbiornika, zapory czołowej, grobli bocznej, jazu, mnicha, rowu „A” oraz stopnia z kładką, polegający na usunięciu nadmiaru gruntu z dna zbiornika, wykonaniu kinety (rowu) w dnie umożliwiającej całkowite spuszczenie wody ze zbiornika, wyrównaniu gruntem i wzmocnieniu skarpy zapory czołowej, wyrównaniu gruntem korony i skarp grobli, wykonaniu umocnień i uszczelnienia grobli materiałem ograniczającym przepływ wody, naprawie ubytków betonu w konstrukcji jazu wraz z pokryciem całej powierzchni betonowej powłoką ochronną.

Pośród projektów rewitalizacyjnych przebudowano również świetlicę wiejską w Regułach. Sama sala świetlicy to dokładnie 103,6 m². Do tego budynek posiada zaplecze o powierzchni 14,9 m², aneks kuchenny 14,2 m² oraz dwie toalety. Cała powierzchnia użytkowa nowej świetlicy to ponad 150 m. Wciąż aktualna pozostaje jednak możliwość pozyskania wsparcia dotacyjnego na projekty w działaniu 9.1 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu; projekty aktywizujące mieszkańców realizowane były w zmienionej formie w postaci organizacji imprez masowych skierowanych do mieszkańców, m. in. każdorazowo we wrześniu Dożynek Gminnych w Regułach.

Analiza doświadczeń wdrożenia LPR pokazuje brak realizacji projektów miękkich wpisanych do programu. Należy założyć, że wnioskodawcy błędnie zakładają że realizacja projektów wpisanych do LPR dokonywana powinna być przez UG tymczasem wpisanie projektu do programu stanowić miało podstawę dla wnioskodawcy do dalszego występowania i finalnej

realizacji projektów dzięki pozyskaniu środków zewnętrznych zidentyfikowanych na etapie pracy diagnostycznej LPR.

Niezależnie od tego wnioskodawcy występowali o wsparcie dotacyjne z innych niż wskazane w LPR źródła środków zewnętrznych. Dobrym przykładem było ubieganie się o środki dotacyjne w marcu 2018 r. przez Oddział Rejonowy Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Michałowicach, który ubiegał się o dotację ze środków PROW 2014-2020 w ramach RLKS za pośrednictwem LGD Nadarzyn-Raszyn-Michałowice (projekt LPR nr 11. Organizacja szkoleń i zajęć międzypokoleniowych, podnoszących kompetencje mieszkańców, w tym w zakresie technologii informatycznych).

Należy wskazać, że cel realizacji miękkich projektów rewitalizacyjnych zaplanowanych do realizacji przez NGO's był realizowany innymi środkami przez Urząd Gminy. Realizowane usługi kulturalne i rekreacyjno-wypoczynkowe organizowane są w różnych miejscach w gminie, w tym na obszarze rewitalizacji. Przedsięwzięcia te miały służyć dobrej zabawie mieszkańców w każdym wieku, a co ważniejsze integracji i budowie poczucia wspólnoty lokalnej.

Podobnie pozytywnie należy ocenić działania przypisane do GOPS Gminy Michałowice. Projekty społeczne realizowane były w ramach bieżącej działalności jednostki zgodnie z Uchwałą Nr XIX/231/2016 z dnia 22 grudnia 2016 r. w sprawie uchwalenia „Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych dla Gminy Michałowice na rok 2017”. Na szczególną uwagę zasługuje projekt skierowany do seniorów, który został zidentyfikowany w ramach projektu LPR 3. Stworzenie Centrum Aktywizacji Społecznej w miejscowości Komorów. W Komorowie przy ul. Ceglanej powstał Dzienny Dom Seniora. Znajduje się on w budynku, który został przebudowany i dostosowany do jego funkcji. Na realizację tego projektu gmina otrzymała dofinansowanie w wysokości 300 tys. złotych w ramach programu „Senior+”, w tym na przebudowę budynku 250 tys. złotych. Pośród zrealizowanych projektów uzupełniających warto również podkreślić realizację projektu LPR 24. Remont i przystosowanie Zespołu Pałacowo-Parkowego w Pęcicach do potrzeb działalności kulturalnej i poszerzania wiedzy historycznej. Dofinansowanie trafiło w kwietniu 2017 roku do Zespołu Pałacowo-Parkowego w Pęcicach¹. Projekty GPR odnoszą się będą do projektów rewitalizacyjnych z LPR 2016-2023. Projekt GPR 9. Zagospodarowanie terenu wokół Zalewu Komorowskiego Etap III (projekt podstawowy) nawiązywać będzie obszarowo i problemowo do projektu LPR nr 18 - Zmiana sposobu użytkowania terenów zielonych Zalewu Komorowskiego na cele aktywizacji społecznej. Z kolei – projekt GPR 2 - Uporządkowanie oraz przywrócenie funkcji społecznych przestrzeni publicznej Parku w Regułach (projekt podstawowy) stanowić będzie kontynuację dwóch projektów tj. projektu LPR 22 - Integracja działań społecznych na terenie Parku w Regułach oraz projektu LPR 23 - Zagospodarowanie przestrzeni Parku w Regułach. Projekt GPR 3 - Zagospodarowanie terenu zielonego przy Przychodni Zdrowia w Regułach przy ul. Dworcowej nie ma swojego odpowiednika z LRP 2016-2023, ponieważ teren centrum Michałowic jest nowym obszarem rewitalizacji wcześniej nieobjętym LPR. Projekt ten nie będzie odnosił się zatem do wcześniej realizowanych projektów gminnych.

¹ Więcej informacji na temat dotacji na stronie <https://www.funduszedlamazowska.eu/aktualnosci/ponad-113-mln-lz-z-ue-na-sciezki-rowerowe-i-kulture-w-powiecie-pruszkowskim/>

Rozdział II. Realizacja zasady partycypacji społecznej i partnerstwa

Niniejszy rozdział opisuje mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji i konsultacje społeczne.

Identyfikacja interesariuszy procesu rewitalizacji

Dokumenty prawne i strategiczne dotyczące rewitalizacji podkreślają znaczenie zasady partnerstwa i partycypacji w procesie tworzenia i wdrażania programów rewitalizacji, czyniąc z nich element obowiązkowy procesu. Rewitalizacja to proces, którego centrum stanowią głównie mieszkańcy i przedstawiciele wszystkich grup interesariuszy, w tym podmiotów samorządowych, pozarządowych, gospodarczych, grup nieformalnych i innych – jako czynnych twórców i odbiorców programu. Dlatego jedynie partycypacyjne podejście do rewitalizacji daje szansę na sukces i realizację celów określonych w Gminnym Programie Rewitalizacji. Biorąc pod uwagę powyższe, zasada partycypacji społecznej powinna towarzyszyć na każdym etapie procesu rewitalizacji – od programowania Gminnego Programu Rewitalizacji przez wdrażanie działań po ich monitoring i ocenę całego procesu.

Gmina uznała konieczne zaangażowanie osób, dla których i wśród których ma być prowadzona rewitalizacja w różnych aspektach: społecznym, gospodarczym, technicznym, przestrzennym i środowiskowym (interesariuszy rewitalizacji). Ważnym elementem przygotowania gminy do koordynacji i zarządzania procesem rewitalizacji było określenie interesariuszy, którzy będą nie tylko odbiorcami, czy uczestnikami działań, ale i ich realizatorami, którzy będą mieli realny wpływ na osiąganie celów rewitalizacji Gminy Michałowice. W kolejnych podrozdziałach zostały opisane działania związane z realizacją zasady partycypacji społecznej i partnerstwa na etapie programowania oraz wdrażania i monitorowania rewitalizacji.

Analiza grup interesariuszy ma na celu wskazanie aktorów, którzy mogą włączyć się w tworzenie i wdrażanie programu. Analizie poddano przede wszystkim instytucje, organizacje pozarządowe i lokalnych przedsiębiorców. Bezpośrednimi interesariuszami projektu są mieszkańcy obszaru rewitalizacji wyznaczonego na obszarze Komorowa, Pęcic, Reguł i Centrum Michałowic, do których przede wszystkim skierowane są projektowane działania. Są to więc: mieszkańcy obszaru zagrożeni wykluczeniem społecznym, mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczyści nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze oraz mieszkańcy gminy inni niż mieszkańcy obszaru rewitalizacji.

Z uwagi na ujęcie w obszarze rewitalizacji Reguł na obszarze rewitalizacji działa większość jednostek użyteczności publicznej łącznie z UG. Z uwagi na zdiagnozowane problemy w sferze gospodarczej, ważnym partnerem Gminy w prowadzeniu procesu rewitalizacji powinny być instytucje wspierające rozwój przedsiębiorczości, tj. Lokalna Grupa Działania Nadarzyn-Raszyn-Michałowice. Ważnymi interesariuszami rewitalizacji są także działające na rzecz mieszkańców obszaru rewitalizacji organizacje pozarządowe zlokalizowane na terenie gminy. W aspekcie społecznym kluczowym potencjałem jest aktywna działalność ochotniczych straży pożarnych, kół gospodyń wiejskich oraz licznych organizacji zajmujących się tematyką ochrony środowiska na terenie gminy. Wskazane podmioty były odbiorcami działań informacyjno-promocyjnych na etapie tworzenia GPR. Będzie z nimi podejmowana współpraca w kolejnych okresach, związana z wdrażaniem i monitorowaniem procesu, w tym przede wszystkim w związku z konsultacjami

społecznymi podejmowanymi w trybie ustawy o rewitalizacji, dotyczącymi m.in. określenia zasad funkcjonowania i powołania Komitetu Rewitalizacji.

Na etapie diagnostycznym prowadzonym w ramach procesu opracowania diagnozy i uchwały delimitacyjnej (ówczesnie opracowanej, gdzie prace prowadzone były w latach 2019 – 2021² i

² Termin i tryb konsultacji został określony w zarządzeniu nr 35/2021 Wójta Gminy Michałowice z dnia 26 lutego 2021 r. w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych dotyczących wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Pierwotny termin konsultacji społecznych został ustalony w dniach od 5 marca do 6 kwietnia 2021 r. Termin konsultacji został następnie wydłużony do 20 kwietnia 2021 r. zarządzeniem nr 57/2021 Wójta Gminy Michałowice z dnia 6 kwietnia 2021 r.

O planowanych działaniach związanych z rewitalizacją informowano na stronie Biuletynu Informacji Publicznej (BIP) oraz stronie internetowej i profilu społecznościowym Gminy. W toku konsultacji społecznych nie wpłynęły żadne uwagi od mieszkańców ani innych interesariuszy rewitalizacji. Należy wyjaśnić taka sytuacja była głównie wynikiem usunięcia w finalnym brzmieniu uchwały delimitacyjnej zapisów wprowadzających prawo pierwokupu działek położonych na obszarze rewitalizacji. Zapisy takie znajdowały się bowiem w uchwale nr XXIII/265/2020 Rady Gminy Michałowice z dnia 16 września 2020 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji gminy Michałowice.

Spotkanie konsultacyjne z mieszkańcami odbyło się zdalnie z wykorzystaniem komunikatora internetowego Zoom Meeting w dniu 6 kwietnia 2021 r. Spotkanie otwarte było prowadzone w sposób ułatwiający zrozumienie prezentowanych treści z bezpośrednim odniesieniem się do nich, z wykorzystaniem wizualizacji prezentacji multimedialnej. W spotkaniu oprócz mieszkańców uczestniczył przedstawiciel wykonawcy zadania opracowania projektu Gminnego Programu Rewitalizacji, pracownicy UG zajmujący się planowaniem przestrzennym oraz Wójt Gminy Michałowice. W spotkaniu udział wzięły 32 osoby, głównie mieszkańcy miejscowości Reguły, Pęcice i Komorów. Wynikiem spotkania było oczekiwanie odstąpienia od wprowadzania prawa pierwokupu gruntów objętych obszarem rewitalizacji gminy.

Podczas konsultacji odbyły się dodatkowo dwa spotkania zainicjowane przez radnych Gminy, w dniu 13 kwietnia 2021 r. W takiej formie odbyły się dodatkowe spotkania z mieszkańcami Osiedla Michałowice pod auspicjami Pani Radnej Anny Wyszomirskiej i spotkanie z mieszkańcami Sołectwa Reguły pod auspicjami Pani Radnej Joanny Chilarskiej. W każdym ze spotkań udział wzięło blisko 20 mieszkańców. Celem spotkań była prezentacja i dyskusja projektu uchwały Rady Gminy dotyczącej rewitalizacji, zebranie uwag i opinii oraz dyskusja dotycząca zamierzeń Gminy w obszarze rewitalizacji. Szczegółowo zaprezentowano propozycje projektów rewitalizacyjnych na poszczególnych terenach gminy. Argumentowano również zasadność posiadania prawa pierwokupu do gruntów należących obecnie do KOWR, szczególnie istotnych ze względu na planowane projekty inwestycyjne Gminy Michałowice.

Spotkania z mieszkańcami odbywały się wg następującego planu: wprowadzenie (powitanie przybyłych gości, przedstawienie osób opracowujących projekt dokumentu, omówienie celu spotkania, krótkie scharakteryzowanie procedury sporządzania projektu Gminnego Programu Rewitalizacji z uwzględnieniem etapu wyznaczenia obszaru rewitalizacji, dyskusja nad projektem uchwały i zapisami diagnozy na cele wyznaczenia obszaru rewitalizacji. Podczas spotkań zaprezentowano zasady i wskaźniki przyjęte do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Wnioski mieszkańców podczas spotkania dotyczyły postulatów usunięcia prawa pierwokupu do działek ujętych w obszarze rewitalizacji. Wskazywano, że wprowadzenie takiego ograniczenia wpłynie na podniesienie kosztu sprzedaży działki. Mieszkańcy nie mieli uwag dotyczących proponowanych kierunków działań rewitalizacyjnych wstępnie postulowanych na obszarze zdegradowanym i obszarze rewitalizacji.

obecnej) zapewniono partycypację w postaci aktywnego analizowania danych statystycznych udostępnianych przez mieszkańców, spaceru studyjnego, spotkania zespołu ds. opracowania GPR Gminy Michałowice, spotkań informacyjnych oraz spotkania z mieszkańcami w ramach prowadzonych konsultacji społecznych projektu uchwały wyznaczającej obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji. Takie podejście ma na celu podniesienie skuteczności i trwałości projektów rewitalizacyjnych oraz gotowości i świadomości mieszkańców o partycypacyjnym współdecydowaniu o obszarze docelowo objętym Programem, realizuje też zasadę partnerstwa.

Obecnie konsultacje dotyczyły projektu uchwały Rady Gminy w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Michałowice. W uchwale nie wprowadzono żadnych dodatkowych form ochrony obszaru rewitalizacji, jakie mogłyby być uciążliwe dla mieszkańców naszej gminy tj. prawo pierwokupu działek znajdujących się na obszarze rewitalizacji, ani ograniczania w wydawaniu warunków zabudowy budynków znajdujących się na obszarze rewitalizacji. Gmina nie planuje również ustanawiać Specjalnej Strefy Rewitalizacji.

Konsultacje rozpoczęły się w dniu 10 stycznia 2024 r. i potrwały do 14 lutego 2024 r. O rozpoczęciu konsultacji społecznych oraz formach, w jakich były prowadzone, powiadomiono interesariuszy w komunikacie i w obwieszczeniu przed planowanym rozpoczęciem biegu konsultacji społecznych. Obwieszczenie o konsultacjach społecznych podano do wiadomości publicznej poprzez publikację w dniu 9 stycznia 2024. w prasie w rozumieniu art. 7 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 1914), przez wywieszenie w widocznych miejscach (na tablicach ogłoszeń) na terenie Sołectw i Osiedli oraz przed Urzędem Gminy Michałowice, przez udostępnienie informacji na stronie gminy w Biuletynie Informacji Publicznej.

Konsultacje prowadzone były na zasadzie zbierania uwag, propozycji lub opinii w formie papierowej przesłanej na adres Urząd Gminy Michałowice, lub złożonej osobiście w Urzędzie

W ankiecie internetowej zamieszczono projekt konsultowanych dokumentów z możliwością zgłoszenia uwag i opinii w formie elektronicznej. Podczas konsultacji trwających w okresie od 8 marca 2021 – 21 kwietnia 2021 r. ankieta została wyświetlona 476 razy, zgłoszono 61 uwag lub komentarzy do poszczególnych konsultowanych obszarów. Swoje uwagi zgłaszali głównie mieszkańcy Sołectwa Reguły (29 uwag, 47,5%) i Osiedla Michałowice (23 uwagi, 37,7%). Wszystkie uwagi dotyczyły wykreślenia z projektu uchwały Rady Gminy prawa pierwokupu wszystkich nieruchomości objętych obszarem rewitalizacji. Uwagi zgłaszane przez mieszkańców zostały uwzględnione w uchwale nr XL/441/2022 Rady Gminy Michałowice z dnia 22 lutego 2022 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Michałowice, w uchwale delimitacyjnej wykreślono zapis dotyczący prawa pierwokupu wszystkich nieruchomości położonych na obszarze rewitalizacji na rzecz Gminy. Do tego projektu uchwały poddanego kolejnym konsultacjom społecznym za pośrednictwem kwestionariusza internetowego CAWI nie wpłynęły już żadne uwagi, ani w formie ankiety CAWI ani w formie tradycyjnej.

W dniu 19 marca 2020 r. w godz. 12.00-14.00 odbył się spacer studyjny i objął tereny miejscowości osiedle Komorów, sołectwo Komorów i sołectwo Pęcice. Działanie partycypacyjne zostały przeprowadzone bez mieszkańców z uwagi na bezpieczeństwo epidemiczne. W spacerze udział wzięła Pani Radna Joanna Kowalczyk – członek Zespołu gminnego ds. opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Michałowice na lata 2020-2029 i przedstawiciel firmy MM Consult sp. z o.o. wykonawca usługi opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Michałowice na lata 2020 – 2029. Gospodarzem spaceru był UG Michałowice, jako zamawiający powyższą usługę.

Gminy Michałowice; zbierania uwag, propozycji lub opinii w formie elektronicznej przesłanej za pomocą poczty elektronicznej na adres sekretariat@michalowice.pl lub za pomocą formularza internetowego; spotkań on-line z mieszkańcami, które odbyły się 29 stycznia 2024 r. oraz 6 lutego 2024 r. (informacja o planowanych terminach spotkań podana została w obwieszczeniu publikowanym w prasie lokalnej) oraz zbierania uwag ustnych w punkcie konsultacyjnym w siedzibie Urzędu Gminy Michałowice, w godzinach pracy urzędu gminy.

Na etapie diagnostycznym zorganizowano dodatkowo cykl spotkań informacyjnych z mieszkańcami obszaru rewitalizacji w Komorowie, Michałowicach, Pęcicach i Regułach w dniach 10-11 stycznia 2024 roku. Spotkania nie miały charakteru formalnych spotkań w ramach konsultacji społecznych. Spotkania miały na celu pogłębioną dyskusję i omówienie powodów działań gminy, problemów mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz wskazanie możliwych kierunków działań rewitalizacyjnych. Spotkania pozwoliły m.in. na omówienie i wypracowanie propozycji kształtu powstania planowanego na terenie podobszaru Centrum Michałowic Centrum Aktywności Społecznej jako obiektu mogącego współdzielić wiele funkcji, a różnorodność usług sprzyjać będzie temu, aby obszar się rozwijał, piękniał, a właściciele dbali o estetykę otoczenia.

Na potrzeby opracowania GPR powołany został również wcześniej wewnętrzny zespół, którego zadaniem było sprecyzowanie kierunków prac diagnostycznych dotyczących wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Szczególnym obszarem zainteresowania zespołu była dyskusja i rekomendacje dotyczące doboru wskaźników stosowanych w delimitacji obszaru rewitalizacji. Zespół powołany został zarządzeniem Wójta Gminy nr 115/2020 w sprawie powołania Zespołu ds. opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Michałowice. W skład zespołu ds. rewitalizacji weszli przedstawiciele UG z referatów zajmujących się planowaniem i realizacją projektów gminnych, przedstawiciele GOPS Gminy Michałowice, radni Rady Gminy Michałowice. W toku pracy zespołu sformułowano proponowane kierunki oddziaływania na potencjalnie zidentyfikowany obszar rewitalizacji. Pomimo tego, że zespół realizował swoje zadania w 2020 roku ustalenia i wnioski zespołu ds. rewitalizacji są aktualne dla obecnego kształtu dokumentu diagnostycznego.

W toku pracy zespołu dokonano analizy zgłaszanych uwag dotyczących diagnozy zjawisk kryzysowych (problemowych). Szczególnie zainteresowanie członków zespołu brało się z przeświadczenia o konieczności identyfikacji, jako obszaru problemowego miejscowości Michałowice (centrum Michałowice). Jest to miejsce szczególnie narażone na występowanie problemów społecznych i przestrzenno-funkcjonalnych z uwagi na przebiegającą ruchliwą ulicę Jesionową oraz degradację terenów zielonych. Przełożeniem tego ustalenia był wybór wskaźników delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w ramach uwarunkowań przestrzenno-funkcjonalno-technicznych: Wskaźnik poziomu zdegradowania terenów zieleni publicznej oraz Wskaźnik poziomu dostępności komunikacji publicznej.

Kolejnym ustaleniem zespołu ds. rewitalizacji było oczekiwanie weryfikacji w pracach diagnostycznych natężenia problemów środowiskowych i jakości powietrza w gminie. Wskazywano, że w gminie identyfikuje się antropogeniczne zagrożenia środowiska tj. niska emisja i słaba jakość powietrza. Oba problemy są efektem spalania złej jakości paliw kopalnych, a mają kluczowe znaczenie dla jakości życia i środowiska zamieszkania. Dlatego też gmina Michałowice prowadzi aktywną politykę ograniczenia niskiej emisji pochodzących z

indywidualnych źródeł grzewczych, a tym samym przyczynia się do ochrony powietrza. Gmina od wielu lat prowadzi działania wspierające trwałą zmianę źródeł ogrzewania węglowego na ogrzewanie gazowe. Ustalenia zespołu w tej dziedzinie skutkowały m.in. wprowadzeniem do Diagnozy wskaźników dotyczących szeroko pojętej ochrony środowiska.

Na etapie analitycznym podjęto działania konsultacyjne Dokumentu diagnostycznego z Urzędem Marszałkowskim Województwa Mazowieckiego, Biuro Programowania EFRR Departament Rozwoju Regionalnego i Funduszy Europejskich. Efektem uzgodnień było wprowadzenie dodatkowych wskaźników pozwalających na ocenę występowania sytuacji problemowej tj. Wskaźnik przekroczeń poziomu dopuszczalnego średniodobowego pyłu zawieszonego PM₁₀, Wskaźnik przekroczeń poziomu dopuszczalnego średniorocznego pyłu zawieszonego PM_{2,5}, Wskaźnik przekroczeń poziomu docelowego średniorocznego benzo(a)pirenu oraz liczby kotłów do wymiany na podstawie inwentaryzacji źródeł ciepła dokonanej przez Gminę obejmującej kotły pozaklasowe, kotły niezgodne z ekoprojektem oraz klasy 3 i poniżej na 100 mieszkańców. Kolejne rekomendacje odnoszące się do kształtu dokumentu diagnostycznego w obszarze ochrony środowiska dotyczyły uwzględnienia w opisach diagnostycznych Programu ochrony powietrza przyjętego we wrześniu 2020 r i przyjętej w dniu 16 września 2020 r. uchwały nr XXIII/264/2020 uchwalającej Strategię rozwoju elektromobilności dla Gminy Michałowice na lata 2020-2040.

Partycypacja społeczna na etapie przygotowywania programu

Podczas przygotowania programu rewitalizacji zdecydowano się na wykorzystanie różnych form partycypacji społecznej w celu zwiększenia udziału mieszkańców w tworzeniu dokumentu. Zrealizowano m.in. wywiady pogłębione z przedstawicielami organizacji pozarządowych działających na terenie obszaru rewitalizacji i na terenie gminy. Celem wywiadów była ocena aktualnych potrzeb i oczekiwań mieszkańców wobec procesu rewitalizacji Gminy. Przedstawiciele organizacji pozarządowych wskazywali szczególnie na aspekt środowiskowy, jako ważny kierunek działań mających na celu odpowiedź na problemy zidentyfikowane na etapie delimitacji obszaru rewitalizacji. Oczekiwania te zostały ujęte w celach szczegółowych rewitalizacji i zaplanowanych projektach rewitalizacyjnych. Na etapie przygotowania programu przeprowadzono konsultacje społeczne w trybie przewidzianym ustawą o rewitalizacji. Podobnie prowadzono konsultacje społeczne dotyczące projektu uchwały przyjmującej program. Podczas spotkania omówiono proponowane projekty rewitalizacyjne koncentrując się na projektach inwestycyjnych na które proponowane jest pozyskanie środków w ramach FEM 2021-2027. W ramach zgłoszeń nie wpłynęły żadne propozycje zmiany odnoszące się do projektu GPR-u ani zaproponowanych projektów rewitalizacyjnych.

Partycypacja społeczna na etapie wdrażania i oceny realizacji programu

Organem zapewniającym udział interesariuszy na etapie wdrażania i oceny realizacji programu będzie Komitet Rewitalizacji ustanowiony zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o rewitalizacji. Zgodnie z ustawą o rewitalizacji – opracowany został projekt uchwały Rady Gminy regulujący zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji na potrzeby realizacji Programu. Dokument poddany został konsultacjom społecznym zgodnie z przepisami art. 6 ust. 3 ustawy o rewitalizacji. W ramach ustawowej procedury partycypacji zastosowano, co najmniej wymagane, minimalne narzędzia konsultacji (art. 6 ust. 4 ustawy o rewitalizacji).

Konsultacje prowadzone były w formie: zbierania uwag, propozycji lub opinii w formie papierowej przesłanej na adres Urząd Gminy, lub elektronicznej na adres poczty elektronicznej gminy z wykorzystaniem formularza konsultacyjnego, ankiety dostępnej w formie formularza on-line oraz zbierania uwag ustnych w godzinach pracy Urzędu. W okresie trwania konsultacji nie zgłoszono żadnych uwag do projektu uchwały. Uchwała dotycząca określenia regulaminu komitetu rewitalizacji została przyjęta przed uchwaleniem GPR. Dodatkowo w działania dotyczące wdrażania GPR będą zaangażowane środowiska ściśle współpracujące z Gminą – na zasadzie bieżącego doradztwa i opiniowania kluczowych kwestii w przedmiocie rewitalizacji (GOPS Gminy Michałowice).

Zgodnie z zasadą partnerstwa w proces rewitalizacji zostaną włączone różne grupy interesariuszy, co przełoży się na liczne przedsięwzięcia zaplanowane do realizacji przez jednostki organizacyjne gminy i podmioty spoza sektora finansów publicznych. Dzięki włączeniu różnych środowisk w proces wdrażania działań rewitalizacyjnych zostanie zapewniona zasada komplementarności działań, a sam proces zostanie lepiej dopasowany do potrzeb mieszkańców.

Na etapie realizacji działań rewitalizacyjnych planuje się zaangażowanie partnerów społecznych w postaci, przykładowo, włączenia sektora pozarządowego w realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych jako podmiotów samodzielnie wdrażających przedsięwzięcia rewitalizacyjne lub jako partnerów w przedsięwzięciach. Cykliczne oceny aktualności i stopnia realizacji GPR dokonywana w raporcie rocznym o stanie gminy podlegać będą ocenie i opiniowaniu Komitetu Rewitalizacji, a także upublicznieniu w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy (BIP), dzięki czemu możliwy będzie dialog społeczny wokół jakości procesu rewitalizacji i jego bieżących rezultatów

Rozdział III. Diagnoza obszaru rewitalizacji zjawisk negatywnych i lokalnych potencjałów

Niniejszy rozdział opisuje diagnozę czynników i zjawisk kryzysowych oraz skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych oraz zasięgi przestrzenne obszaru rewitalizacji, tj. określenie, w oparciu o inne dokumenty strategiczne gminy lub diagnozę i identyfikację potrzeb rewitalizacyjnych, terytoriów najbardziej wymagających wsparcia oraz lokalne potencjały występujące na terenie wyznaczonego obszaru rewitalizacji.

Potwierdzenie spełnienia przez obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji przesłanek ich wyznaczenia wskazanych w art. 9 i 10 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji zawiera „Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Michałowice”. Poniższe opracowanie stanowi jedynie syntetyczne wskazanie najważniejszych przesłanek do wyznaczenia obszaru rewitalizacji w celu wykazania obszarów na jakie należy oddziaływać projektami rewitalizacyjnymi.

Synteza diagnozy obszaru rewitalizacji

Wybór obszarów Gminy Michałowice wskazanych do objęcia procesem rewitalizacji jest wynikiem gruntownej diagnozy zjawisk kryzysowych występujących na jej terenie oraz wynikiem ustalenia ich koncentracji terytorialnej. W oparciu o przeprowadzone analizy ilościowe i jakościowe oraz wyznaczone na ich podstawie strefy wysokiej koncentracji negatywnych zjawisk wyznaczono granice obszarów zdegradowanych. Obszary te dały podstawę do przeprowadzenia konsultacji społecznych. Szczegółowa analiza wyników diagnozy czynników kryzysowych oraz

badanie ankietowe mieszkańców, umożliwiły wyznaczenie obszarów zdegradowanych. Podsumowując proces delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji należy wskazać, że podstawę wyznaczenia tych obszarów stanowiła analiza, w której wykorzystane zostały obiektywne i weryfikowalne mierniki (wskaźniki) i metody badawcze dostosowane do lokalnych uwarunkowań w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalno-technicznej.

Dla celów diagnostycznych przypisano wskaźnikom cechy stymulanta albo destymulanta zgodnie z definicjami stosowanymi w statystyce publicznej³ tj. stymulanta, będzie to cecha statystyczna, której wzrost wartości świadczy o wzroście poziomu zjawiska złożonego, a spadek wartości świadczy o spadku poziomu zjawiska złożonego, natomiast destymulanta, będzie to cecha statystyczna, której wzrost wartości prowadzi do spadku wartości zmiennej objaśnianej⁴. Do analizy porównawczej w Gminie Michałowice wykorzystano łącznie 19 wskaźników, w tym 7 wskaźników odnoszących się do sfery społecznej, 2 wskaźniki ze sfery gospodarczej, 5 wskaźników ze sfery środowiskowej oraz 5 wskaźników ze sfery przestrzenno-funkcjonalno-technicznej.

Poniżej lista wykorzystanych wskaźników poddanych analizie w sferze społecznej:

- Liczba wypłaconych świadczeń tytułu pomocy społecznej na 100 mieszkańców– **destymulanta** GOPS Gminy Michałowice
- Liczba osób pobierających zasiłek z tytułu długotrwałej i ciężkiej choroby na 100 mieszkańców– **destymulanta** GOPS Gminy Michałowice
- Liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 mieszkańców– **destymulanta** UG Michałowice
- Liczba aktywnie współpracujących z Gminą organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców– **stymulanta** UG Michałowice
- Wskaźnik kradzieży z włamaniem oraz kradzieży mienia ruchomego na 100 mieszkańców– **destymulanta** Komenda Powiatowa Policji w Pruszkowie
- Frekwencja wyborcza (wskaźnik aktywności społecznej) – **stymulanta** PKW
- Suma negatywnych zjawisk wg kodów PKD 9200Z 6419Z 6492Z wraz z punktami sprzedaży alkoholu na 100 mieszkańców – **destymulanta** UG Michałowice

W celu oceny natężenia występowania negatywnych zjawisk gospodarczych dokonano oceny następujących wskaźników ilościowych z tego zakresu:

³ Por. Źródło definicji: Wnioskowanie statystyczne przy nieklasycznych założeniach Autor: Domański Cz., Pruska K., Wagner W. Miejsce publikacji: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 1998 r.

⁴ Przykładowo, w przypadku analizy uwarunkowań społecznych, wskazanie że na danym terenie identyfikujemy większą liczbę działań w postaci przyznanych świadczeń społecznych ocenianych jako negatywne, oznaczać to będzie że ich występowanie zaklasyfikowane zostało jako „destymulanta” rozwojowa. Z kolei – w przypadku wskaźnika Liczba aktywnie współpracujących z Gminą organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców uznawać będziemy go za „stymulantę”, gdyż wzrost wartości wskaźnika świadczyć będzie o wzroście poziomu analizowanego zjawiska rozwoju kapitału społecznego i zaangażowania społecznego mieszkańców.

- Liczba podmiotów gospodarczych nowo rejestrowanych w CEIDG w 2022 r. na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym – **stymulanta** UG Michałowice
- Liczba wyrejestrowanych działalności gospodarczych z CEIDG w 2022 r. na 100 mieszkańców – **destymulanta** UG Michałowice

W celu oceny natężenia występowania negatywnych zjawisk środowiskowych dokonano oceny następujących wskaźników ilościowych i jakościowych z tego zakresu:

- Wskaźnik przekroczeń poziomu dopuszczalnego średniodobowego pyłu zawieszonego PM10 – **destymulanta** Program ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim
- Wskaźnik przekroczeń poziomu dopuszczalnego średniorocznego pyłu zawieszonego PM2,5 – **destymulanta** Program ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim
- Wskaźnik przekroczeń poziomu docelowego średniorocznego benzo(a)pirenu – **destymulanta** Program ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim
- Liczby kotłów do wymiany na podstawie inwentaryzacji źródeł ciepła dokonanej przez Gminę obejmująca kotły pozaklasowe, kotły niezgodne z ekoprojektem oraz klasy 3 i poniżej na 100 mieszkańców – **destymulanta** UG Michałowice
- Powierzchnia wyrobów zawierających azbest w m² na 100 mieszkańców – **destymulanta** UG Michałowice / Baza azbestowa

W celu oceny natężenia występowania negatywnych zjawisk przestrzenno-funkcjonalno-technicznych dokonano oceny następujących wskaźników ilościowych i jakościowych z tego zakresu:

- Wskaźnik liczby zdegradowanych budynków mieszkalnych wybudowanych przed rokiem 1989 na 100 budynków mieszkalnych – **destymulanta** UG Michałowice
- Wskaźnik poziomu zdegradowania terenów zieleni publicznej – **destymulanta** UG Michałowice
- Wskaźnik poziomu dostępności komunikacji publicznej – **destymulanta** UG Michałowice

Należy zwrócić uwagę, że delimitacje czasem obejmują większe obszary tego typu a zróżnicowanie struktury osadniczej na obszarach wiejskich jest bardzo duże, są wsie zwarte i są też bardzo rozproszone w zasadzie z "wyspowo" usytuowanymi gospodarstwami (zagrodami). Ze względu na niską gęstość zabudowy na obszarach wiejskich przyjęto zasadę delimitacji opartą na agregacji działek ewidencyjnych, zarówno zabudowanych jak i niezabudowanych. Wyjątek ten jest konieczny w przypadku delimitacji obszaru rewitalizacji na obszarach wiejskich, jak i miejskich, z tymże obszary wiejskie cechują się znacznie niższym wskaźnikiem gęstości zabudowy, jak również zwartości (przeciętnej odległości pomiędzy budynkami). Dlatego w celu zapewnienia spójności obszaru rewitalizacji oraz objęcia jak największej liczby zabudowań zamieszkałych, dla których wskaźniki IMD były niekorzystne (kwalifikowały poszczególne

gospodarstwa domowe do statusu obszaru zdegradowanego) przyjęto zasadę uzupełnienia pustych przestrzeni pomiędzy tymi zabudowaniami włączając je do obszaru rewitalizacji.

Tabela 1. Analiza uwarunkowań społeczno-gospodarczych i wyznaczenie obszaru rewitalizacji Gminy Michałowice

jednostka urbanistyczna	IMD Społeczne	IMD Gospodarcze	IMD Środowiskowe	IMD przestrzenno-funkcjonalno-techniczne	IMD łącznie
Osiedle Granica					6
Osiedle Komorów 1					11
Osiedle Komorów 2					6
Sołectwo Komorów 1					7
Sołectwo Komorów 2					11
Osiedle Michałowice 1					13
Osiedle Michałowice 2					8
Sołectwo Michałowice					7
Sołectwo Nowa Wieś					8
Sołectwo Opacz - Kolonia					7
Sołectwo Opacz Mała					8
Sołectwo Pęcice 1					7
Sołectwo Pęcice 2					11
Sołectwo Pęcice Małe					7
Sołectwo Reguły 1					9
Sołectwo Reguły 2					13
Sołectwo Sokołów					9
Sołectwo Suchy Las					6

Średnia	8,00
Przedział średniej	7-9.
Wartość minimalna do korelacji	0,80
Wartość maksymalna do korelacji	1,20
Minimalny przedział wartości ujemnej	7,20
Maksymalny przedział wartości ujemnej	6,80
Minimalny przedział wartości dodatniej	8,80
Maksymalny przedział wartości dodatniej	9,20
Poniżej średniej	
Średnia	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych obrazujących stan na koniec 2022 roku

Na obszar rewitalizacji Gminy składa się pięć podobszarów: Komorów-Wieś, Osiedle Komorów, Centrum Michałowic, Pęcice oraz Reguły zgodnie z informacją ujętą w poniższej tabeli.

Tabela 2. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji Gminy Michałowice

Nazwa podobszaru rewitalizacji (jednostka administracyjna)	Liczba ludności	Odsetek ludności obszaru rewitalizacji w stosunku do ludności gminy	Powierzchnia	Odsetek powierzchni obszaru rewitalizacji w stosunku do powierzchni gminy
Komorów-Wieś (Sołectwo Komorów 2)	361	2,06%	0,64 km ²	1,87%
Osiedle Komorów (Osiedle Komorów 1)	3 025	17,26%	1,14 km ²	3,29%
Centrum Michałowic (Osiedle Michałowice 1)	149	0,85%	0,08 km ²	0,23%
Pęcice (Sołectwo Pęcice 2)	260	1,45%	0,89 km ²	2,58%
Reguły (Sołectwo Reguły 2)	592	3,32%	0,47 km ²	1,37%
Razem	4 387	24,61%	3,24 km ²	9,35%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych obrazujących stan na koniec 2022 roku

Analiza wniosków „wymiarów kryzysu”, uwarunkowania obszaru oraz priorytety strategiczne Gminy, umożliwiły wskazanie obszarów przeznaczonych do rewitalizacji z rozróżnieniem na konkretne ulice i działki do nich należące.

Tabela 3. Wykaz i opis granic obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Michałowice

Jednostka administracyjna / Podobszar rewitalizacji	Opis granic podobszarów rewitalizacji
Sołectwo Komorów 2 (nazwana Komorów-Wieś)	Granica obrębu ewidencyjnego Komorów-Wieś, południowa i wschodnia granica działki nr ewid. 554, granica obrębu ewidencyjnego Komorów-Wieś, północno-wschodnie granice działek nr ewid. 350/5 i 350/6, północne granice działek nr ewid. 350/6, 352/6, 354/6, 356/6357/5 i 220/1, północno-wschodnia granica działki nr ewid. 126/7, południowa granica działki nr ewid. 50 stanowiącej ulicę Główną oraz południowa i zachodnia granica działki nr ewid. 9 stanowiącej ulicę Aleja Starych Lip (wszystkie działki w obrębie ewidencyjnym Komorów-Wieś).
Osiedle Michałowice 1 (nazwana Centrum Michałowic)	Wschodnia granica działki nr ewid. 631/30 w obrębie ewid. Reguły, północne granice działek nr ewid. 633/3, 634 i 635/3 w obrębie ewidencyjnym Reguły, granica obrębu ewidencyjnego Michałowice-

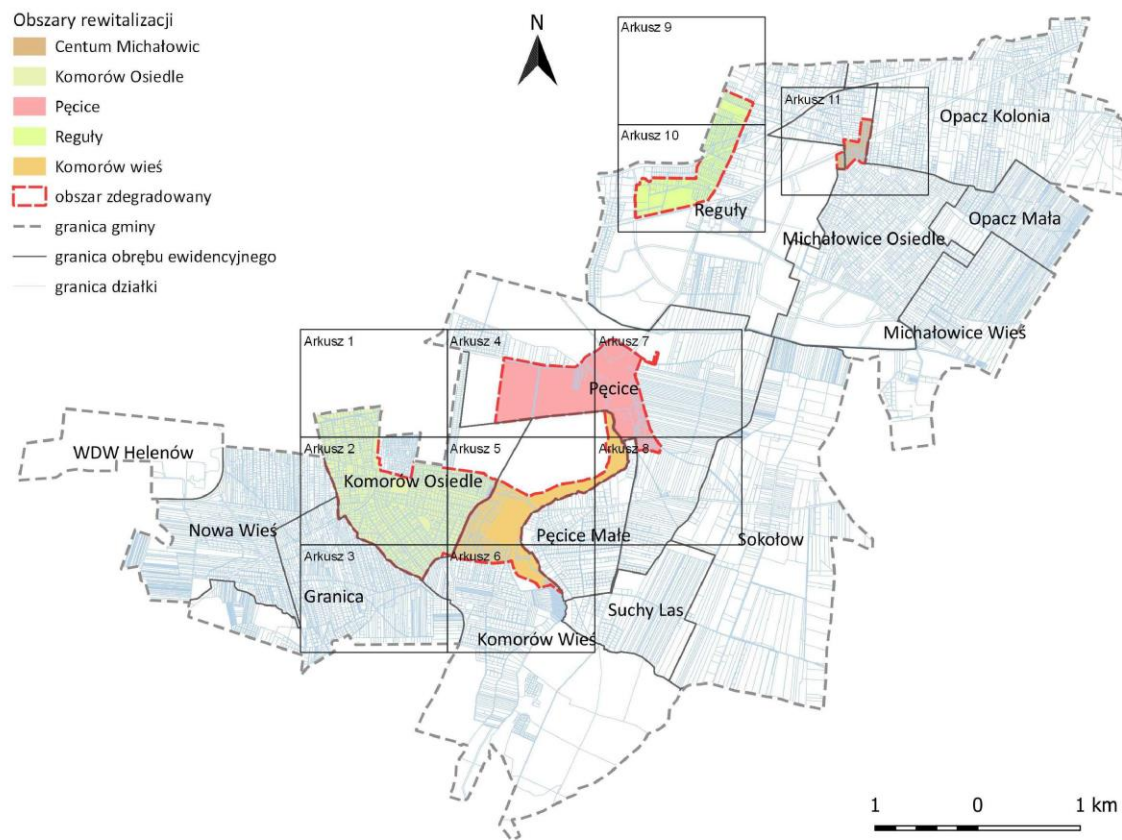
	<p>Osiedle, wschodnie granice działek nr ewid. 1130 i 1249 w obrębie ewidencyjnym Michałowice-Osiedle, południowa granica działki nr ewid. 1131 w obrębie ewidencyjnym Michałowice-Osiedle stanowiącej ulicę Rumuńską, południowa i wschodnia granica działki nr ewid. 1255/2 w obrębie ewidencyjnym Michałowice-Osiedle stanowiącej ulicę Jesionową, południowa granica działki nr ewid. 1265/2 w obrębie ewidencyjnym Michałowice-Osiedle, granica obrębu ewidencyjnego Michałowice-Osiedle, północna granica działki nr ewid. 45/6 w obrębie ewidencyjnym Michałowice-Osiedle stanowiącej ulicę Polną, północno-wschodnia granica działki nr ewid. 288/1 w obrębie ewidencyjnym Michałowice-Osiedle stanowiącej ulicę Raszyńską, południowo-zachodnia i południowo-wschodnia granica działki nr ewid. 44 w obrębie ewidencyjnym Michałowice-Osiedle stanowiącej ulicę Cichą oraz granica obrębu ewidencyjnego Michałowice-Osiedle.</p>
<p>Osiedle Komorów 1 (nazwana Osiedle Komorów)</p>	<p>Granica administracyjna Gminy Michałowice, wschodnia granica działki nr ewid. 716/28 stanowiącej linię kolejową WKD, wschodnia granica działki nr ewid. 716/29, północna granica działki nr ewid. 744/3 stanowiącej ulicę Marii Dąbrowskiej, zachodnia granica działki nr ewid. 1041 stanowiącej ulicę Waldemara, granica administracyjna Gminy Michałowice, zachodnia i południowa granica działki nr ewid. 1084, południowe granice działek nr ewid. 1147, 1208 i 1086, południowa granica działki nr ewid. 1146/16, granica obrębu ewidencyjnego Komorów-Osiedle, północna granica działki nr ewid. 802 stanowiącej ulicę Wiejską, wschodnia granica działki nr ewid. 771 stanowiącej ulicę Norwida oraz granica obrębu ewidencyjnego Komorów-Osiedle.</p>
<p>Sołectwo Pęcice 2 (nazwana Pęcice)</p>	<p>Wschodnia granica działki nr ewid. 625, północna i północno-zachodnia granica działki nr ewid. 624 (stanowiącej ul. Pęcicką), północno-zachodnia i północno-wschodnia granica działki nr ewid. 632 (stanowiącej ulice Pęcicką i Parkową), północne granice działek nr ewid. 319 i 139, zachodnia, północna i wschodnia granica działki nr ewid. 636, południowa granica działki nr ewid. 139, wschodnia granica działki nr ewid. 319 stanowiącej ulicę Parkową, wschodnie granice działek nr ewid. 284/1 i 284/3 stanowiących ulicę Wąską, wschodnia granica działki nr ewid. 367/3, południowe granice działek nr ewid. 367/3, 368/3, 371/2, 372/2, 373/2, 374/2, 375, 376 i 377, zachodnia granica działki nr ewid. 452 stanowiącej ulicę Parkową, południowa granica działki nr ewid. 451 oraz granica obrębu ewidencyjnego Pęcice (wszystkie działki w obrębie ewidencyjnym Pęcice).</p>
<p>Sołectwo Reguły 2 (nazwana Reguły)</p>	<p>Wschodnia granica działki nr ewid. 469 stanowiącej ulicę Platanową, północne i zachodnie granice działek nr ewid. 481/2, 478, 479, 480/2, 479/2, 546, 545 i 555, wschodnie granice działek nr ewid. 520/4 i 520/1, północno-zachodnia granica działki nr ewid. 224/5, granica administracyjna Gminy Michałowice, północne granice działek nr ewid. 10/2, 11/1, 12/1, 12/2, 13/1, 14/1, 15/1, 16/2, 17/2,</p>

	17/3, 18/4, 19/1, 20/2, 21/1, 22/1, 23/1 i 24/5, zachodnia granica działki nr ewid. 101/4 stanowiącej ulicę Regulską, zachodnia granica działki nr ewid. 224/21, zachodnia granica działki nr ewid. 286 stanowiącej ulicę Regulską oraz północne granice działek nr ewid. 563/5 i 563/6 stanowiących teren kolejowy WKD (wszystkie działki w obrębie ewidencyjnym Reguły).
--	--

Źródło: Referat Planowania Przestrzennego UG Michałowice

Poniżej zaprezentowano mapę poglądową prezentującą obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji Gminy Michałowice; mapa sporządzona w skali 1:5000 została zamieszczona w uchwale nr III/16/2024 Rady Gminy Michałowice z dnia 28 maja 2024 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Michałowice (Dz.Urz.Woj.Maz z 2024 r. poz. 6048).

Mapa 1. Wizualizacji rozmieszczenia obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Michałowice

Źródło: opracowanie własne

Analiza wniosków „wymiarów kryzysu”, uwarunkowania obszaru oraz priorytety strategiczne Gminy, umożliwiły wskazanie obszarów przeznaczonych do rewitalizacji z rozróżnieniem na konkretne ulice do nich należące.

Synteza diagnozy obszaru realizacji wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych oraz analiza lokalnych potencjałów obszaru rewitalizacji

Ustrukturyzowane przyczyny wybrania obszaru rewitalizacji na podobszarze Komorów-Wieś i Osiedle Komorów wskazuje na:

- potencjał organizacji pozarządowych aktywnie działających na terenie obszaru rewitalizacji,
- „Miasto Ogród Komorów” - unikalna wartość kulturowa i historyczna,
- marka Komorowa – doceniana przez mieszkańców i osoby spoza terenu rewitalizowanego,
- występuje spektrum problemów społecznych nowoczesnego społeczeństwa mieszkańców o wyższym niż przeciętny statusie majątkowym,
- problemy społeczne wynikają nie z problemów ubóstwa czy bezrobocia, lecz z braku realizacji i niewielkiego zaangażowania czasowego w relacje rodzinne i społeczne,
- potencjał terenów do ożywienia społecznego oraz ożywienie relacji społecznych oraz zagospodarowanie czasu aktywnego odpoczynku i rekreacji dla zróżnicowanych grup wiekowych w plenerze,
- potrzeba integracji międzypokoleniowej,
- miejsce lubiane przez mieszkańców,
- preferencje mieszkańców – oczekiwania w zakresie poprawy jakości przestrzeni publicznych,
- gotowość techniczna (przygotowana dokumentacja projektowa) i organizacyjna do przeprowadzenia procesu inwestycyjnego oraz społecznego (zaangażowane organizacje pozarządowe),
- brak na terenie Gminy innych zagospodarowanych zbiorników wodnych, stanowiących alternatywę do spędzania wolnego czasu na terenach zamkniętych posesji,
- poprawa jakości poziomu ochrony środowiska i zabezpieczenia przeciwpowodziowego.

Przeprowadzona analiza dotycząca podobszaru oraz wskazania mieszkańców podczas spotkań konsultacyjnych wykazały konieczność przeprowadzenia między innymi następujących działań inwestycyjnych i społecznych:

- utworzenie miejsca spotkań umożliwiającą aktywizację społeczną mieszkańców,
- działań angażujących młodzież i osoby starsze we wspólne inicjatywy, w postaci organizacji wystaw, prelekcji, spotkań, imprez kulturalnych,

- odnowa tkanki mieszkaniowej budynków mieszkalnych w miejscowości Komorów będących pod opieką konserwatora zabytków, które ze względu na degradację wymagają remontu, a które stanowią pomnik historii i kultury, dla celów udostępnienia dla mieszkańców i turystów,
- inicjatyw promujących idee założeń urbanistycznych według koncepcji „Miasta-Ogrodu” z okresu XX-lecia międzywojennego,
- działań aktywizujących dla lokalnej społeczności w zakresie organizacji imprez kulturalnych i warsztatów dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów, jako forma aktywizacji społeczeństwa,
- organizacji imprez plenerowych promujących aktywny wypoczynek i rekreację oraz integrujących społeczność lokalną,
- modernizacji obiektu Gminnej Biblioteki Publicznej w Komorowie, umożliwiającej rozszerzenie działalności i wzbogacenie placówki o nowe społeczne funkcje,
- przywrócenie funkcji retencyjnych i zabezpieczenia przeciwpowodziowego obiektu Zalewu Komorowskiego oraz zagospodarowanie obszaru dla celów rekreacyjno-wypoczynkowych,
- stworzenie cyklicznego programu aktywizacji i zdrowego wypoczynku, o charakterze międzypokoleniowym, całorocznym,
- organizacji prelekcji i spotkań o charakterze prewencyjnym w zakresie zasad bezpieczeństwa, kwestii dotyczących uzależnień i niebezpieczeństw związanych z rozwojem technologii IT,
- Podnoszenia poziomu kapitału społecznego wśród najmłodszej części społeczności lokalnej w zakresie propozycji rozwoju jego potencjału.

Z kolei - Ustrukturyzowane przyczyny wybrania obszaru rewitalizacji na podobszarze Centrum Michałowic wskazuje na:

- bliskość stacji WKD i starsza zabudowa mieszkaniowa niż w pozostałej części miejscowości Michałowice-Osiedle, która ma charakter rezydencjalny bardziej zbliżony do Komorowa,
- duży ruch pojazdów na głównej ulicy Jesionowej,
- problemy społeczne wynikające z nagromadzenia punktów usługowych i handlowych na małej przestrzeni.

Przeprowadzona analiza dotycząca obszaru rewitalizacji znajdującego się w granicach wydzielonego podobszaru Centrum Michałowic wykazała konieczność przeprowadzenia między innymi następujących działań inwestycyjnych i społecznych:

- modernizacji miejsca spotkań umożliwiającego aktywizację społeczną mieszkańców,
- zadbanie o tereny zielone podobszaru często opuszczone i wykorzystanie wolnych terenów na infrastrukturę rekreacyjną dla mieszkańców,

- konieczność realizacji nowych miejsc parkingowych w bezpośredniej bliskości przystanku kolejki WKD.

Natomiast ustrukturyzowane przyczyny wybrania obszaru rewitalizacji na podobszarze Pęcice wskazuje na:

- realizacja pomysłu otwarcia kompleksu Pałacu i Parku dla mieszkańców i odwiedzających,
- na terenie majątku działa aktywnie organizacja pozarządowa „Dwór Polski”, której celem jest aktywizacja przestrzeni oraz przywrócenie jej dawnej świetności zabytku,
- teren parku jest przestrzenią do rozwoju kultury i sztuki w plenerze,
- potencjał miejsca - obecnie z Pałacu mogą korzystać inne organizacje pozarządowe w celu realizacji wydarzeń kulturalnych i społecznych,
- w ramach wspólnych działań prowadzone są projekty historyczne i kulturalne np. rekonstrukcje bitew oraz promocja wartości patriotycznych.

Przeprowadzona analiza dotycząca obszaru rewitalizacji znajdującego się w granicach wydzielonego podobszaru Pęcice wykazała konieczność przeprowadzenia między innymi następujących działań inwestycyjnych i społecznych:

- modernizacji miejsca spotkań umożliwiającego aktywizację społeczną mieszkańców,
- działań angażujących młodzież i osoby starsze we wspólne inicjatywy, w postaci organizacji wystaw, prelekcji, spotkań, imprez kulturalnych,
- organizacji imprez plenerowych promujących aktywny wypoczynek i rekreację oraz integrujących społeczność lokalną,
- podnoszenia poziomu kapitału społecznego wśród najmłodszej części społeczności lokalnej w zakresie propozycji rozwoju jego potencjału,
- remontu i przystosowania Zespołu Pałacowo-Parkowego w Pęcicach do potrzeb działalności kulturalnej,
- organizacji cyklicznych wydarzeń kulturalnych i integracyjnych dla lokalnej społeczności, na terenie Zespołu Pałacowo-Parkowego w Pęcicach.

Finalnie, Ustrukturyzowane przyczyny wybrania podobszaru rewitalizacji Reguły wskazuje na:

- potencjał terenów do ożywienia społecznego w sołectwie, które są położone przy dużym nasileniu komunikacyjnym (np. al. Jerozolimskie, kolejka WKD),
- duży deficyt przestrzeni społeczno-kulturalno-rekreacyjnej w północnej części Gminy,
- potencjał miejsca – otwarta w 2017 roku świetlica wiejska⁵, która stanowi komplementarne rozwiązanie do pracy w plenerze, organizacji zajęć w świetlicy i na terenie parku,

⁵ Sama sala świetlicy to dokładnie 103,6 m². Do tego budynek posiada zaplecze o powierzchni 14,9 m², aneks kuchenny 14,2 m² oraz dwie toalety. Cała powierzchnia użytkowa nowej świetlicy to ponad 150 m².

- potrzeba integracji międzypokoleniowej,
- potrzeba stworzenia „spójnego kalendarza wydarzeń społeczno-kulturalnych na omawianej przestrzeni,
- preferencje mieszkańców – oczekiwania w zakresie poprawy jakości przestrzeni publicznych,
- poprawa jakości poziomu ochrony środowiska.

Przeprowadzona analiza dotycząca obszaru rewitalizacji znajdującego się w granicach wydzielonego podobszaru wykazała konieczność przeprowadzenia między innymi następujących działań inwestycyjnych i społecznych:

- utworzenie miejsca spotkań umożliwiającego aktywizację społeczną mieszkańców,
- działań angażujących młodzież i osoby starsze we wspólne inicjatywy, w postaci organizacji wystaw, prelekcji, spotkań, imprez kulturalnych,
- organizacji imprez plenerowych promujących aktywny wypoczynek i rekreację oraz integrujących społeczność lokalną,
- organizacja prelekcji i spotkań o charakterze prewencyjnym w zakresie zasad bezpieczeństwa, kwestii dotyczących uzależnień i niebezpieczeństw związanych z rozwojem technologii IT,
- podnoszenia poziomu kapitału społecznego wśród najmłodszej części społeczności lokalnej w zakresie propozycji rozwoju jego potencjału,
- zagospodarowanie i uporządkowanie przestrzeni Parku w Regułach oraz zagospodarowanie na potrzeby mieszkańców zaniedbanego obecnie terenu tzw. sołtysówki.

Rozdział IV. Wizja wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego, cele rewitalizacji i kierunki mające na celu eliminację lub ograniczenie występowania negatywnych zjawisk

Niniejszy rozdział opisuje wizję obszaru rewitalizacji i cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk.

Przepisy ustawy o rewitalizacji wskazują, że GPR powinien zawierać opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji, a także cele rewitalizacji i odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu zdiagnozowanych poprzednio negatywnych zjawisk społecznych i powiązanych z nimi problemów gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Przez wizję rozumiemy obraz przyszłości, którą chcemy wykreować. Wizja i uporządkowany system celów rewitalizacji powinny stanowić spójną całość w tym sensie, że każdy z celów rewitalizacji musi w czytelny sposób przyczyniać się do realizacji wizji jako całości lub jej fragmentu. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji (planowany efekt rewitalizacji) prezentuje się następująco:

Wizja: Zielona, aktywna i dostępna gmina dla wszystkich pokoleń. W 2030 roku obszar rewitalizacji gminy Michałowice to miejsce, gdzie mieszkańcy czują się dobrze i bezpiecznie, a przestrzeń publiczna zachęca do aktywności i spotkań. To miejsce, gdzie historia i tradycja harmonijnie łączą się z nowoczesnością, a lokalna gospodarka rozwija się w sposób zrównoważony.

Kluczowym warunkiem wdrożenia opisanej powyżej wizji jest realizacja kompleksowych działań rewitalizacyjnych. W ich efekcie nastąpi neutralizacja problemów koncentrujących się na wytyczonym obszarze rewitalizacji, co umożliwi zachowanie spójności społecznej, gospodarczej i przestrzenno-funkcjonalnej całej Gminy Michałowice oraz stworzy warunki do jej długofalowego i zrównoważonego rozwoju. Realizacja wizji Gminy Michałowice wymaga konieczności zdefiniowania celów strategicznych i przyporządkowania im celów operacyjnych, a także wskazania konkretnych projektów niezbędnych do realizacji w procesie rewitalizacji. Aby prowadzony proces rewitalizacji zakończył się pomyślnie określony został główny cel realizacji:

Cel główny: Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału dziedzictwa kulturowego obszaru rewitalizacji do poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez rewitalizację obszarów o wysokich wartościach przyrodniczych i kulturowych

Powyższemu celowi głównemu odpowiadają cele strategiczne, cele operacyjne i kierunki interwencji zaprezentowane poniżej.

Cel szczegółowy 1: Stworzenie atrakcyjnej przestrzeni kulturalno-rekreacyjno-wypoczynkowej
 Cel szczegółowy 2: Integracja społeczna mieszkańców i budowanie tożsamości lokalnej
 Cel szczegółowy 3: Budowa marki obszaru rewitalizowanego i gminy poprzez wzmocnienie jej potencjałów społecznych, przestrzennych, infrastrukturalnych, gospodarczych i środowiskowych

Realizacja celów rewitalizacji doprowadzi do wyprowadzenia obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysowego oraz przyczyni się do aktywizacji lokalnej społeczności (kierunki działań rewitalizacyjnych).

Tabela 4. Cele oraz kierunki działań rewitalizacyjnych wraz z przypisanymi projektami rewitalizacyjnymi

Cel szczegółowy	Kierunek działań rewitalizacyjnych	Zaplanowany do realizacji projekt rewitalizacyjny
Cel szczegółowy 1: Stworzenie atrakcyjnej przestrzeni kulturalno-rekreacyjno-wypoczynkowej	Kierunek: Wzmocnienie potencjału przestrzennego, obejmujące rewitalizację przestrzeni publicznych, poprawę estetyki obszaru, tworzenie nowych przestrzeni publicznych, zwiększenie dostępności obszaru	3. Zagospodarowanie terenu zielonego przy Przychodni Zdrowia w Regułach przy ul. Dworcowej 7. Sołtysówka nasze miejsce 9. Zagospodarowanie terenu wokół Zalewu Komorowskiego Etap III
Cel szczegółowy 2: Integracja	Kierunek: Wzmocnienie potencjału	1. Streetworker – Pedagog uliczny

<p>społeczna mieszkańców i budowanie tożsamości lokalnej</p>	<p>społecznego, obejmujące aktywizację społeczności lokalnej, wsparcie inicjatyw oddolnych, promocja wolontariatu oraz rozwój kapitału społecznego</p>	<p>2. Zagospodarowanie przestrzeni Parku w Regułach</p> <p>4. Między Parkami - ekologiczna i kulturalna aktywizacja mieszkańców</p> <p>5. Program edukacyjny Wspólnie mieszkamy, wspólnie sprzątam</p> <p>8. Dolina Utraty – integracja mieszkańców poprzez organizację spływów kajakowych Utratą</p> <p>11. Wolni od uzależnień- cykl spotkań i prelekcji</p> <p>12. Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie poprawy bezpieczeństwa poprzez edukację i działania prewencyjne</p> <p>13. Integracja działań społecznych skupionych na terenach Zalewu Komorowskiego</p> <p>14. Integracja działań społecznych w Parku w Regułach</p>
<p><u>Cel szczegółowy 3:</u> Budowa marki obszaru rewitalizowanego i gminy poprzez wzmocnienie jej potencjałów społecznych, przestrzennych, infrastrukturalnych, gospodarczych i środowiskowych</p>	<p><u>Kierunek:</u> Wzmocnienie potencjału infrastrukturalnego, obejmujące modernizacja infrastruktury technicznej, poprawę efektywności energetycznej i termomodernizację budynków, rozwój infrastruktury społecznej, wsparcie dla przedsiębiorców</p> <p><u>Kierunek:</u> Wzmocnienie potencjału gospodarczego, obejmujące promocję lokalnych produktów i usług, wsparcie dla przedsiębiorczości, rozwój turystyki i rekreacji, promocje obszaru jako atrakcyjnego miejsca dla inwestycji i rozwoju</p> <p><u>Kierunek:</u> Wzmocnienie potencjału środowiskowego, obejmujące ochronę przyrody, gospodarkę odpadami, ograniczenie emisji zanieczyszczeń, zwiększenie efektywności wykorzystania</p>	<p>6. Centrum Aktywności Lokalnej w Michałowicach</p> <p>10. Dom Idei Miasta Ogrodu w Komorowie – Zielona willa Grabowskich</p> <p>15. Kultura w domu letniskowym Al. Marii Dąbrowskiej 42</p> <p>16. Rewitalizacja Alei Marii Dąbrowskiej w Komorowie</p> <p>17. Budowa Przychodni Zdrowia w Regułach przy ul. Dworcowej</p> <p>18. Przestrzeń publiczna ulic Słowackiego i Prusa w Komorowie</p>

Poniżej wylistowane zaplanowane projekty rewitalizacyjne przyczynić się mają do minimalizowania skali zjawisk kryzysowych nie tylko na obszarze rewitalizacji, ale również na terenie całej Gminy.

Rozdział V. Projekty rewitalizacyjne

Niniejszy rozdział opisuje listę głównych i pozostałych projektów rewitalizacyjnych. Każdy projekt zawiera opis obejmujący, co najmniej: nazwę i wskazanie podmiotów go realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację (miejsce przeprowadzenia danego projektu), szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji oraz charakterystykę pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową.

W toku konsultacji społecznych przeprowadzonych w trakcie opracowywania programu wyodrębniono najlepiej przygotowane projekty, które wpisują się w założenia niniejszego dokumentu. W Programie zostały ujęte projekty, które będą wdrażane przez UG oraz partnerów społecznych. Wnioskodawcami środków pochodzących z Unii Europejskiej będą również inne podmioty, zainteresowane rozwojem w ramach określonych celów rewitalizacji. Wskazane przedsięwzięcia są zgodne z założeniami funduszy strukturalnych udostępnianych w okresie programowania. W Programie zostały ujęte przedsięwzięcia rewitalizacyjne, które będą wdrażane przez UG oraz partnerów społecznych. Poniżej zaprezentowane zostały projekty rewitalizacyjne służące realizacji celów GPR. Planowany budżet projektów rewitalizacyjnych do 2030 roku szacowany jest na ponad 115 mln zł. Szczegółowy opis projektów rewitalizacyjnych ujętych w programie znajduje się w załączniku do GPR.

1. Streetworking i Klub Młodzieżowy

Projekt uzupełniający

2. Zagospodarowanie przestrzeni Parku w Regułach

Projekt podstawowy

3. Zagospodarowanie terenu zielonego przy Przychodni Zdrowia w Regułach przy ul. Dworcowej

Projekt podstawowy

4. Między Parkami - ekologiczna i kulturalna aktywizacja mieszkańców

Projekt uzupełniający

5. Program edukacyjny Wspólnie mieszkamy, wspólnie sprzątamy

Projekt uzupełniający

6. Centrum Aktywności Lokalnej w Michałowicach

Projekt podstawowy

7. Sołtysówka nasze miejsce

Projekt uzupełniający

8. Dolina Utraty – integracja mieszkańców poprzez organizację sptywów kajakowych Utratą

Projekt uzupełniający
9. Zagospodarowanie terenu wokół Zalewu Komorowskiego Etap III
Projekt podstawowy
10. Dom Idei Miasta Ogrodu w Komorowie – Zielona willa Grabowskich
Projekt podstawowy
11. Wolni od uzależnień- cykl spotkań i prelekcji
Projekt uzupełniający
12. Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie poprawy bezpieczeństwa poprzez edukację i działania prewencyjne
Projekt uzupełniający
13. Integracja działań społecznych skupionych na terenach Zalewu Komorowskiego
Projekt uzupełniający
14. Integracja działań społecznych w Parku w Regułach
Projekt uzupełniający
15. Kultura w domu letniskowym Al. Marii Dąbrowskiej 42
Projekt uzupełniający
16. Rewitalizacja Alei Marii Dąbrowskiej w Komorowie
Projekt uzupełniający
17. Budowa Przychodni Zdrowia w Regułach przy ul. Dworcowej
Projekt uzupełniający
18. Przestrzeń publiczna ulic Słowackiego i Prusa w Komorowie
Projekt podstawowy

Poniżej zaprezentowano zestawienie kosztów projektów rewitalizacyjnych i harmonogram ich wdrożenia:

Tabela 5. Budżet i harmonogram planowanych do realizacji projektów rewitalizacyjnych

Projekty rewitalizacji	Szacunkowe nakłady finansowe w zł zakładane w latach 2024-2030 (zł)	Okres realizacji projektu rewitalizacji						
		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
1. Streetworking i Klub Młodzieżowy	540 000,00							
2. Zagospodarowanie przestrzeni Parku w Regułach	8 000 000,00							
3. Zagospodarowanie terenu zielonego przy Przychodni Zdrowia Reguły	3 000 000,00							
4. Między Parkami - ekologiczna i kulturalna aktywizacja mieszkańców	3 000 000,00							

5. Program edukacyjny Wspólnie mieszkamy, wspólnie sprzątamy	200 000,00							
6. Centrum Aktywności Lokalnej w Michałowicach	20 000 000,00							
7. Sołtysówka nasze miejsce - budowa placu zabaw w Regułach	1 000 000,00							
8. Dolina Utraty – integracja mieszkańców poprzez organizację spływów kajakowych Utratą	100 000,00							
9. Zagospodarowanie terenu wokół Zalewu Komorowskiego Etap III	4 000 000,00							
10. Dom Idei Miasta Ogrodu w Komorowie – Zielona willa Grabowskich	9 000 000,00							
11. Wolni od uzależnień- cykl spotkań i prelekcji	150 000,00							
12. Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie poprawy bezpieczeństwa poprzez edukację i działania prewencyjne	100 000,00							
13. Integracja działań społecznych skupionych na terenach Zalewu Komorowskiego	500 000,00							
14. Integracja działań społecznych w Parku w Regułach	500 000,00							
15. Kultura w domu letniskowym Al. Marii Dąbrowskiej 42 <i>(bez kosztów wykupu nieruchomości)</i>	6 000 000,00							
16. Rewitalizacja Alei Marii Dąbrowskiej w Komorowie	6 000 000,00							
17. Budowa Przychodni Zdrowia w Regułach	60 000 000,00							
18. Przestrzeń publiczna ulic Słowackiego i Prusa w Komorowie	2 000 000,00							

Źródło: opracowanie własne

Rozdział VI. Mechanizmy integrowania projektów rewitalizacyjnych

Niniejszy rozdział opisuje mechanizmy integrowania projektów rewitalizacyjnych

Projekty rewitalizacyjne zaplanowane w GPR mają bardzo zróżnicowany charakter. Jakkolwiek służą wspólnie realizacji celów programu, to jednak – w wymiarze praktycznym – mogą ze sobą kolidować, merytorycznie lub przestrzennie, osłabiając się wzajemnie albo rodząc problemy w realizacji. Stąd potrzeba zaplanowania efektywnych mechanizmów faktycznej koordynacji i integracji różnorodnych przedsięwzięć (zarówno „twardych” jak i „miękkich”), a także łagodzenia napięć, jakie mogą zaistnieć między poszczególnymi działaniami/przedsięwzięciami czy też rezultatami realizacji. W Programie zintegrowano różne działania służące realizacji celów rewitalizacji, w związku z czym zachowana została komplementarność dokumentu w aspektach odnoszących się do zaplanowanych przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych. Kompleksowe rozwiązanie problemów jest nadrzędnym celem realizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, występujących na obszarze zdegradowanym. Poniżej zaprezentowano mechanizmy zachowania komplementarności działań (projektów) na poziomie programu w ujęciu przestrzennym, problemowym.

MECHANIZMY ZACHOWANIA KOMPLEMENTARNOŚCI DZIAŁAŃ W UJĘCIU PRZESTRZENNYM

Przedsięwzięcia ujęte w programie skoncentrowane są na rozwiązanie określonych problemów istniejących na wybranych obszarach – podobszarach rewitalizacji. Projekty podstawowe zaplanowano do realizacji w Regułach, w Centrum Michałowic oraz w Komorowie. Projekty te w głównej mierze pozwolą na realizację celu głównego jakim jest wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału dziedzictwa kulturowego do poprawy jakości życia poprzez rewitalizację obszarów o wysokich wartościach przyrodniczych i kulturowych. Projekty realizowane będą na terenie każdego z podobszarów rewitalizacji. Poszczególne projekty dopełniają się wzajemnie w ujęciu przestrzennym, a także zostały skonstruowane w oparciu o cel, którym jest zniwelowanie problemów społecznych, w związku z czym działania podejmowane są kompatybilne względem siebie. Przedsięwzięcia nie prowadzą do marginalizacji społecznej oraz wykluczenia, a ich celem jest reintegracja społeczna osób wykluczonych. Planowane działania są komplementarne względem obszaru, na którym będą realizowane, a w szczególności odnoszą się do obszaru, który jest objęty największą koncentracją problemów i negatywnych zjawisk. Poniżej tabela pokazująca rozmieszczenie projektów:

Tabela 6. Lokalizacja poszczególnych projektów rewitalizacyjnych na podobszarach rewitalizacji Gminy Michałowice

Projekty rewitalizacyjne	Obszar realizacji projektu rewitalizacyjnego				
	Podobszar Komorów-Wieś	Podobszar Osiedle Komorów	Podobszar Centrum Michałowic	Podobszar Pęcice	Podobszar Reguły
1. Streetworking i Klub Młodzieżowy	<i>Projekt „miękki” odnoszący się do całego OR</i>				

2. Zagospodarowanie przestrzeni Parku w Regułach					dz. nr ew. 483 i 481/2 obręb Reguły
3. Zagospodarowanie terenu zielonego przy Przychodni Zdrowia Reguły			dz. nr ew. 633/4, 634 635/4 obręb Reguły		
4. Między Parkami - ekologiczna i kulturalna aktywizacja mieszkańców	<i>Projekt „miękki” odnoszący się do całego OR</i>				
5. Program edukacyjny Wspólnie mieszkamy, wspólnie sprzątam	<i>Projekt „miękki” odnoszący się do całego OR</i>				
6. Centrum Aktywności Lokalnej w Michałowicach			dz. nr ew. 1327/7 obręb Michałowice-Osiedle		
7. Sołtysówka nasze miejsce - budowa placu zabaw w Regułach					dz. nr ew. 57 obręb Reguły
8. Dolina Utraty – integracja mieszkańców poprzez organizację spływów kajakowych Utratą	<i>Projekt „miękki” odnoszący się do całego OR</i>				
9. Zagospodarowanie terenu wokół Zalewu Komorowskiego Etap III		dz. 51, 126/8, 6/5, 6/6, 6/7, 126/3, 131/1, 132, 332, 356/7, 354/7, 430/4, 352/7 i 350/11 obręb Komorów-Wieś			
10. Dom Idei Miasta Ogrodu w Komorowie – Zielona willa Grabowskich		dz. nr ew. 604/1 obręb Komorów-Wieś			
11. Wolni od uzależnień- cykl spotkań i prelekcji	<i>Projekt „miękki” odnoszący się do całego OR</i>				
12. Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie poprawy bezpieczeństwa poprzez edukację i działania prewencyjne	<i>Projekt „miękki” odnoszący się do całego OR</i>				
13. Integracja działań społecznych skupionych na terenach Zalewu Komorowskiego		dz. nr ew. 7/2, 51, 126/8, 6/5, 6/6, 6/7, 126/3, 131/1, 132, 332, 356/7,			

		354/7, 430/4 i 350/11 obręb Komorów-Wieś			
14. Integracja działań społecznych w Parku w Regułach					dz. nr ew. 483 i 481/2 obręb Reguły
15. Kultura w domu letniskowym Al. M. Dąbrowskiej 42		dz. nr ew. 369 obręb Komorów-Osiedle			
16. Rewaloryzacja Alei Marii Dąbrowskiej w Komorowie		dz. nr ew. 744/3 obręb Komorów-Osiedle			
17. Budowa Przychodni Zdrowia w Regułach			dz. nr ew. 633/4, 634 i 635/4 obręb Reguły		
18. Przestrzeń publiczna ulic Słowackiego i Prusa w Komorowie		dz. nr ew. 772, 781, 780, 485, 790, 789 obręb Komorów-Osiedle			

Źródło: opracowanie własne

MECHANIZMY ZACHOWANIA KOMPLEMENTARNOŚCI DZIAŁAŃ W UJĘCIU PROBLEMOWYM

Planowane przedsięwzięcia zostały stworzone po dokładnym zapoznaniu się z danymi pozyskanymi w trakcie wykonywania diagnozy oraz na podstawie działań partycypacyjnych, które były realizowane w trakcie przygotowywania Programu. Wynikają one również z potencjału rozwoju obszaru rewitalizacji, a także odpowiadają na potrzeby sygnalizowane w obszarach społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzenno-funkcjonalno-technicznym.

W aspekcie wzmocnienia kapitału społecznego szczególnie istotne są działania zmierzające do zwiększenia spójności społecznej. Instrumenty polityki społecznej zaplanowane w ramach GPR nastawione są przede wszystkim na likwidację bądź minimalizację przyczyn wykluczenia i włączenia społecznego – dlatego za kluczowe uznano interwencje w obiekty kulturalne i przestrzeń środowiskową Gminy, ważną dla mieszkańców. Zaplanowano działania, które będą częścią aktywnej polityki społecznej realizując Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych, a osoby dotknięte dysfunkcjami i deficytami będą miały szansę w pełni uczestniczyć w codziennym życiu ogółu społeczeństwa. Projekty rewitalizacyjne wskazane w GPR realizować będą również cele inwestycyjne ujęte w Strategii rozwoju gminy. Należy mieć jednak na uwadze, że w gminie Michałowice nie identyfikuje się istotnych problemów społecznych jakie dotyczą typowych gmin wiejskich, gdyż gmina jest gminą wianuszkową przylegającą bezpośrednio do dużego ośrodka miejskiego jakim jest m. st. Warszawa. Z tego powodu projekty skierowane na cele społeczne mają charakter punktowy oddziałujące na wybrane aspekty problemów społecznych mieszkańców obszaru rewitalizacji.

W poniższej tabeli zaprezentowany został stopień kompatybilności poszczególnych projektów rewitalizacyjnych względem siebie, który ukazuje stopień w jakim łączna realizacja planowanych

działań doprowadzi do marginalizacji problemów występujących na obszarze zdegradowanym i obszarze rewitalizacji.

Poniższa analiza pokazuje, że najwyższy stopień powiązania projektów rewitalizacyjnych wynika, w zakresie projektów realizowanych na tym samym terenie, z zaplanowanej realizacji projektu infrastrukturalnego, na bazie efektów którego planowana jest realizacja projektów „miękkich” odnoszących się do kwestii społecznych. Przykładem wysokiej komplementarności działań w ujęciu problemowym są wiązki projektów zaplanowanych na terenie Parku w Regułach - projekt GPR 2. Zagospodarowanie przestrzeni Parku w Regułach i projekt GPR 15. Integracja działań społecznych w Parku w Regułach; podobnie, jak na terenie Zalewu Komorowskiego - projekt GPR 9. Zagospodarowanie terenu wokół Zalewu Komorowskiego Etap III i projekt 13. Integracja działań społecznych skupionych na terenach Zalewu Komorowskiego.

Tabela 7. Wewnętrzne oddziaływanie projektów rewitalizacyjnych Gminy Michałowice

	1. Streetworking i Klub Młodzieżowy	2. Zagospodarowanie przestrzeni Parku w Regułach	3. Zagospodarowanie terenu zielonego przy Przychodni Zdrowia Reguły	4. Między Parkami - ekologiczna i kulturalna aktywizacja mieszkańców	5. Program edukacyjny Wspólnie mieszkamy, wspólnie sprzątamy	6. Centrum Aktywności Lokalnej w Michałowicach	7. Softysówka nasze miejsce	8. Dolina Utraty – integracja mieszkańców poprzez organizację spotkań kajakowych Utrata	9. Zagospodarowanie terenu wokół Zalewu Komorowskiego Etap II	10. Dom Idei Miasta Ogrodu w Komorowie – Zielona willa Grabowskich	11. Wolni od uzależnień- cykl spotkań i prelekcji	12. Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie prawy bezpieczeństwa poprzez edukację i działania prewencyjne	13. Integracja działań społecznych skupionych na terenach Zalewu Komorowskiego	14. Integracja działań społecznych w Parku w Regułach	15. Kultura w domu letniskowym Al. Marii Dąbrowskiej 42	16. Rewitalizacja Alei Marii Dąbrowskiej w Komorowie	17. Budowa Przychodni Zdrowia w Regułach	18. Przestrzeń publiczna ulic Słowackiego i Prusa w Komorowie
1. Streetworking i Klub Młodzieżowy																		
2. Zagospodarowanie przestrzeni Parku w Regułach																		
3. Zagospodarowanie terenu zielonego przy Przychodni Zdrowia Reguły																		
4. Między Parkami - ekologiczna i kulturalna aktywizacja mieszkańców																		
5. Program edukacyjny Wspólnie mieszkamy, wspólnie sprzątamy																		

6. Centrum Aktywności Lokalnej w Michałowicach																			
7. Sołtysówka nasze miejsce																			
8. Dolina Utraty – integracja mieszkańców poprzez organizację spływów kajakowych Utratą																			
9. Zagospodarowanie terenu wokół Zalewu Komorowskiego Etap III																			
10. Dom Idei Miasta Ogrodu w Komorowie – Zielona willa Grabowskich																			
11. Wolni od uzależnień cykl spotkań i prelekcji																			
12. Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie poprawy bezpieczeństwa poprzez edukację i działania prewencyjne																			

MECHANIZMY ZACHOWANIA KOMPLEMENTARNOŚCI DZIAŁAŃ W UJĘCIU INSTYTUCJONALNO-PROCEDURALNYM

Zintegrowanie działań w ujęciu instytucjonalno-proceduralnym zagwarantowane zostało poprzez oparcie na idei otwartego rządu (ang. *Open government*). Model ten opiera się na idei zwiększenia zaangażowania obywateli w procesy rządzenia poprzez zapewnienie im dostępu do informacji i zasobów publicznych, a także stworzenie procedur umożliwiających uczestnictwo w procesie podejmowania decyzji aktualnie należących do domeny publiczno-prawnej. W celu zachowania komplementarności działań na poziomie Programu rewitalizacji zaplanowano działania przypisane do Komitetu Rewitalizacji oraz do UG. Model ten obejmuje „tradycyjne” działania wzmacniające demokrację partycypacyjną (takie jak konsultacje społeczne, czy dostęp do informacji publicznej) i uzupełnia je o nowe typy działań (takie jak dostęp do danych publicznych oraz ich ponowne wykorzystywanie przez obywateli). W ramach realizacji tego wymogu UG udostępniać będzie dane monitoringowe i ewaluacyjne dotyczące procesu rewitalizacji na stronie internetowej urzędu. Dodatkowo każdy z beneficjentów projektów rewitalizacyjnych będzie również udostępniać publicznie informacje sprawozdawcze z realizacji projektu na własnej stronie internetowej. Dla zapewnienia skuteczności procesu dane będą prezentowane za pośrednictwem Zespołu m.in. rewitalizacji, którego zadaniem będzie ocena stopnia możliwości zrozumienia dostępnych danych przez interesariuszy rewitalizacji i potrzeba ich przetworzenia (m.in. w formie grafów, broszur, diagramów).

Idea otwartego rządu jest ściśle związana z postępującym rozwojem technologicznym, dostępnością cyfrowych narzędzi ułatwiających komunikację oraz usieciowieniem funkcjonowania jednostek i instytucji. Punktem wyjścia dla zastosowanej koncepcji są trzy wartości: przejrzystość, partycypacja i zaangażowanie oraz współpraca. Dwie dodatkowe to efektywność oraz otwartość, traktowana jako fundament pozostałych wartości oraz element składowy wszystkich działań na rzecz otwartego rządu. Na etapie wdrożenia Programu zamiast partycypacji zapewnione zostały mechanizmy gwarantujące zaangażowanie poszczególnych gminnych instytucji i podmiotów publicznych. Program pozwala na efektywne współdziałanie różnych jednostek organizacyjnych gminy (w tym m.in. GOPS) oraz Policji i PUP Pruszków. Planuje się zawarcie szczegółowych porozumień regulujących zakres i częstotliwość zbieranych danych sprawozdawczych.

Celem takiego podejścia jest udostępnienie danych i informacji dotyczących stopnia rozwiązania konkretnego problemu zidentyfikowanego na obszarze zdegradowanym i obszarze rewitalizacji dla interesariuszy rewitalizacji. Dostęp do danych ma pozwolić interesariuszom monitorować skuteczność zmian społeczno-gospodarczych. **Dodatkowym celem będzie zrozumienie, gdzie i w jaki sposób wydawane są publiczne pieniądze.** Wymogi wynikające z projektów w zakresie rewitalizacji realizowane w perspektywie finansowej UE 2021-2027 sprawiają, że istotnie na znaczeniu zyskują projekty o największym potencjale instytucjonalno-proceduralnym. Współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur zostanie zapewnione **na etapie programowania oraz na etapie wdrażania Programu.**

MECHANIZMY INTEGRUJĄCE – ETAP PROGRAMOWANIA PROGRAMU

- Identyfikacja wspólnych obszarów interwencji pomiędzy **Programem** a innymi programami pomocowymi **zapewniającymi możliwość dotacji zewnętrznych**
- Zaangażowanie w prace **Komitetu Rewitalizacji** podmiotów reprezentujących różne sektory społeczny, gospodarczy i publiczny
- Identyfikacja kategorii beneficjentów mogących wspólnie aplikować o wsparcie lub współpracować przy wdrożeniu

MECHANIZMY INTEGRUJĄCE – ETAP WDRAŻANIA PROGRAMU

- Skoordinowanie terminów składania wniosków i wyboru projektów w ramach powiązanych ze sobą działań w poszczególnych przedsięwzięciach rewitalizacyjnych
- Współpraca **UG** z jednostkami samorządowymi (GOPS Gminy Michałowice)
- Monitorowanie wdrożenia przez Komitet Rewitalizacji który będzie pełnił funkcję centrum łączności pomiędzy przedstawicielami UG, jednostek organizacyjnych, przedsiębiorcami oraz NGO's.
- Uruchomienie „banku projektów” mogących być uzupełnieniem projektów rewitalizacyjnych wpisanych do Programu – projekty zbierane w tym zakresie będą stanowić uzupełnienie już istniejących projektów rewitalizacyjnych lub ich rozwinięcie; analiza takich projektów będzie się odbywać na etapie raportu monitorującego wdrożenie GPR
- Wprowadzenie wymogu uzyskania pozytywnej opinii Komitetu Rewitalizacji załączanej do wniosku aplikacyjnego zaświadczonego o spójności projektu z celami programu
- Nawiązanie ponadlokalnej współpracy z sąsiednimi gminami wdrażającymi Program w celu wymiany doświadczeń i dobrych praktyk we wdrożeniu Programu

- Ciągła analiza przez **UG** następstw podejmowanych decyzji dla polityki przestrzennej gminy
- Stałe monitorowanie przez **UG** warunków pozyskania dodatkowych środków wsparcia ze-wnętrznego w okresie programowania 2021-2027 (EFRR, EFS+, PS WRP na lata 2023-2027, inne publiczne środki krajowe, środki budżetu państwa)

MECHANIZMY ZACHOWANIA KOMPLEMENTARNOŚCI DZIAŁAŃ W UJĘCIU ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

Projekty, które zostały zapisane w Programie mają zapewnione finansowanie z różnych źródeł, które wzajemnie się uzupełniają i łączą. Głównym źródłem finansowania projektów wskazanych w Programie będą środki programu Fundusze Europejskie dla Mazowsza na lata 2021-2027. Komplementarnie wykorzystane zostaną środki skierowane na wsparcie działań rewitalizacyjnych. Na etapie programowania Programu stwierdzono występowanie komplementarności międzyprogramowej z programami finansowanymi ze środków unijnych zaplanowanych do pozyskania na realizację poszczególnych projektów rewitalizacyjnych: środki własne gminy, środki budżetowe w ramach Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej, PFRON, Programy MKiDN, FIO oraz Rządowego Programu Aktywności Społecznej Osób Starszych, WFOŚiGW, Jessica II. Ponadto projekty zapisane w dokumencie dają także możliwość włączenia środków prywatnych w finansowanie procesów rewitalizacji. Planuje się wykorzystanie również środków ZIT RWS (Region Warszawski Stołeczny) w okresie 2021+. Wykluczone zostało ryzyko podwójnego dofinansowania projektów rewitalizacyjnych.

MECHANIZMY ZACHOWANIA KOMPLEMENTARNOŚCI DZIAŁAŃ W UJĘCIU MIĘDZYOKRESOWYM

O efektywnym połączeniu i skoordynowaniu zadań w ujęciu międzyokresowym stanowić będzie kontynuacja podjętych w poprzednim okresie działań, ale także istotna jest świadomość strategicznego wzmocnienia ich w kolejnych okresach. GPR zachowuje ciągłość programową w stosunku do przedsięwzięć realizowanych w latach 2016-2023.

Rozdział VII. Opis powiązań programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Niniejszy rozdział zawiera opis powiązań Programu z dokumentami strategicznymi, planistycznymi i operacyjnymi na poziomie gminy, w tym strategią rozwoju gminy, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz strategią rozwiązywania problemów społecznych, a także opis powiązań z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu.

Proces programowania Programu został opracowany w sposób, który uwzględnia zakres rewitalizacji wynikający z dokumentów strategicznych krajowych regionalnych i lokalnych. Zgodnie z przepisami w sprawie rewitalizacji zapewniono przede wszystkim spójność zapisów Programu z kierunkami rozwoju Gminy wskazanymi w lokalnych dokumentach strategicznych.

Powiązania GPR ze Strategią Rozwoju Gminy Michałowice 2023-2040

W okresie opracowania niniejszego GPR Gmina Michałowice przystąpiła do opracowania nowej Strategii Rozwoju Gminy Michałowice 2023-2040. Projekt dokumentu zakłada wizję rozwoju gminy-Gmina Michałowice jest kameralnym miejscem życia samoświadomej, aktywnej lokalnej społeczności. Życia wygodnego, prowadzonego w dobrze zaprojektowanym, funkcjonalnym oraz

integrującym otoczeniu społecznym i przestrzennym Miejscem o najwyższych standardach cywilizacyjnych i środowiskowych. Nasze dobre i aktywne relacje sąsiedzkie, bazują na zbliżonych oczekiwaniach i aspiracjach, ale również na utożsamianiu się z historią miejsca i dziedzictwem pokoleń współtworzących nasze miejsce na ziemi naszą małą ojczyznę. Wizja gminy Michałowice stanowi punkt odniesienia dla wszelkich działań o znaczeniu rozwojowym oraz zmierzających do zachowania specyficznego charakteru wspólnoty samorządowej. Strategia zakłada realizację trzech celów szczegółowych tj. cel 1 Zintegrowani i zadowoleni mieszkańcy, cel 2 Przedsiębiorcza społeczność oraz cel 3 Przyjazna przestrzeń. Rezultatem prowadzonych działań ma być, odpowiednio dla celu 1- Wzrost zadowolenia z jakości usług i wzmacnianie integracji mieszkańców, dla celu 2- Poprawa poziomu przedsiębiorczości oraz dla celu 3- Poprawa jakości przestrzeni i stanu środowiska naturalnego.

Realizacja projektów rewitalizacyjnych wpłynie przede wszystkim na osiągnięcie celu odnoszącego się do działań społecznych gminy. Ustawa o rewitalizacji nadała rewitalizacji nowe znaczenie: jest ona interwencją w kryzys społeczny, a dopiero potem – gospodarczy, ekologiczny, funkcjonalno-przestrzenny i techniczny. Ze względu na swój – wskazany Ustawą – interdyscyplinarny charakter, GPR nie jest jedną z polityk branżowych Gminy Michałowice, ale strategicznym narzędziem systemowym na etapie programowania. GPR jest płaszczyzną integracji działań rewitalizacyjnych mogących należeć merytorycznie do różnych polityk branżowych, na etapie wdrażania – GPR jest ramą operacyjną służącą spójnemu zarządzaniu działaniami z obszaru różnych branż merytorycznych. Przy takim usytuowaniu GPR w systemie realizacji polityk i strategii gminnych, system ten staje się spójny, a całość działań strategicznych jest efektywniejsza.

Powiązania GPR ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Michałowice (Planem Ogólnym Gminy)

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Michałowice przyjęte Uchwałą nr V/26/2011 Rady Gminy Michałowice z dnia 28 marca 2011 r. określa m.in. uwarunkowania rozwoju gminy. 24 września 2023 roku weszła w życie zmiana ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Jednym z kluczowych aspektów zmiany jest zastąpienie dotychczasowego dokumentu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy planem ogólnym. Zgodnie z przepisami nie ma już możliwości przeprowadzania procedury zmiany/aktualizacji obowiązującego Studium. Na podstawie Uchwały Nr LXIII/667/2024 Rady Gminy Michałowice z dnia 28 lutego 2024 r. przystąpiono natomiast do sporządzania planu ogólnego gminy Michałowice. Plan ogólny gminy powinien być uchwalony do końca 2025 r. Zgodnie z założeniami ustawy plan ogólny ma być aktem prawa miejscowego i będzie stanowił podstawę do wydawania decyzji o warunkach zabudowy oraz sporządzania planów miejscowych.

Powiązania GPR ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Michałowice na lata 2021-2026

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Michałowice na lata 2021-2026 – w brzmieniu określonym w załączniku nr 1 do Zarządzenia Nr 228/2021 Wójta Gminy Michałowice z dnia 28 października 2021 r. w sprawie konsultacji społecznych projektu Strategii. Celem głównym strategii jest stworzenie mieszkańcom Gminy warunków do godnego życia i rozwoju

umożliwiającego pełnienie ról społecznych i integrację społeczną. Realizacja celu głównego odbędzie się poprzez realizację celów strategicznych, celów operacyjnych oraz kierunków działań: Cel strategiczny I: Wieloaspektowe wsparcie osób i rodziny, Cel strategiczny II: Funkcjonalny system wsparcia osób starszych, niesamodzielnych oraz osób z niepełnosprawnościami, Cel strategiczny III: Przeciwdziałanie przemocy i uzależnieniom. Ostatni z celów strategii realizowany jest również w ramach Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2022-2025 przyjętego uchwałą nr XLI/453/2022 Rady Gminy Michałowice z dnia 29 marca 2022 r.

Powiązania GPR ze Strategią rozwoju elektromobilności dla Gminy Michałowice do 2040 roku

Celem Strategii rozwoju elektromobilności dla Gminy Michałowice ma być ograniczenie negatywnego wpływu transportu na środowisko, poprawa komfortu podróży na terenie Gminy, co wiąże się z ochroną zdrowia mieszkańców oraz podniesieniem jakości życia. Dodatkowo celem strategii będzie także zapewnienie warunków dla rozwoju elektromobilności oraz zwiększenia udziału wykorzystywania paliw alternatywnych w sektorze transportu na terenie gminy. Finalnie celem Strategii będzie również poprawa jakości powietrza poprzez obniżenie poziomu emisji zanieczyszczeń oraz hałasu emitowanego również przez pojazdy spalinowe, ale także tzw. niską emisję. Strategia służyć będzie realizacji celów wynikających m.in. z Programu Rozwoju Elektromobilności w ramach Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR), w tym w szczególności z: Planu Rozwoju Elektromobilności „Energia do przyszłości” przyjętego przez Radę Ministrów dnia 16 marca 2017 r., Krajowych ram polityki rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych przyjętych przez Radę Ministrów dnia 29 marca 2017 r. oraz Ustawy z dnia 11 stycznia 2018 r. o elektromobilności i paliwach alternatywnych. W Strategii określono przedsięwzięcia istotne dla rozwoju elektromobilności w gminie tj. Budowa i rozwój parkingów Park&Ride oraz Park&Bike jak również kolejne punkty ładowania pojazdów elektrycznych. Wskazane powyżej przedsięwzięcia zachowują swoją aktualność na okres opracowania GPR. Poza projektami programów wspierających mieszkańców w celu wymiany pieców na ekologiczne i programów osłonowych projekty te powinny mieć szansę pozyskania środków zewnętrznych na swoją realizację i jako takie zostały przetransponowane do GPR-u.

Powiązania GPR z Gminnym Programem opieki nad zabytkami dla Gminy Michałowice na lata 2022-2025

Projekt dokumentu Gminnego programu opieki nad zabytkami dla Gminy Michałowice na lata 2022-2025 zakłada pięć priorytetów realizacji Gminnego programu opieki nad zabytkami dla Gminy Michałowice. Są to: Priorytet I. Stała realizacja działań długofalowych związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego gminy, w tym o charakterze planistycznym, Priorytet II. Poprawa stanu zachowania obiektów zabytkowych należących do gminy i inspirowanie takich działań w odniesieniu do pozostałych obiektów zabytkowych, Priorytet III. Zintegrowanie ochrony dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego i krajobrazu oraz przyjęcie odpowiednich zasad i standardów projektowania i realizacji zagospodarowania przestrzeni, Priorytet IV. Wykreowanie wizerunku gminy i rozwijanie poczucia tożsamości lokalnej mieszkańców, wspieranie aktywności lokalnej mającej na celu poszanowanie dziedzictwa kulturowego oraz Priorytet V. Zwiększenie atrakcyjności zabytków poprzez zaplanowanie i długofalową realizację działań odpowiadających potrzebom społeczności lokalnej i wybranego segmentu turystyki.

W zakresie rewitalizacji szczególnie ważny jest kierunek działania: Zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania zaplanowany do realizacji w ramach Priorytetu II. W tym kierunku działań wskazano sporządzenie projektów rewitalizacji zabytkowych parków oraz obszarów objętych ochroną oraz Doradztwo Gminy w postępowaniach związanych z pozyskaniem funduszy zewnętrznych dla osób zarządzających zabytkami wskazując, jako źródło finansowania środki gminne oraz środki zewnętrzne (MKiDN, WKZ, fundusze krajowe i europejskie). Działania skierowane na ochronę zabytków zostały zaplanowane w GPR w ramach celu strategicznego 1 i 2.

Powiązania GPR ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze przyjęta została uchwałą nr 72/22 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 maja 2022 r. Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ jest podstawowym i najważniejszym dokumentem określającym politykę rozwoju Samorządu Województwa Mazowieckiego. Dokument ten stanowi punkt odniesienia dla innych dokumentów programowych i planistycznych województwa. W strategii wojewódzkiej wskazano pięć celów strategicznych w pięciu różnych obszarach, takich jak: GOSPODARKA, DOSTĘPNOŚĆ, ŚRODOWISKO I ENERGETYKA, SPOŁECZEŃSTWO oraz KULTURA I DZIEDZICTWO. Cele strategiczne, które są spójne za założeniami GPR to obszar: gospodarka i cel rozwojowy – wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności produkcyjnej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii oraz obszar społeczeństwo; cel rozwojowy – poprawa jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych została wskazana w Strategii wojewódzkiej jako wyzwanie horyzontalne. Działania rewitalizacyjne inwestycyjne wskazane w GPR spójne będą przede wszystkim z kierunkami działań zidentyfikowanymi w obszarze DOSTĘPNOŚĆ Działanie 8.5. Kompleksowa rewitalizacja w miastach i miejscowościach wiejskich oraz w obszarze KULTURA I DZIEDZICTWO Działanie 20.1. Wspieranie prac konserwatorskich (w tym restauratorskich, renowacyjnych, rewaloryzacyjnych), rewitalizacja obiektów i obszarów zabytkowych oraz kulturowych. Z kolei – zaplanowane działania rewitalizacyjne „miękkie” tj. szkolenia, czy programy społeczne realizować będą cel strategiczny Mazowsze zintegrowane społeczne realizowany w obszarze SPOŁECZEŃSTWO.

Powiązania GPR z Programem Ochrony Środowiska dla województwa mazowieckiego do roku 2022 oraz Programem ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim (...)

Program Ochrony Środowiska dla województwa mazowieckiego do roku 2022 przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Mazowieckiego nr 3/17 z 24 stycznia 2017 r. oraz Program ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu, przyjęty uchwałą nr 115/20 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 8 września 2020 r. Ten drugi wśród przyczyn złego stanu jakości powietrza na terenie województwa wskazuje stale rosnącą liczbę pojazdów na drogach przy jednoczesnym braku obwodnic, niewydolnym systemie transportu zbiorowego i braku na wielu obszarach alternatywnych do transportu indywidualnego środków komunikacji, a także wymienia problem niskiej świadomości ekologicznej mieszkańców województwa. Dokument określa jednocześnie cele, kierunki i działania z zakresu transportu. Działania minimalizujące

negatywny wpływ transportu i zanieczyszczenia pochodzącego ze źródeł niskiej emisji zaplanowane w planie ochrony powietrza będą realizowane w zakresie projektów rewitalizacyjnych GPR.

Powiązania GPR z Strategią Rozwoju Powiatu Pruszkowskiego Aktualizacja 2017 na lata 2015–2025

Strategia Rozwoju Powiatu Pruszkowskiego Aktualizacja 2017 na lata 2015–2025 wskazuje 19 celów strategicznych, podzielonych na 5 obszarów tematycznych. Należy zwrócić uwagę, że ani cele, ani obszary nie są uszeregowane według priorytetów – powiat musi rozwijać się w sposób zrównoważony. Jak zostało określone w analizie scenariuszowej, inne podejście zwiększa ekspozycję na zagrożenia, które mogą zniwelować starania w obszarach opartych na silnych stronach. Koncentracja jedynie na wybranych celach nie tylko zlikwiduje ich synergiczny charakter, lecz także niesie ryzyko ogólnego pogorszenia sytuacji powiatu. Priorytetyzacja występuje natomiast wewnątrz celów, na poziomie proponowanych kierunków działania i interwencji. W dokumencie określono wizję powiatu jako miejsce, które pozwala mieszkańcom w pełni korzystać zarówno z zalet bycia częścią stołecznej aglomeracji, jak i z dobrych stron spokojnego życia na uboczu. W powiecie pruszkowskim estetyczna, pełna zieleni przestrzeń publiczna i spokojne sąsiedztwo współgrają ze sprawną infrastrukturą oraz różnorodną bazą nowoczesnych usług i przemysłu, a rozwój oparty jest na współpracy terytorialnej i partycypacji. Zaplanowane do realizacji działania rewitalizacyjne Gminy Michałowice będą realizować cele wskazane w Strategii powiatowej, szczególnie w zakresie ochrony środowiska – projekt dotyczący modernizacji i zagospodarowania parku w Regułach.

Powiązania GPR z Celami rozwojowymi UE CP5 Europa bliżej obywateli

Celem oddziaływania na wyzwania rozwojowe UE określono w okresie programowania 2021-2027 poszczególne cele: CP1. Bardziej inteligentna Europa (EFRR) CP2. Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa (EFRR) CP3. Lepiej połączona Europa (EFRR) CP4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym (EFRR i EFS+) CP5. Europa bliżej obywateli (EFRR). Ostatni z celów będzie realizowany w zakresie rewitalizacji projektów obejmujących adaptację i wyposażenie istniejących zdegradowanych budynków, zagospodarowanie terenów i przestrzeni, budowa, rozbudowa i przebudowa podstawowej infrastruktury komunalnej, inwestycje dotyczące systemów poprawy bezpieczeństwa oraz dziedzictwo kulturowe i naturalne (konserwacja zabytków ruchomych, prace restauratorskie i konserwatorskie budynków zabytkowych, odbudowa, budowa, rozbudowa obiektów dziedzictwa naturalnego).

Powiązania GPR ze Strategią Odpowiedzialnego Rozwoju 2020 (z perspektywą do 2030 r.).

Uchwałą nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. przyjęta została *Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)*. W Strategii wskazano cel 3. Aktywne gospodarczo i przyjazne mieszkańcom Miasta, a w ramach celów operacyjnych cel 3.1. Poprawa warunków rozwojowych polskich miast, działania do 2020 r. Pośród działań tych określono konieczność dążenia do Wspierania realizacji zintegrowanych działań rewitalizacyjnych na podstawie programów rewitalizacji ukierunkowanych na przekształcenie obszarów zdegradowanych (w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcyjnym, technicznym). Drugim kierunkiem działania w ramach celu skierowanego na rozwój terenów zurbanizowanych jest promowanie podejścia

partycypacyjnego w podejmowaniu decyzji oraz w zakresie zarządzania miastami i realizacji działań rewitalizacyjnych, w tym nacisk na realizację niskoemisyjnych strategii miejskich oraz strategii zrównoważonej mobilności miejskiej na funkcjonalnych obszarach zurbanizowanych.

Powiązania GPR ze Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (zwana dalej KSRR) rozwija postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), określone w filarze rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony. KSRR jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r.” W dokumencie zapisano cel: Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. W jego ramach wskazano, że w dążeniu do zapewnienia spójności terytorialnej i wyrównywania szans obszarów borykających się z problemami rozwojowymi lub restrukturyzacyjnymi wykorzystana zostanie rewitalizacja – jako proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych (tj. terytoria wewnętrzne gminy, na których zidentyfikowano stan kryzysowy w sferze, przede wszystkim, społecznej, a także gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej). Działania rewitalizacyjne będą prowadzone na różnego typu obszarach miejskich i wiejskich, które nie są w stanie poradzić sobie same ze skalą lokalnych wyzwań i problemów spowodowanych degradacją zabudowy, czy pozostałymi elementami tkanki miejskiej, licznymi problemami gospodarczymi, demograficznymi, przestrzennymi i środowiskowymi. Rewitalizacja będzie wykorzystana jako jeden z impulsów przyspieszających procesy restrukturyzacyjne na obszarach zurbanizowanych, zmagających się głównie z trudnościami przemian społecznych czy degradacją materialną. Regulacje w zakresie rewitalizacji (obszary miejskie) i odnowy wsi powinny być zbieżne co do zasad ogólnych, a jednocześnie dopasowane do struktury osadniczej. Powinny one uwzględniać specyfikę problemów, potencjał finansowy i instytucjonalny, kapitał społeczny, które są odmienne na wsi i w miastach. W dokumencie wskazano odpowiedzialności poszczególnych jednostek administracji publicznej, która na poziomie lokalnym powinna prowadzić efektywne i skuteczne działania rewitalizacyjne przez miasta na podstawie programów rewitalizacji oraz prowadzić efektywne i skuteczne działania naprawcze przez gminy na obszarach wiejskich na podstawie programów odnowy wsi (uwzględniających aktywizację społeczną i gospodarczą).

Powiązania GPR z Krajową Polityką Miejską

Niniejszy program był tworzony ze starannym zachowaniem zgodności ze wszystkimi zapisami *Krajowej Polityki Miejskiej* w zakresie rewitalizacji. GPR jest w całości spójny z zapisami wątku tematycznego 4.5. KPM zatytułowanego „Rewitalizacja”. W strukturze celów rewitalizacja jest realizowana w ramach celu III: Odbudowa zdolności do rozwoju poprzez rewitalizację zdegradowanych społecznie, ekonomicznie i fizycznie obszarów miejskich. Zgodnie z dokumentem strategicznym celem działań w zakresie rewitalizacji jest zmiana strukturalna danego obszaru – poprzez modernizację tkanki miejskiej oraz wzmocnienie lub przywrócenie na nim aktywności gospodarczej i społecznej – poprawa jakości życia mieszkańców. Celem polityki miejskiej w zakresie rewitalizacji powinno być wypracowanie i wdrażanie skutecznych mechanizmów koordynowania i integrowania zadań i działań różnych podmiotów, w tym prywatnych, w przygotowaniu i prowadzeniu kompleksowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Zgodnie z założeniami Krajowej Polityki Miejskiej rewitalizacja jest ważną częścią myślenia o rozwoju miasta – powinna stać się kluczowym programem społecznym i gospodarczym miasta w odniesieniu do jego obszarów problemowych. Równocześnie jest ona procesem długotrwałym, kosztownym i wymagającym zachowania ciągłości oraz konsekwencji. Co więcej, wymaga trafnego zidentyfikowania i uruchomienia lokalnych potencjałów, co często jest trudnym wyzwaniem.

Podsumowując, działania rewitalizacyjne zaplanowane w ramach programu rewitalizacji Gminy Michałowice wynikać będą z celów i kierunków działań określonych w dokumentach strategicznych na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym. Poniżej zaprezentowano zestawienie tabelaryczne:

Tabela 8. Zgodność celów Programu z dokumentami strategicznymi na poziomie lokalnym

Dokumenty strategiczne na poziomie Gminy	CELE PROGRAMU REWITALIZACJI		
	Cel 1 – Stworzenie atrakcyjnej przestrzeni kulturalno-rekreacyjno-wypoczynkowej	cel 2 – Integracja społeczna mieszkańców i budowanie tożsamości lokalnej	Cel 3 – Budowa marki obszaru rewitalizowanego i gminy poprzez wzmocnienie jej potencjałów społecznych, przestrzennych, infrastrukturalnych, gospodarczych i środowiskowych
Strategia Rozwoju Gminy Michałowice 2023-2040	Cel strategiczny 3 Przyjazna przestrzeń	Cel strategiczny 1 Zintegrowani i zadowoleni mieszkańcy	Cel strategiczny 2 Przedsiębiorcza społeczność
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Michałowice	Dla obszarów priorytetowych i wspomagających oraz krystalizujących zmiany te należy realizować za pomocą: - rewitalizacji zasobów posiadających wysokie walory historyczno-architektoniczne oraz ekonomicznie uzasadnione możliwości podniesienia standardów; Obszarami dla lokowania funkcji rekreacyjnej winny być doliny rzek Raszynki, Utraty oraz Zimnej Wody. Wprawdzie istnieje Ośrodek Helenów, zbiornik retencyjny Komorów, ciąg czystej rzeki Zimnej Wody i zespół parkowo-dworski Pęcice, ale na terenie Gminy brak jest ośrodka rekreacji o wysokim standardzie i zasięgu ponadlokalnym,	Zmiany w strukturze terenów o funkcji gospodarczej (produkcyjnej, aktywności gospodarczej i usługowej)	Dla obszarów priorytetowych i wspomagających oraz krystalizujących zmiany te należy realizować za pomocą: -stopniowej regulacji układów ulic lokalnych w celu doprowadzenia do zgodności z warunkami technicznymi

	wyposażonego w odpowiednią infrastrukturę.		
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Michałowice na lata 2021-2026	Cel strategiczny I: Wieloaspektowe wsparcie osób i rodziny	Cel strategiczny III: Przeciwdziałanie przemocy i uzależnieniom Cel strategiczny II: Funkcjonalny system wsparcia osób starszych, niesamodzielnych oraz osób z niepełnosprawnościami,	Cel strategiczny I: Wieloaspektowe wsparcie osób i rodziny
Strategia rozwoju elektromobilności dla Gminy Michałowice na lata 2020-2040	Cel strategiczny 4. Rozbudowana i integracja sieci dróg rowerowych na terenie gminy	Cel strategiczny 5. Promowanie postaw elektromobilności i kształtowanie świadomości w zakresie postaw proekologicznych wśród mieszkańców gminy	Cel strategiczny 2. Ograniczenie emisji pochodzącej z samochodów prywatnych Cel strategiczny 1. Rozwój sieci punktów ładowania pojazdów na terenie gminy
Gminny Program opieki nad zabytkami dla Gminy Michałowice na lata 2022-2025	Priorytet V. Zwiększenie atrakcyjności zabytków poprzez zaplanowanie i długofalową realizację działań odpowiadających potrzebom społeczności lokalnej i wybranego segmentu turystyki. Priorytet III. Zintegrowanie ochrony dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego i krajobrazu oraz przyjęcie odpowiednich zasad i standardów projektowania i realizacji zagospodarowania przestrzeni.	Priorytet IV. Wykreowanie wizerunku gminy i rozwijanie poczucia tożsamości lokalnej mieszkańców, wspieranie aktywności lokalnej mającej na celu poszanowanie dziedzictwa kulturowego.	Priorytet I. Stała realizacja działań długofalowych związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego gminy, w tym o charakterze planistycznym. Priorytet II. Poprawa stanu zachowania obiektów zabytkowych należących do gminy i inspirowanie takich działań w odniesieniu do pozostałych obiektów zabytkowych.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 9. Zgodność celów Programu z dokumentami strategicznymi na poziomie regionalnym

Dokumenty strategiczne na poziomie regionalnym	CELE PROGRAMU REWITALIZACJI		
	Cel 1 – Stworzenie atrakcyjnej przestrzeni kulturalno-rekreacyjno-wypoczynkowej	cel 2 – Integracja społeczna mieszkańców i budowanie tożsamości lokalnej	Cel 3 – Budowa marki obszaru rewitalizowanego i gminy poprzez wzmocnienie jej potencjałów społecznych, przestrzennych, infrastrukturalnych, gospodarczych i środowiskowych
Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze	Cel strategiczny Mazowsze bogate kulturowo realizowany w obszarze KULTURA I DZIEDZICTWO	Cel strategiczny Mazowsze zintegrowane społeczne realizowany w obszarze SPOŁECZEŃSTWO	Cel strategiczny Dostępne i mobilne Mazowsze realizowany w obszarze DOSTĘPNOŚĆ

Program Ochrony Środowiska dla województwa mazowieckiego do roku 2022/ Program ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim	Proponowane w Programie, w ramach dobrych praktyk, działania, których wdrażanie spowoduje obniżenie emisji pyłu zawieszonego PM10, pyłu zawieszonego PM2,5 oraz benzo(a)pirenu, jak również emisji ditlenku azotu, są działaniami w zakresie zagospodarowania przestrzennego, działalności gospodarczej oraz życia codziennego społeczeństwa, które, w miarę możliwości technicznych i ekonomicznych, powinny być wdrażane do codziennej praktyki przez samorząd, mieszkańców jak i przedsiębiorców i usługodawców w województwie mazowieckim		
Strategia Rozwoju Powiatu Pruszkowskiego Aktualizacja 2017 na lata 2015–2025	<p>Cel G: Zapewnienie atrakcyjności roweru jako środka transportu</p> <p>Cel M: Poprawa jakości oraz dostępności oferty kulturalnej, rozrywkowej i sportowej, pozwalająca na atrakcyjne spędzanie czasu wolnego blisko miejsca zamieszkania</p> <p>Cel N: Poprawa stanu i dbałość o środowisko naturalne, pozwalające dzisiejszym i przyszłym mieszkańcom powiatu na życie w zdrowym otoczeniu</p> <p>Cel O: Poprawa ładu przestrzennego i zapewnienie odpowiedniej ilości zieleni na terenach zurbanizowanych, aby powiat wyróżniał się wysoką estetyką i atrakcyjnością</p>	<p>Cel A: Poprawa jakości edukacji i podnoszenie kapitału ludzkiego pozwalające mieszkańcom na uzyskanie satysfakcji zawodowej i stymulujące rozwój regionu</p> <p>Cel D: Rozwój kapitału społecznego pozwalający na budowanie trwałych więzi społecznych i włączenie jak największej liczby mieszkańców w działania na rzecz dobra wspólnego</p> <p>Cel L: Włączenie społeczne zapewniające członkom różnych grup społecznych równe korzystanie z oferty powiatu</p>	<p>Cel C: Stworzenie przyjaznych warunków dla rozwoju biznesu ze szczególnym uwzględnieniem społecznie odpowiedzialnego biznesu o wysokim zapotrzebowaniu na wysoko wykwalifikowanych pracowników, aby zapewnić wysoką jakość miejsc pracy powstających w powiecie</p> <p>Cel E: Zapewnienie sprawnej komunikacji wewnątrz powiatu i połączeń z Warszawą, a także zwiększenie dostępności alternatyw dla samochodu</p> <p>Cel F: Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego</p> <p>Cel P: Osiągnięcie wysokiej efektywności pozyskiwania finansowania zewnętrznego pozwalające na realizację aspiracji rozwojowych wspólnoty powiatowej</p>

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 10. Zgodność celów Programu z dokumentami strategicznymi na poziomie centralnym i europejskim

Dokumenty strategiczne na poziomie regionalnym	CELE PROGRAMU REWITALIZACJI		
	Cel 1 – Stworzenie atrakcyjnej przestrzeni kulturalno-rekreacyjno-wypoczynkowej	cel 2 – Integracja społeczna mieszkańców i budowanie tożsamości lokalnej	Cel 3 – Budowa marki obszaru rewitalizowanego i gminy poprzez wzmocnienie jej potencjałów społecznych, przestrzennych, infrastrukturalnych, gospodarczych i środowiskowych
Cele rozwojowe UE CP5 Europa bliżej obywateli	DZIEDZICTWO KULTUROWE I NATURALNE (konserwacja zabytków ruchomych, prace restauratorskie i konserwatorskie budynków zabytkowych, odbudowa, budowa, rozbudowa obiektów dziedzictwa naturalnego)	REWITALIZACJA (adaptacja i wyposażenie istniejących zdegradowanych budynków, zagospodarowanie terenów i przestrzeni, budowa, rozbudowa i przebudowa	REWITALIZACJA (adaptacja i wyposażenie istniejących zdegradowanych budynków, zagospodarowanie terenów i przestrzeni, budowa, rozbudowa i przebudowa podstawowej infrastruktury komunalnej, inwestycje dotyczące systemów poprawy

		podstawowej infrastruktury komunalnej, inwestycje dotyczące systemów poprawy bezpieczeństwa	bezpieczeństwa
Strategia Odpowiedzialnego Rozwoju 2020	Cel 3.1. Poprawa warunków rozwojowych polskich miast, działania do 2020 r.		
Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030)	Cel 1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni Cel 6. Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego	Cel 1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni	Cel 4. Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski
Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala	Cel 4. Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki Cel 6. Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”	Cel 4. Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki Cel 6. Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”	Cel 11. Wzrost społecznego kapitału rozwoju Cel 8. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych
Krajowa Polityka Miejska	Wątek tematyczny 4.5. Rewitalizacja		

Źródło: Opracowanie własne

Rozdział VIII. System wdrożenia programu

Niniejszy rozdział określa opis struktury zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji, wskazanie kosztów tego zarządzania wraz z ramowym harmonogramem realizacji programu

Realizacja (wdrożenie) Programu

Gminny Program Rewitalizacji jest dokumentem ponad kadencyjnym, określającym cele i plany działań na kilka lat, dlatego ważnym elementem decydującym o skuteczności realizacji jego założeń jest skuteczny i zintegrowany system wdrażania.

Opis Struktury Zarządzania programem rewitalizacji

Główne podmioty, na których spoczywa obowiązek wdrożenia GPR to:

Tabela 11. Podmioty realizujące czynności z zakresu zarządzania GPR

Podmiot	Zadania
Wójt Gminy	<ul style="list-style-type: none"> – nadzór nad sporządzaniem i realizacją GPR, – przeprowadzenie konsultacji społecznych projektu GPR, – podejmowanie decyzji w sprawie zmian i aktualizacji GPR, – powołanie członków Komitetu Rewitalizacji
Rada Gminy	<ul style="list-style-type: none"> – zatwierdzenie i uchwalenie dokumentu GPR oraz jego aktualizacji, – ustalanie zasad funkcjonowania Komitetu Rewitalizacji
Komitet Rewitalizacji (zaplanowany do powołania w trybie art. 7 ust. 3 ustawy)	<ul style="list-style-type: none"> – stanowienie forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami Gminy

o rewitalizacji)	<p>w sprawach dotyczących przygotowania,</p> <ul style="list-style-type: none"> – prowadzi i ocenia rewitalizację oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą Wójta Gminy
Kierownicy Referatów UG oraz kierownicy jednostek organizacyjnych GOPS Gminy Michałowice	<ul style="list-style-type: none"> – współpraca w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny działań rewitalizacyjnych, – realizacja projektów służących osiągnięciu celów rewitalizacji, – przygotowywanie informacji na temat realizacji projektów wynikających z GPR i osiągniętych wskaźników, – współpraca w przygotowywaniu projektów aktualizacji GPR, – informowanie o ewentualnych zagrożeniach związanych z realizacją projektów i GPR,
Partnerzy procesu, którzy zgłosili propozycje działań rewitalizacyjnych do objęcia zapisami GPR oraz mieszkańcy, organizacje społeczne itp.	<ul style="list-style-type: none"> – udział w konsultacjach społecznych dotyczących GPR, – informowanie o zjawiskach negatywnych, potrzebach i potencjałach obszaru rewitalizacji, – aktywny udział w planowaniu i wdrażaniu zmian społecznych, infrastrukturalnych zgodnie z lokalnymi potrzebami i interesami, – realizacja przedsięwzięć zgłoszonych do GPR.

Źródło: opracowanie własne

System zarządzania rewitalizacją wymaga osadzenia w istniejącym systemie zarządzania rozwojem gminy i strukturze organizacyjnej UG. Obsługę administracyjno-organizacyjną procesu rewitalizacji zapewnia Referat Planowania Przestrzennego – UA – a w niej Koordynator programu rewitalizacji.

Analiza ryzyka wraz ze środkami zaradczymi

Przeprowadzona analiza dla obszarów zdegradowanych stanowi w pewnym sensie analizę ryzyka w kontekście przyjętego w GPR (na poziomie celów rewitalizacji) zakresu niezbędnych interwencji samorządu Gminy Michałowice. Wskazano tam czynniki, które występują (lub mogą potencjalnie wystąpić) niezależnie od aktywności samorządu lokalnego, lecz stanowią jednocześnie konkretne uwarunkowania, w obrębie których samorząd będzie realizował swoje założenia rewitalizacji. Jako, że Program realizowany będzie na przestrzeni wielu lat i w tym czasie zmianie ulegały będą lokalne i zewnętrzne uwarunkowania, przewidziano ścieżki postępowania na wypadek wystąpienia potencjalnych trudności dla realizacji GPR. Na poziomie indywidualnych projektów do najpoważniejszego ryzyka należy:

- nieosiągnięcie w ramach realizacji projektu zakładanych produktów – do barier, które składają się na to ryzyko można zaliczyć np. niezrealizowanie robót w przewidzianym zakresie ze względu na problemy techniczne, prawne czy społeczne. Z tego powodu prowadzony będzie monitoring wskaźników osiągniętych w wyniku realizacji projektów. W razie konieczności ich aktualizacji, Rada Gminy będzie władna do podejmowania uchwał w sprawie zmian w Programie, tak aby GPR mógł w dalszym ciągu spełniać swoje zadania operacyjne. Każdorazowo wybierany będzie taki wykonawca, który swoim doświadczeniem i potencjałem technicznym gwarantować będzie terminową i zgodną z zakresem rzeczowym implementację zaplanowanych działań;

- nieosiągnięcie w ramach realizacji projektu zakładanych rezultatów – w razie zidentyfikowania takiego problemu we wdrażaniu GPR dla pojedynczego projektu, po jego merytorycznym uzasadnieniu, Rada Gminy będzie mogła podjąć stosowną uchwałę w sprawie zmian w Programie dla konkretnego projektu. Zasadniczo jednak UG dołoży wszelkich starań, aby wskaźniki rezultatu zostały osiągnięte w zakładanym wymiarze (odpowiednia promocja działań itd.);
- niezyskanie środków finansowych na realizację projektów – dla każdego projektu wskazano jego potencjalne źródła finansowania, co minimalizuje ryzyko niezyskania dofinansowania zewnętrznego. Głównym założeniem dla realizacji danego projektu jest uzyskanie współfinansowania (m.in. ze środków UE, budżetu Państwa). Brak dofinansowania może wpłynąć na przesunięcie w czasie kolejnych etapów projektów do momentu zapewnienia wystarczających środków w budżecie lub też Gmina zapewni dodatkowe, brakujące środki finansowe. Zostaną podjęte wszelkie środki, aby dokumentacja aplikacyjna została przygotowana rzetelnie, a w trakcie realizacji projektu nie wystąpiły nieprawidłowości, które mogłyby skutkować cofnięciem całości lub części przyznanych środków. Każdorazowo zostanie przeprowadzona staranna ocena wystąpienia pomocy publicznej w projekcie;
- w przypadku niepowodzenia w realizacji pojedynczych projektów, w tym takich, które stanowią fundament dla kolejnych działań, UG powoła odpowiedni zespół zadaniowy, złożony z pracowników merytorycznych właściwych wydziałów UG i jednostek organizacyjnych, a w miarę potrzeb również ekspertów zewnętrznych. Zespół ten wspólnie znajdzie najbardziej optymalne rozwiązanie problemu, np. wdrożenie alternatywnego projektu, zaspokajającego daną potrzebę społeczności lokalnej

Na poziomie realizacji GPR jako całości można wyróżnić następujące potencjalne sytuacje Problemowe:

- zmiana polityczna we władzach gmin – mogłaby ona skutkować odmienną wizją rewitalizacji. Wybrane do realizacji projekty nie zostały jednak wytypowane w oparciu o sympatie polityczne, a o niezależne badania ekspertów zewnętrznych i opinie mieszkańców. GPR może podlegać aktualizacji, polegającej na opracowaniu i wpisaniu nowych projektów do katalogu zadań, jednakże czynniki polityczne nie będą miały wpływu na wybór projektów. Będzie on każdorazowo opiniowany przez Radę Gminy po szczegółowym przeanalizowaniu ich zasadności przez specjalistów z Urzędu Gminy
- nie osiągnięcie porozumienia z interesariuszami GPR na etapie wdrażania Programu – brak akceptacji ze strony zainteresowanych podmiotów mógłby przekreślić zasadność Programu, jednakże dla jego akceptacji społecznej odbyły się otwarte spotkania konsultacyjne z mieszkańcami i badania ankietowe, a w Programie uwzględniono zgłoszone postulaty i propozycje wysuniętych przez nich konkretnych zadań. Zagwarantowano również możliwość zgłaszania uwag już w trakcie realizacji Programu, które będą przedyskutowane wraz z osobami je zgłaszającymi w celu uzyskania porozumienia;

- ryzyko opóźnień w związku z procedurami administracyjnymi – harmonogram realizacji poszczególnych zadań i projektów w ramach GPR przewiduje możliwe wystąpienie opóźnień, dlatego wskazane w nim terminy zostały określone z marginesem czasu potrzebnym do przeprowadzenia odpowiednich procedur urzędowych.

Ramowy harmonogram realizacji oraz koszty zarządzania gminnym programem rewitalizacji

W poniższej tabeli przedstawiono ramowy harmonogram realizacji GPR - w odniesieniu do czynności proceduralnych niezbędnych do podjęcia w procedurze wdrażania GPR.

Tabela 12. Ramowy harmonogram realizacji GPR

Lp.	Etapy i rodzaje działań	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
1	Uchwalenie Gminnego Programu Rewitalizacji przez Radę Gminy							
2	Powołanie Komitetu Rewitalizacji							
3	Wprowadzenie przedsięwzięć rewitalizacyjnych do Wieloletniej Prognozy Finansowej							
4	Posiedzenia Komitetu Rewitalizacji (co najmniej raz w roku)							
5	Działania informacyjno-promocyjne Gminnego Programu Rewitalizacji							
6	Monitoring projektów rewitalizacyjnych							
7	Ocena aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji							
8	Przygotowanie projektów do realizacji, pozyskanie finansowania zewnętrznego, wdrożenie projektów							
9	Podsumowanie działań rewitalizacyjnych realizowanych ze wsparciem finansowym środków zewnętrznych w perspektywie finansowej na lata 2021-2027 zgodnie z zasadą n+3							
10	Przygotowanie do działań rewitalizacyjnych w ramach kolejnej perspektywy finansowej po 2027 roku							

Źródło: opracowanie własne

W poniższej tabeli oszacowano inne możliwe wydatki, jakie będzie generowało wdrożenie GPR.

Tabela 13. Szacowane koszty zarządzania GPR w okresie jego wdrożenia

Lp.	Działania	Liczba	Jednostka	Cena [zł]	Wartość [zł]
1	Aktualizacja Gminnego Programu Rewitalizacji	1	szt.	10 000,00	10 000,00
2	Obsługa Komitetu Rewitalizacji - koszty organizacji szkoleń i podnoszenia kompetencji członków Komitetu	1	komplet	1 000,00	1 000,00
3	Działania informacyjno-promocyjne, w tym:				
4a	Ulotki i broszury informacyjno-promocyjne	1	komplet	1 000,00	1 000,00
4b	Inne (wsparcie eksperckie i in.)	1	komplet	1 000,00	1 000,00
				Razem:	13 000,00

Źródło: opracowanie własne

Rozdział IX. System monitorowania i oceny gminnego programu rewitalizacji

Poniższy rozdział opisuje system monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu. Opisano tutaj metody oraz narzędzia badania i analizowania zmian zachodzących na obszarze zdegradowanym będące wynikiem procesu rewitalizacji oraz system oceny wpływu i skuteczności prowadzonych działań na zdiagnozowane problemy; ponadto

określono instytucje/podmioty i ich zadania w systemie monitorowania; przewidziano możliwość wprowadzania w planie działań modyfikacji na podstawie rekomendacji wynikających z ewaluacji programu rewitalizacji.

Zgodnie z art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji Gminny program rewitalizacji podlega ocenie aktualności i stopnia realizacji, dokonanej przez Wójta Gminy, co najmniej raz na 3 lata, zgodnie z systemem monitorowania i oceny określonym w tym programie. Według art. 22 ust. 2. ww. ustawy ocena sporządzona przez Wójta podlega zaopiniowaniu przez Komitet Rewitalizacji oraz ogłoszeniu na stronie gminy w Biuletynie Informacji Publicznej. Poniżej zaprezentowano opis szczegółowych rozwiązań dotyczących monitorowania i oceny programu:

Monitoring i sprawozdawczość

Monitoring to proces systematycznego zbierania i analizowania danych dotyczących realizacji działania. Celem monitoringu jest bieżąca ocena realizacji zadań strategicznych, poprzez kontrolowanie, czy dane zadania zostały w pełny sposób zrealizowane w zakładanym czasie, czy osiągnięte zostały planowane rezultaty, oraz czy nie zostały przekroczone przeznaczone na realizację działań środki finansowe. W systemie monitorowania dokonano wyboru poniższych wskaźników pozwalających monitorować efekt długofalowy całego Programu. Wskaźniki dotyczące całego Programu należy odróżnić od wskaźników monitorujących poszczególne przedsięwzięcia rewitalizacyjne. Wskaźniki oddziaływania mierzą zmiany zachodzące w wyniku wdrażania Programu i poszczególnych przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych. Wskaźniki dotyczące całego obszaru zidentyfikowanego jako obszar rewitalizacji, na którym realizowane będą działania rewitalizacyjne. Proces monitoringu będzie zatem zadaniem ciągłym po przyjęciu Programu, w którym zakłada się aktywne uczestnictwo podmiotów realizujących projekty rewitalizacyjne oraz interesariuszy rewitalizacji, czyli przede wszystkim mieszkańcy obszaru rewitalizacji.

Opracowane zostanie wybrane narzędzie bazodanowe, w którym będą gromadzone dane takie jak stan realizacji projektów rewitalizacyjnych i aktualizowane w okresie rocznym. Wskaźniki produktu i rezultatu poszczególnych projektów będą zbierane corocznie w formie aktualizacji danych. Ich analiza powinna odbywać się natomiast dwukrotnie w okresie realizacji programu, jako przegląd śródkresowy i końcowy. System monitorowania wskaźników projektów rewitalizacyjnych polegałby na opracowaniu syntetycznej tabelarycznej informacji odnoszącej się do rocznego okresu wdrożenia programu. Dane będą aktualizowane przez właściwe komórki organizacyjne w terminie do 15 lutego roku następnego po roku sprawozdawczym.

Monitorowanie postępu rzeczowego w ramach GPR powinno być prowadzone przez Koordynatora programu rewitalizacji na bieżąco, równoległe z analizą postępu finansowego. Dane na temat postępów w osiąganiu wskaźników w ramach poszczególnych programów wraz z opisem ewentualnie zidentyfikowanych trudności w realizacji wartości docelowych, a także podjętych działań zaradczych, powinny być raportowane w ramach systemu sprawozdawczości przez „właścicieli” projektów, czyli podmioty odpowiedzialne za realizację tych projektów. System ten obejmować będzie przede wszystkim Referat Funduszy Zewnętrznych – FZ i GOPS Gminy Michałowice. Osoby z tych jednostek odpowiedzialne będą za nadpisanie wspólnego raportu monitorującego udostępnionego na dysku wewnętrznym lub w bezpiecznej „chmurze” sieciowej.

W odróżnieniu do systemu rocznego dwa razy w okresie programowania GPR powinno zostać wykonane badanie ewaluacyjne pozwalające pozyskać dodatkowo dane jakościowe np. wykorzystując ankiety CAWI z urzędnikami odpowiedzialnymi za wdrożenie programu lub w przypadku potrzeby pozyskania również stanowiska mieszkańców, ankiety skierowanej do mieszkańców obszaru rewitalizacji. Dane z ankietyzacji zasilają arkusz bazodanowy.

Monitorowanie postępu rzeczowego w ramach GPR powinno być prowadzone przez Koordynatora programu rewitalizacji na bieżąco, równoległe z analizą postępu finansowego. Dane na temat postępów w osiągnięciu wskaźników w ramach poszczególnych programów wraz z opisem ewentualnie zidentyfikowanych trudności w realizacji wartości docelowych, a także podjętych działań zaradczych, powinny być raportowane w ramach systemu sprawozdawczości przez „właścicieli” projektów, czyli podmioty odpowiedzialne za realizację tych projektów. Poniżej zaprezentowano strukturę uprawnień i odpowiedzialności poszczególnych uczestników procesu monitoringu.

Tabela 14. Organizacja procesu monitoringu GPR

Stanowisko	Zadania w procesie	Odpowiedzialność
Kierownik referatu merytorycznego lub jednostki organizacyjnej UG / GOPS Gminy Michałowice podmiot realizujący pozostały projekt rewitalizacyjny	Realizacja projektów rewitalizacyjnych ujętych w GPR, sporządzenie sprawozdania z realizacji tych projektów	Efektywne wykonanie zadań, terminowe przekazanie informacji o realizowanych projektach.
	Sporządzenie corocznego raportu monitoringowego z realizacji projektów rewitalizacyjnych i wdrożenia GPR	Weryfikacja informacji o stanie realizacji poszczególnych przedsięwzięć. Terminowe przekazanie raportu do opiniowania Komitetowi Rewitalizacji oraz do zatwierdzenia Wójtowi Gminy.
Komitet Rewitalizacji	Pełnienie roli opiniodawczo-doradczej w sprawach dotyczących monitorowania procesu rewitalizacji - opiniowanie raportu monitoringowego oraz raportu z badania ewaluacyjnego/	Formułowanie oceny jakościowej procesu rewitalizacji z punktu widzenia społeczności lokalnej.
Wójt Gminy	Podejmowanie decyzji w sprawie zmian i aktualizacji GPR. Zatwierdzenie terminów i sposobów wykonania zadań, zatwierdzenie raportu monitoringowego, przyjęcie rekomendacji wynikających z raportu.	Nadzór nad realizacją i aktualizacją GPR. Nadzór nad wykonaniem zadań zaplanowanych w budżecie gminy na dany rok - w ramach procesu rewitalizacji.

Źródło: Opracowanie własne

Poniżej zaprezentowano wskaźniki rezultatu długofalowego dla poszczególnych celów programu rewitalizacji:

Tabela 15. Realizacja wskaźników rezultatu dla poszczególnych celów programu rewitalizacji

Wskaźniki rezultatu długofalowego	Jednostka miary	Stan na 2023 rok	Trend	Wartość docelowa wskaźnika na 2030 rok	Źródło danych
Cel szczegółowy 1: Stworzenie atrakcyjnej przestrzeni kulturalno-rekreacyjno-wypoczynkowej					
Wzrost liczby odwiedzających przestrzenie kulturalno-rekreacyjno-wypoczynkowe w gminie Michałowice (np. parki, place zabaw, ścieżki rowerowe, obiekty rekreacyjne)	osoby	5000	↑	10000	liczba uczestników wydarzeń kulturalnych i sportowych/ badania ankietowe/ monitoring ruchu
Cel szczegółowy 2: Integracja społeczna mieszkańców i budowanie tożsamości lokalnej					
Procent mieszkańców deklarujących poczucie przynależności do społeczności lokalnej i identyfikację z gminą Michałowice	%	80	↑	85	Badania ankietowe
Cel szczegółowy 3: Budowa marki obszaru rewitalizowanego i gminy poprzez wzmocnienie jej potencjałów społecznych, przestrzennych, infrastrukturalnych, gospodarczych i środowiskowych					
Wzrost rozpoznawalności marki gminy Michałowice (mierzony procentowym wzrostem liczby pozytywnych wzmianek o gminie w mediach lokalnych, regionalnych i ogólnopolskich, a także w mediach społecznościowych, w porównaniu do roku bazowego).	szt.	10	↑	15	Urząd Gminy Michałowice
Udział osób korzystających ze świadczeń społecznych w ludności ogółem	%	2,5	↓	2,3	GUS Statystyczne Vademecum Samorządowca
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	szt.	2373	↑	2500	GUS Statystyczne Vademecum Samorządowca

Źródło: Opracowanie własne

Wartości bazowe wskaźników zostały określone na etapie programowania GPR, natomiast wartości docelowe oszacowano w ostrożny sposób, posiłkując się aktualną wartością średnią danego zjawiska. Wysokość wartości docelowej określono na poziomie realnym do osiągnięcia przy uwzględnieniu zaplanowanych do realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych i skali planowanych działań.

Ocena stopnia realizacji celów GPR z użyciem informacji o stanie obszaru rewitalizacji

Zgodnie z zapisami art. 22 ust. 1 ustawy o rewitalizacji ocena aktualności i stopnia realizacji gminnego programu rewitalizacji powinna odbywać się nie rzadziej niż raz na trzy lata. W odniesieniu do problematyki aktualności ocenie podlegać będą poszczególne składowe dokumenty GPR pod kątem spójności z bieżącymi uwarunkowaniami procesu. Ocena aktualności ma za zadanie zidentyfikować przesłanki związane z potrzebą zmiany Gminnego

Programu Rewitalizacji i dostosowania go do bieżącego stanu procesu. Ocena aktualności polegająca na cyklicznym przeglądzie zapisów GPR jest instrumentem, który umożliwia utrzymywanie żywotności programu w dłuższej perspektywie, w jakiej trzeba oczekiwać na pozytywne efekty procesu rewitalizacji. W przypadku gdy GPR zostanie przyjęty w 2024 r., pierwsza ocena zjawisk kryzysowych obszaru rewitalizacji odbędzie się w 2027 r. i obejmować będzie 3-letni okres obowiązywania programu w latach 2024-2026, a kolejne po następnych trzech latach.

Aktualizacja programu rewitalizacji

Zgodnie z zapisami art. 22 ust. 1 ustawy o rewitalizacji ocena aktualności i stopnia realizacji gminnego programu rewitalizacji powinna odbywać się nie rzadziej niż raz na trzy lata. W odniesieniu do problematyki aktualności ocenie podlegać będą poszczególne składowe dokumentu GPR pod kątem spójności z bieżącymi uwarunkowaniami procesu. Ocena aktualności ma za zadanie zidentyfikować przesłanki związane z potrzebą zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji i dostosowania go do bieżącego stanu procesu. Ocena aktualności polegająca na cyklicznym przeglądzie zapisów GPR jest instrumentem, który umożliwia utrzymywanie żywotności programu w dłuższej perspektywie, w jakiej trzeba oczekiwać na pozytywne efekty procesu rewitalizacji. Stwierdzona nieaktualność GPR (w odniesieniu m.in. do otoczenia dokumentów strategicznych, założeń celów i kierunków działań, opisów projektów, systemu monitorowania bądź zarządzania procesem) stanowi przesłankę do zmiany Programu skutkującą możliwością identyfikacji nowych problemów, podjęcia dodatkowych działań rewitalizacyjnych, uwzględnienia zmian w otoczeniu prawnym i strategicznym procesu rewitalizacji. Rekomendacja związana z rozpoczęciem procedury aktualizacyjnej GPR powinna wynikać z raportu z oceny aktualności i stopnia realizacji GPR. Powinna zostać zatwierdzona przez Zespół ds. rewitalizacji oraz pozytywnie zaopiniowana przez Komitet Rewitalizacji.

Zakres zmian w GPR powinien uzasadniać tworzony raport z oceny stopnia realizacji i aktualności GPR. Przesłanką do podjęcia aktualizacji GPR mogą być również niepożądany stopień realizacji celów procesu (nieosiągnięcie zakładanych wartości wskaźników monitorowania), jak i negatywna ocena procesu. W przypadku, gdy wartość niezrealizowanych przedsięwzięć w ramach danego celu przekroczy 50% jego wartości, pod uwagę będzie brane wprowadzenie zmian w sformułowaniu celu oraz ewentualne skorygowanie wskaźników, które zostały mu przypisane. Dodatkową przesłanką do aktualizacji będzie konieczność wprowadzenia zmian w przedsięwzięciach rewitalizacyjnych, których przyczyną mogą być uwarunkowania związane z pozyskiwaniem środków finansowych na ich realizację.

W sytuacji, gdy konieczna okaże się zmiana Programu, zgodnie z ustawą o rewitalizacji Wójt Gminy wystąpi do Rady Gminy z wnioskiem o jego zmianę. Do wniosku zostanie załączona opinia Komitetu Rewitalizacji. Zmiana programu rewitalizacji nastąpi w trybie, w jakim został on uchwalany. Zmiana programu nie będzie wymagała opinii uprawnionych organów i przeprowadzenia konsultacji społecznych jeśli zmiana nie będzie dotyczyć podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawartych w GPR na podstawie art. 15 ust. 1 pkt. 5 lit. a ustawy o rewitalizacji.

W przypadku wniosków o ujęcie nowych przedsięwzięć w GPR należy zbadać ich związek z celami procesu rewitalizacji Gminy oraz zgodność z lokalnymi politykami publicznymi i

dokumentami strategicznymi. Planowane do ujęcia w GPR projekty rewitalizacyjne powinny charakteryzować się wysokim potencjałem do kreowania spójności społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji i zaspokajać pilne potrzeby lokalnej społeczności.

Rozdział X. Zmiany w uchwałach dotyczących gospodarki mieszkaniowej gminy

Niniejszy rozdział opisuje niezbędne zmiany w uchwałach dotyczących gospodarki mieszkaniowej gminy

Na etapie opracowania programu gmina dokumentem odnoszącym się do gospodarki mieszkaniowej był Wieloletni programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Michałowice w latach 2019-2025 – przyjęty uchwałą nr XXXVI/455/2018 Rady Gminy Michałowice z dnia 4 października 2018 r. w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Michałowice w latach 2019-2023, z późniejszymi zmianami. Program był kilkakrotnie zmieniany, ostatnia aktualizacja została dokonana uchwałą nr LXI/634/2023 Rady Gminy Michałowice z dnia 12 grudnia 2023 r. zmieniającą uchwałę nr XXXVI/455/2018 Rady Gminy Michałowice z dnia 4 października 2018 w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Michałowice w latach 2019-2023. Ostatnia zmiana rozszerzyła, w szczególności okres obowiązywania programu do 2025 roku.

Głównym celem wieloletniego programu jest określenie podstawowych założeń i wytycznych działań Gminy zabezpieczających racjonalne i efektywne gospodarowanie posiadanym zasobem mieszkaniowym. Program zawiera w szczególności prognozę dotyczącą wielkości oraz stanu technicznego zasobu mieszkaniowego Gminy w poszczególnych latach, analizę potrzeb oraz plan remontów i modernizacji wynikający ze stanu technicznego budynków i lokali, z podziałem na kolejne lata, źródła finansowania gospodarki mieszkaniowej w kolejnych latach, wysokość kosztów w kolejnych latach, z podziałem na koszty bieżącej eksploatacji oraz koszty remontów oraz koszty modernizacji lokali i budynków wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy, koszty zarządu nieruchomościami wspólnymi, których gmina jest jednym ze współwłaścicieli, a także koszty inwestycyjne, oraz inne działania mające na celu poprawę wykorzystanie i racjonalizację gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy. Nie przewiduje się sprzedaży lokali z mieszkaniowego zasobu Gminy Michałowice.

W obszarze rewitalizacji zlokalizowane są budynki w Komorowie i Pęcicach:

Mieszkaniowy zasób gminy Michałowice: ul. Mazurska 67, ul. Kasztanowa, ul. Al. M. Dąbrowskiej 18 (na terenie szkoły), ul. Al. M. Dąbrowskiej 12/20 (w budynku szkoły), ul. Sieradzka 8

Wykaz lokali socjalnych: Pęcice, ul. Zaułek 7a, Komorów, ul. Kasztanowa 8C

Wykaz lokali związanych ze stosunkiem pracy: Komorów, ul. Al. M. Dąbrowskiej 12/20, ul. Al. M. Dąbrowskiej 18

Wykaz lokali przeznaczonych na wykonanie innych zadań jednostek samorządu terytorialnego realizowanych na zasadach przewidzianych w ustawie o pomocy społecznej oraz ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej: Komorów, ul. Sieradzka 8

Szansą na wykonanie i przyspieszenie prac gazyfikacji jest uzyskanie dofinansowań ze środków dotacyjnych w zakresie termomodernizacji, gdzie jednym z jej działań jest wymiana pieców węglowych na ogrzewanie gazowe. Warto jednak wskazać, że głównym problemem jest brak planów inwestycji gazowni w zakresie rozwoju sieci gazowej. Poza tym przechodzenie na gaz jest

wspierane w obecnej perspektywie tylko w krótkiej perspektywie czasowej. Rewitalizacja zasobów mieszkaniowych to proces naprawczy, który zawiera szereg działań, takich jak przeciwdziałanie degradacji zasobów i poprawę jakości życia. Są to takie działania jak podniesienie standardu zamieszkania poprzez remonty, modernizacje zasobów mieszkaniowych oraz realizację inwestycji w ramach budowy budynków komunalnych. Dla realizacji GPR nie wskazuje się konieczności zmian w uchwałach dotyczących gospodarki mieszkaniowej gminy.

Rozdział XI. Komitet Rewitalizacji

Niniejszy rozdział opisuje określenie niezbędnych zmian w uchwale o Komitecie Rewitalizacji

Zasady wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji na potrzeby realizacji programu zostały określone w uchwale Rady Gminy zgodnie z art. 7 ust. 3 ustawy o rewitalizacji. Komitet Rewitalizacji stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą Wójta gminy. Komitet Rewitalizacji uprawniony będzie do opiniowania zmian w GPR na etapie jego realizacji oraz monitorowania i ewaluacji, jak również podejmowania inicjatyw związanych z rewitalizacją Gminy. Komitet uczestniczyć będzie również w sporządzaniu i opiniowaniu projektów uchwał Rady Gminy oraz zarządzeń Wójta Gminy związanych z prowadzeniem działań rewitalizacyjnych. Stanowisko Komitetu Rewitalizacji nie będzie wiążące dla Rady Gminy, ani Wójta Gminy. Na pierwszym posiedzeniu Komitet wybierze spośród swoich członków Przewodniczącego oraz Zastępcę Przewodniczącego Komitetu. Posiedzenia Komitetu odbywać się będą w miarę potrzeb, nie rzadziej jednak niż raz w roku, z udziałem Wójta Gminy lub osoby przez niego wyznaczonej.

W skład Komitetu wejdą wyłącznie przedstawiciele interesariuszy rewitalizacji, w rozumieniu art. 2 ust. 2 ustawy o rewitalizacji. Planuje się aby Komitet liczył nie mniej niż 7 członków i nie więcej niż 15 członków. Członków Komitetu powoła Wójt Gminy na wspólną kadencję w drodze zarządzenia. Kadencja Komitetu będzie trwała 5 lat. Członkowie Komitetu będą wybierani w trybie otwartego naboru oraz wskazani przez Wójta Gminy spośród przedstawicieli Urzędu Gminy, czy jednostek i podmiotów samorządowych. Obsługę organizacyjną Komitetu Rewitalizacji zapewni Urząd Gminy. Za pracę w Komitecie nie przysługiwać będzie wynagrodzenie. Szczegółowe zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji ustalone zostały w Regulaminie Komitetu Rewitalizacji.

Rozdział XII. Specjalna Strefa Rewitalizacji

Niniejszy rozdział stanowi wskazanie, czy na obszarze rewitalizacji ma zostać ustanowiona Specjalna Strefa Rewitalizacji, wraz ze wskazaniem okresu jej obowiązywania.

Zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy o rewitalizacji, na wniosek wójta, Rada Gminy podejmuje uchwałę w sprawie ustanowienia na obszarze rewitalizacji Specjalnej Strefy Rewitalizacji. Wniosek o ustanowienie Strefy składa się po uchwaleniu gminnego programu rewitalizacji i zgodnie z jego ustaleniami. Specjalna strefa rewitalizacji ustanawiana jest na obszarze rewitalizacji przez Radę Gminy na okres maksymalnie 10 lat. Jej wprowadzenie pozwala na uproszczenie procedur administracyjnych związanych z realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji oraz korzystanie ze szczególnych udogodnień i specjalnych procesów. Dla

wyznaczonego obszaru rewitalizacji, bądź jego części nie przewiduje się utworzenia Specjalnej Strefy Rewitalizacji i zastosowania instrumentów prawnych dedykowanych Strefie. Obszar rewitalizacji nie wymaga zastosowania strefy w celu realizacji planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Rozdział XIII. Sposób realizacji GPR w zakresie zagospodarowania przestrzennego

Niniejszy rozdział stanowi wskazanie sposobu realizacji GPR w zakresie zagospodarowania przestrzennego zgodnie z wymogami wskazanymi w przepisach ustawy o rewitalizacji

Wyznaczenie obszaru rewitalizacji podzielone było na trzy zasadnicze etapy. Pierwszy etap obejmował przygotowanie danych przestrzennych w postaci wektorowej z wykorzystaniem bazy ewidencji gruntów i budynków (EGiB), wyznaczenie wstępnego obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz redakcję kartograficzną obejmującą podział map na arkusze w skali 1:5000.

Delimitacja wstępna oparta była na analizach przestrzennych wskaźników uwarunkowań (IMD) przedstawionych w części diagnostycznej dokumentu oraz analizie użytkowania gruntów ze szczególnym uwzględnieniem terenów zabudowanych. W tym celu wykorzystano narzędzia algebry mapowej i analiz geostatystycznych w oparciu o pozyskane dane w oprogramowaniu Quantum GIS (ang. Geographic Information Systems). Analiz dokonano wykorzystując uprzednio przygotowane dane wektorowe.

Drugi etap delimitacji obejmował pracę na wygenerowanych mapach. Wstępne wyznaczenie obszarów przedstawiono do wewnętrznej konsultacji eksperckiej w ramach realizacji niniejszego opracowania, w ramach której dokonano korekt obszarów uwzględniając przestrzenne rozmieszczenie projektów rewitalizacyjnych. Etap ten był istotny ze względu na założenia metodologiczne.

Etap trzeci obejmował prace związane z ostatecznym ustaleniem granic obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w oprogramowaniu GIS. Obszar zdegradowany pokrywa się z obszarem rewitalizacji. Opracowanie ponownie wykonano w postaci wektorowej uwzględniając efekty wykorzystanych wcześniej metod. Integralną częścią niniejszego opracowania stanowi załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji.

Na załączonych do GPR mapach zaprezentowano lokalizację podstawowych i uzupełniających projektów rewitalizacyjnych. W przypadku projektów infrastrukturalnych odniesiono się do lokalizacji na podstawie działki ewidencyjnej, natomiast w przypadku projektów „miękkich” nieprzypisanych do konkretnej działki, wskazano cały obszar rewitalizacji. Takie rozwiązanie służyć ma jedynie sygnalizacji terytorialnego zakresu projektu rewitalizacyjnego. Aby utrzymać wymaganą przepisami ustawy o rewitalizacji skalę map 1:5000 mapa obszaru rewitalizacji została podzielona na arkusze. Na mapach zaznaczono kolorami funkcje działek obszaru rewitalizacji. W załączonej legendzie znalazło się wyjaśnienie poszczególnych kolorów użytych na mapie. Mapy zostały podzielone na arkusze – takie same jak w przypadku delimitacji obszaru rewitalizacji – tak więc skala jest ta sama 1:5000 i podział na arkusze jest ten sam.

W poniższych tabelach wskazane zostały projekty i działki, które wskazują na zmianę w mpzp i w studium. Uwzględniono w analizie jedynie projekty o dokładnych lokalizacjach. W kolumnie studium (bądź mpzp w zależności od tabeli) są dotychczasowe funkcje obszarów w dokumentach planistycznych. Nie zidentyfikowano zasadności przyjęcia nowych miejscowych planów rewitalizacji, o których mowa w art. 37f ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, nie ma zatem konieczności dokonywania wyznaczenia granic obszarów, dla których plan ten będzie procedowany łącznie z procedurą scaleń i podziałów nieruchomości, a także wytyczne w zakresie ustaleń tego planu. Nie przewiduje się także wszczęcia postępowania scaleniowego. Tytułem wyjaśnienia należy wskazać, że oznaczenie „-” oznacza brak koniecznych zmian w dotychczasowym zapisie dokumentu. W wykazie znalazło się odniesienie do każdej działki realizacji projektu rewitalizacji związanego trwale z nieruchomością. W związku ze zmianami przepisów wskazujących na konieczność opracowania Planu ogólnego gminy nie dokonano wylistowania zmian wynikających z obecnych zapisów Studium.

Zgodnie z art. 21 ustawy o rewitalizacji:

Niezwłocznie po uchwaleniu gminnego programu rewitalizacji, rada gminy wprowadza przedsięwzięcia rewitalizacyjne zawarte w tym programie, służące realizacji zadań własnych gminy, do załącznika do uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej gminy, o którym mowa w art. 226 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869, z późn. zm.). Jeżeli dane dotyczące tych przedsięwzięć nie są wystarczające do wpisania ich do załącznika do uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej gminy, rada gminy wprowadza przedsięwzięcia do tego załącznika niezwłocznie po ustaleniu niezbędnych danych.

Tabela 16. Analiza funkcji obszarów w dokumentach planistycznych wynikających z planowanej realizacji projektów rewitalizacyjnych

Projekt rewitalizacyjny	w MPZP	MPZP - zmiana	Numer i obręb działki ew.
2. Uporządkowanie oraz przywrócenie funkcji społecznych przestrzeni publicznej Parku w Regułach	1ZP - tereny zieleni urządzonej i zabudowy usługowej, z dopuszczeniem realizacji zabudowy usługowej z zakresu usług kultury, sportu i rekreacji, oświaty oraz gastronomii wkomponowanej z zieleni urządzonej w formie założenia parkowego, dopuszcza się także realizację obiektów przewidzianych do organizacji plenerowych wydarzeń kulturalnych oraz rozbudowę, przebudowę i nadbudowę istniejącej świetlicy 2ZP – tereny zieleni urządzonej i zabudowy usługowej, dopuszcza się także realizację obiektów przewidzianych do organizacji plenerowych wydarzeń kulturalnych 3WS – tereny wód powierzchniowych	-	481/2 - Reguły
2. Uporządkowanie oraz przywrócenie funkcji społecznych przestrzeni publicznej Parku w Regułach	1ZP – zieleni urządzona, dopuszczono realizację obiektów i urządzeń związanych ze sportem i rekreacją; 1KDZ – droga publiczna klasy zbiorczej	-	483 - Reguły
3. Zagospodarowanie terenu zielonego przy Przychodni Zdrowia w Regułach przy ul. Dworcowej	U/KS – teren zabudowy usługowej i parkingu ogólnodostępnego, profil lokalizowanej zabudowy usługowej - ochrona zdrowia, pomoc społeczna, kultura, kultura fizyczna, działalność biurowa i administracyjna oraz obiekty socjalne i techniczne	- *	633/4 - Reguły
3. Zagospodarowanie terenu zielonego przy Przychodni Zdrowia w Regułach przy ul. Dworcowej	U/KS – teren zabudowy usługowej i parkingu ogólnodostępnego, profil lokalizowanej zabudowy usługowej - ochrona zdrowia, pomoc społeczna, kultura, kultura fizyczna, działalność biurowa i administracyjna oraz obiekty socjalne i techniczne KDD - teren drogi publicznej klasy drogi dojazdowej	- *	634 - Reguły
3. Zagospodarowanie terenu zielonego przy Przychodni Zdrowia w Regułach przy ul. Dworcowej	U/KS – teren zabudowy usługowej i parkingu ogólnodostępnego, profil lokalizowanej zabudowy usługowej - ochrona zdrowia, pomoc społeczna, kultura, kultura fizyczna, działalność biurowa i administracyjna oraz obiekty socjalne i techniczne KDD - teren drogi publicznej klasy drogi dojazdowej	- *	635/4 - Reguły
6. Centrum Aktywności Lokalnej w Michałowicach	UU - Teren usług centrum wsi - przeznaczenie podstawowe: usługi, biura	-	1327/7 – Michałowice-Osiedle
7. Sołtysówka nasze miejsce	1.MN/U – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy usługowej (w §8 ust. 4 dopuszczono, na całym obszarze planu, realizację m.in. obiektów małej architektury, zieleni urządzonej). 2.P/U – tereny obiektów produkcyjnych i zabudowy usługowej 2.KDD - tereny dróg publicznych klasy drogi dojazdowej i infrastruktury technicznej	-	57 (część) i 78 - Reguły
9. Zagospodarowanie terenu wokół Zalewu Komorowskiego Etap III	Części działki znajdują się na terenie 3 planów miejscowych. Na przeważającym obszarze d1.6 ZN - teren naturalnej zieleni dolin rzecznych, z ustaleniem zakazu realizacji zabudowy. Ponadto w §15 zapisano m.in. „dla terenów ZN plan dopuszcza rozwój funkcji usługowych	-	7/2 – Komorów-Wieś

	(niekubaturowych) z zakresu rekreacji, turystyki, sportu i wypoczynku, niekolidujących z funkcją podstawową terenu oraz istniejącą zielenią i ukształtowaniem terenu”). W innym planie miejscowym: Na małym fragmencie w północnej części działki - d1.14 ZN - teren naturalnej zieleni dolin rzecznych, z ustaleniem zakazu realizacji zabudowy. Ponadto w §15 zapisano m.in. „dla terenów ZN plan dopuszcza rozwój funkcji usługowych (niekubaturowych) z zakresu rekreacji, turystyki, sportu i wypoczynku, niekolidujących z funkcją podstawową terenu oraz istniejącą zielenią i ukształtowaniem terenu”). W innym planie miejscowym: Na małym fragmencie w południowo-wschodniej części działki b2.1 ZP - teren zieleni parkowej, z ustaleniem zakazu realizacji zabudowy. Ponadto w §15 zapisano m.in. „dla terenów ZN plan dopuszcza rozwój funkcji usługowych (niekubaturowych) z zakresu rekreacji, turystyki i wypoczynku, niekolidujących z funkcją podstawową terenu oraz istniejącą zielenią i ukształtowaniem terenu”).		
9. Zagospodarowanie terenu wokół Zalewu Komorowskiego Etap III	d1.6 ZN - teren naturalnej zieleni dolin rzecznych, z ustaleniem zakazu realizacji zabudowy. Ponadto w §15 zapisano m.in. „dla terenów ZN plan dopuszcza rozwój funkcji usługowych (niekubaturowych) z zakresu rekreacji, turystyki, sportu i wypoczynku, niekolidujących z funkcją podstawową terenu oraz istniejącą zielenią i ukształtowaniem terenu”). 95.KPJ - ciąg pieszo-jezdny	-	51 – Komorów-Wieś
9. Zagospodarowanie terenu wokół Zalewu Komorowskiego Etap III	d1.5 US - teren usług sportu rekreacji na działkach z zielenią. „Dla terenów US plan ustala rozwój funkcji usługowych z zakresu sportu, rekreacji, wypoczynku, kultury i rozrywki, gastronomii i turystyki (w tym: hotele, motele, pensjonaty, pola namiotowe, itp.); (...) zaleca realizację obiektów i urządzeń terenowych, takich jak: boiska, korty tenisowe, place zabaw, ciągi piesze i rowerowe, kąpieliska, baseny, itp.” d1.7 ZN - teren naturalnej zieleni dolin rzecznych, z ustaleniem zakazu realizacji zabudowy. Ponadto w §15 zapisano m.in. „dla terenów ZN plan dopuszcza rozwój funkcji usługowych (niekubaturowych) z zakresu rekreacji, turystyki, sportu i wypoczynku, niekolidujących z funkcją podstawową terenu oraz istniejącą zielenią i ukształtowaniem terenu”). 95. KPJ, 96. KPJ – ciągi pieszo-jezdne	-	126/8 – Komorów-Wieś
9. Zagospodarowanie terenu wokół Zalewu Komorowskiego Etap III	U – tereny usług (przeznaczenie podstawowe to usługi nieuciążliwe zgodnie z definicją zapisaną w planie „tereny, na których można lokować obiekty usług służące zaspokojeniu potrzeb wspólnoty lokalnej: sportu, turystyki, rekreacji i wypoczynku - przez co należy rozumieć min. wielofunkcyjną halę sportową, baseny, boiska, obiekty sportu kwalifikowanego, hotel - motel z gastronomią”) KD – tereny komunikacji kołowej „dla terenów KD plan ustala rozwój funkcji komunikacji kołowej oraz towarzyszącej komunikacji pieszej i rowerowej”	-	6/5 – Komorów-Wieś
9. Zagospodarowanie terenu wokół Zalewu Komorowskiego Etap III	KZ – ciąg eksploatacyjny Utraty	-	6/6 – Komorów-Wieś
9. Zagospodarowanie terenu wokół Zalewu Komorowskiego Etap III	EE – stacja transformatorowa (brak ustaleń szczegółowych dla terenu)	- Projekt zagospodarowania	6/7 – Komorów-Wieś

		terenu wokół Zalewu Komorowskiego ze względu na swój charakter i sposób realizacji zagospodarowania nie koliduje z obecną infrastrukturą energetyczną i zapisami MPZP. Projekt stanowi uzupełnienie funkcji podstawowej terenu.	
9. Zagospodarowanie terenu wokół Zalewu Komorowskiego Etap III	<p>Na działkę składają się tereny wpisane w 2 plany miejscowe oraz teren bez planu (w części południowej, przy planowanej 95.KPJ.</p> <p>Na przeważającym obszarze d1.7 ZN - teren naturalnej zieleni dolin rzecznych, z ustaleniem zakazu realizacji zabudowy. Ponadto w §15 zapisano m.in. „dla terenów ZN plan dopuszcza rozwój funkcji usługowych (niekubaturowych) z zakresu rekreacji, turystyki, sportu i wypoczynku, niekolidujących z funkcją podstawową terenu oraz istniejącą zielenią i ukształtowaniem terenu”).</p> <p>d1.5 US - teren usług sportu rekreacji na działkach z zielenią. „Dla terenów US plan ustala rozwój funkcji usługowych z zakresu sportu, rekreacji, wypoczynku, kultury i rozrywki, gastronomii i turystyki (w tym: hotele, motele, pensjonaty, pola namiotowe, itp.); (...) zaleca realizację obiektów i urządzeń terenowych, takich jak: boiska, korty tenisowe, place zabaw, ciągi piesze i rowerowe, kąpieliska, baseny, itp.”</p> <p>95.KPJ - ciąg pieszo-jezdny</p> <p>W innym planie miejscowym:</p> <p>d8.1 ZN – teren naturalnej zieleni dolin rzecznych, z ustaleniem zakazu realizacji zabudowy. Ponadto w §15 zapisano m.in. „dla terenów ZN plan dopuszcza rozwój funkcji usługowych (niekubaturowych) z zakresu rekreacji, turystyki, sportu i wypoczynku, niekolidujących z funkcją podstawową terenu oraz istniejącą zielenią i ukształtowaniem terenu”).</p>	-	126/3 – Komorów-Wieś
9. Zagospodarowanie terenu wokół Zalewu Komorowskiego Etap III	<p>Na przeważającym obszarze d1.7 ZN - teren naturalnej zieleni dolin rzecznych, z ustaleniem zakazu realizacji zabudowy. Ponadto w §15 zapisano m.in. „dla terenów ZN plan dopuszcza rozwój funkcji usługowych (niekubaturowych) z zakresu rekreacji, turystyki, sportu i wypoczynku, niekolidujących z funkcją podstawową terenu oraz istniejącą zielenią i ukształtowaniem terenu”).</p> <p>95.KPJ i 96.KPJ - ciągi pieszo-jezdne</p>	-	131/1 – Komorów-Wieś

	W południowo-wschodniej części działki znajduje się niewielki teren nieobjęty zapisami żadnego planu miejscowego.		
9. Zagospodarowanie terenu wokół Zalewu Komorowskiego Etap III	d1.7 ZN - teren naturalnej zieleni dolin rzecznych, z ustaleniem zakazu realizacji zabudowy. Ponadto w §15 zapisano m.in. „dla terenów ZN plan dopuszcza rozwój funkcji usługowych (niekubaturowych) z zakresu rekreacji, turystyki, sportu i wypoczynku, niekolidujących z funkcją podstawową terenu oraz istniejącą zielenią i ukształtowaniem terenu”). 96.KPJ - ciąg pieszo-jezdny	-	132 – Komorów-Wieś
9. Zagospodarowanie terenu wokół Zalewu Komorowskiego Etap III	Na przeważającym obszarze d8.1 ZN - teren naturalnej zieleni dolin rzecznych, z ustaleniem zakazu realizacji zabudowy. Ponadto w §15 zapisano m.in. „dla terenów ZN plan dopuszcza rozwój funkcji usługowych (niekubaturowych) z zakresu rekreacji, turystyki, sportu i wypoczynku, niekolidujących z funkcją podstawową terenu oraz istniejącą zielenią i ukształtowaniem terenu”). W innym planie: 96.KPJ - ciąg pieszo-jezdny d1.7 ZN - teren naturalnej zieleni dolin rzecznych, z ustaleniem zakazu realizacji zabudowy. Ponadto w §15 zapisano m.in. „dla terenów ZN plan dopuszcza rozwój funkcji usługowych (niekubaturowych) z zakresu rekreacji, turystyki, sportu i wypoczynku, niekolidujących z funkcją podstawową terenu oraz istniejącą zielenią i ukształtowaniem terenu”).	-	332 – Komorów-Wieś
9. Zagospodarowanie terenu wokół Zalewu Komorowskiego Etap III	Na działkę składają się tereny wpisane w 2 plany miejscowe oraz teren bez planu (w części środkowej). 96.KPJ - ciąg pieszo-jezdny W innym planie: d8.1 ZN - teren naturalnej zieleni dolin rzecznych, z ustaleniem zakazu realizacji zabudowy. Ponadto w §15 zapisano m.in. „dla terenów ZN plan dopuszcza rozwój funkcji usługowych (niekubaturowych) z zakresu rekreacji, turystyki, sportu i wypoczynku, niekolidujących z funkcją podstawową terenu oraz istniejącą zielenią i ukształtowaniem terenu”).	-	356/7 – Komorów-Wieś
9. Zagospodarowanie terenu wokół Zalewu Komorowskiego Etap III	96.KPJ - ciąg pieszo-jezdny d1.7 ZN teren naturalnej zieleni dolin rzecznych, z ustaleniem zakazu realizacji zabudowy. Ponadto w §15 zapisano m.in. „dla terenów ZN plan dopuszcza rozwój funkcji usługowych (niekubaturowych) z zakresu rekreacji, turystyki, sportu i wypoczynku, niekolidujących z funkcją podstawową terenu oraz istniejącą zielenią i ukształtowaniem terenu”). w innym planie: d8.1 ZN - teren naturalnej zieleni dolin rzecznych, z ustaleniem zakazu realizacji zabudowy. Ponadto w §15 zapisano m.in. „dla terenów ZN plan dopuszcza rozwój funkcji usługowych (niekubaturowych) z zakresu rekreacji, turystyki, sportu i wypoczynku, niekolidujących z funkcją podstawową terenu oraz istniejącą zielenią i ukształtowaniem terenu”).	-	354/7 – Komorów-Wieś
9. Zagospodarowanie terenu wokół Zalewu Komorowskiego Etap III	Działka znajduje się na terenie kilku planów miejscowych. Ponadto, północny fragment działki oraz fragment przy planowanym 96. KPJ nie są objęte żadnym planem miejscowym. 1KDŁ – tereny dróg lokalnych	-	430/4 – Komorów-Wieś

	<p>D1.14ZN – teren naturalnej zieleni dolin rzecznych, z ustaleniem zakazu realizacji zabudowy. Ponadto w §15 zapisano m.in. „dla terenów ZN plan dopuszcza rozwój funkcji usługowych (niekubaturowych) z zakresu rekreacji, turystyki, sportu i wypoczynku, niekolidujących z funkcją podstawową terenu oraz istniejącą zielenią i ukształtowaniem terenu”).</p> <p>d1.10US/UZ/UO/ZL/ZP - tereny usług sportu, rekreacji z zielenią urządzoną, usług zdrowia, usług oświaty, zieleni leśnej, zieleni parkowej</p> <p>W innym planie: 4KDL – ulica lokalna</p> <p>b2.1 ZP – tereny zieleni parkowej, , z ustaleniem zakazu realizacji zabudowy. Ponadto w §16 zapisano m.in. „dla terenów ZN plan dopuszcza rozwój funkcji usługowych (niekubaturowych) z zakresu rekreacji, turystyki i wypoczynku, niekolidujących z funkcją podstawową terenu oraz istniejącą zielenią i ukształtowaniem terenu”).</p> <p>W innym planie: d1.6 ZN - teren naturalnej zieleni dolin rzecznych, z ustaleniem zakazu realizacji zabudowy. Ponadto w §15 zapisano m.in. „dla terenów ZN plan dopuszcza rozwój funkcji usługowych (niekubaturowych) z zakresu rekreacji, turystyki, sportu i wypoczynku, niekolidujących z funkcją podstawową terenu oraz istniejącą zielenią i ukształtowaniem terenu”).</p> <p>d1.7 ZN - teren naturalnej zieleni dolin rzecznych, z ustaleniem zakazu realizacji zabudowy. Ponadto w §15 zapisano m.in. „dla terenów ZN plan dopuszcza rozwój funkcji usługowych (niekubaturowych) z zakresu rekreacji, turystyki, sportu i wypoczynku, niekolidujących z funkcją podstawową terenu oraz istniejącą zielenią i ukształtowaniem terenu”).</p> <p>95.KPJ i 96.KPJ - ciągi pieszo-jezdne</p> <p>W innym planie: KZ – ciąg eksploatacyjny Utraty</p> <p>W innym planie: d8.1 ZN - teren naturalnej zieleni dolin rzecznych, z ustaleniem zakazu realizacji zabudowy. Ponadto w §15 zapisano m.in. „dla terenów ZN plan dopuszcza rozwój funkcji usługowych (niekubaturowych) z zakresu rekreacji, turystyki, sportu i wypoczynku, niekolidujących z funkcją podstawową terenu oraz istniejącą zielenią i ukształtowaniem terenu”).</p>		
<p>9. Zagospodarowanie terenu wokół Zalewu Komorowskiego Etap III</p>	<p>96.KPJ - ciąg pieszo-jezdny</p> <p>d1.7 ZN - teren naturalnej zieleni dolin rzecznych, z ustaleniem zakazu realizacji zabudowy. Ponadto w §15 zapisano m.in. „dla terenów ZN plan dopuszcza rozwój funkcji usługowych (niekubaturowych) z zakresu rekreacji, turystyki, sportu i wypoczynku, niekolidujących z funkcją podstawową terenu oraz istniejącą zielenią i ukształtowaniem terenu”).</p> <p>w innym planie: d8.1 ZN - teren naturalnej zieleni dolin rzecznych, z ustaleniem zakazu realizacji zabudowy. Ponadto w §15 zapisano m.in. „dla terenów ZN plan dopuszcza rozwój funkcji usługowych (niekubaturowych) z zakresu</p>	-	350/11 – Komorów-Wieś

	rekreacji, turystyki, sportu i wypoczynku, niekolidujących z funkcją podstawową terenu oraz istniejącą zielenią i ukształtowaniem terenu”).		
10. Dom Idei Miasta Ogrodu w Komorowie – Zielona willa Grabowskich	c5.13 MN – tereny mieszkaniowe jednorodzinne, z zakazem lokalizowania wolnostojących budynków usługowych, chyba, że ustalenia szczegółowe stanowią inaczej „Plan dopuszcza zachowanie i rozwój funkcji usługowych o charakterze podstawowym z zakresu handlu, gastronomii, usług rzemiosła, biur, zdrowia, jako funkcji towarzyszących lokalizowanych w parterach domów mieszkalnych.”	Zmiana przeznaczenia na tereny zabudowy usługowej** Ponadto, w zależności od gabarytów planowanej inwestycji należałoby przeanalizować wskaźniki zabudowy i zagospodarowania terenów.	604/1 – Komorów-Osiedle
13. Integracja działań społecznych skupionych na terenach Zalewu Komorowskiego	Części działki znajdują się na terenie 3 planów miejscowych. Na przeważającym obszarze d1.6 ZN - teren naturalnej zieleni dolin rzecznych, z ustaleniem zakazu realizacji zabudowy. Ponadto w §15 zapisano m.in. „dla terenów ZN plan dopuszcza rozwój funkcji usługowych (niekubaturowych) z zakresu rekreacji, turystyki, sportu i wypoczynku, niekolidujących z funkcją podstawową terenu oraz istniejącą zielenią i ukształtowaniem terenu”). W innym planie miejscowym: Na małym fragmencie w północnej części działki - d1.14 ZN - teren naturalnej zieleni dolin rzecznych, z ustaleniem zakazu realizacji zabudowy. Ponadto w §15 zapisano m.in. „dla terenów ZN plan dopuszcza rozwój funkcji usługowych (niekubaturowych) z zakresu rekreacji, turystyki, sportu i wypoczynku, niekolidujących z funkcją podstawową terenu oraz istniejącą zielenią i ukształtowaniem terenu”). W innym planie miejscowym: Na małym fragmencie w południowo-wschodniej części działki: b2.1 ZP - teren zieleni parkowej, z ustaleniem zakazu realizacji zabudowy. Ponadto w §15 zapisano m.in. „dla terenów ZN plan dopuszcza rozwój funkcji usługowych (niekubaturowych) z zakresu rekreacji, turystyki i wypoczynku, niekolidujących z funkcją podstawową terenu oraz istniejącą zielenią i ukształtowaniem terenu”).	-	7/2 – Komorów-Wieś
13. Integracja działań społecznych skupionych na terenach Zalewu Komorowskiego	d1.6 ZN - teren naturalnej zieleni dolin rzecznych, z ustaleniem zakazu realizacji zabudowy. Ponadto w §15 zapisano m.in. „dla terenów ZN plan dopuszcza rozwój funkcji usługowych (niekubaturowych) z zakresu rekreacji, turystyki, sportu i wypoczynku, niekolidujących z funkcją podstawową terenu oraz istniejącą zielenią i ukształtowaniem terenu”). 95.KPJ - ciąg pieszo-jezdny	-	51 – Komorów-Wieś

13. Integracja działań społecznych skupionych na terenach Zalewu Komorowskiego	d1.5 US - teren usług sportu rekreacji na działkach z zielenią. „Dla terenów US plan ustala rozwój funkcji usługowych z zakresu sportu, rekreacji, wypoczynku, kultury i rozrywki, gastronomii i turystyki (w tym: hotele, motele, pensjonaty, pola namiotowe, itp.); (...) zaleca realizację obiektów i urządzeń terenowych, takich jak: boiska, korty tenisowe, place zabaw, ciągi piesze i rowerowe, kąpieliska, baseny, itp.” d1.7 ZN - teren naturalnej zieleni dolin rzecznych, z ustaleniem zakazu realizacji zabudowy. Ponadto w §15 zapisano m.in. „dla terenów ZN plan dopuszcza rozwój funkcji usługowych (niekubaturowych) z zakresu rekreacji, turystyki, sportu i wypoczynku, niekolidujących z funkcją podstawową terenu oraz istniejącą zielenią i ukształtowaniem terenu”). 95. KPJ, 96. KPJ – ciągi pieszo-jezdne	-	126/8 – Komorów-Wieś
13. Integracja działań społecznych skupionych na terenach Zalewu Komorowskiego	U – tereny usług (przeznaczenie podstawowe to usługi nieuciążliwe zgodnie z definicją zapisaną w planie „tereny, na których można lokować obiekty usług służące zaspokojeniu potrzeb wspólnoty lokalnej: sportu, turystyki, rekreacji i wypoczynku - przez co należy rozumieć min. wielofunkcyjną halę sportową, baseny, boiska, obiekty sportu kwalifikowanego, hotel - motel z gastronomią”) KD – tereny komunikacji kołowej „dla terenów KD plan ustala rozwój funkcji komunikacji kołowej oraz towarzyszącej komunikacji pieszej i rowerowej”	-	6/5 – Komorów-Wieś
13. Integracja działań społecznych skupionych na terenach Zalewu Komorowskiego	KZ – ciąg eksploatacyjny Utraty	-	6/6 – Komorów-Wieś
13. Integracja działań społecznych skupionych na terenach Zalewu Komorowskiego	EE – stacja transformatorowa (brak ustaleń szczegółowych dla terenu)	Projekt zagospodarowania terenu wokół Zalewu Komorowskiego ze względu na swój charakter i sposób realizacji zagospodarowania nie koliduje z obecną infrastrukturą energetyczną i zapisami MPZP. Projekt stanowi uzupełnienie funkcji podstawowej terenu.	6/7 – Komorów-Wieś

<p>13. Integracja działań społecznych skupionych na terenach Zalewu Komorowskiego</p>	<p>Na działkę składają się tereny wpisane w 2 plany miejscowe oraz teren bez planu (w części południowej, przy planowanej 95.KPJ. Na przeważającym obszarze d1.7 ZN - teren naturalnej zieleni dolin rzecznych, z ustaleniem zakazu realizacji zabudowy. Ponadto w §15 zapisano m.in. „dla terenów ZN plan dopuszcza rozwój funkcji usługowych (niekubaturowych) z zakresu rekreacji, turystyki, sportu i wypoczynku, niekolidujących z funkcją podstawową terenu oraz istniejącą zielenią i ukształtowaniem terenu”). d1.5 US - teren usług sportu rekreacji na działkach z zielenią. „Dla terenów US plan ustala rozwój funkcji usługowych z zakresu sportu, rekreacji, wypoczynku, kultury i rozrywki, gastronomii i turystyki (w tym: hotele, motele, pensjonaty, pola namiotowe, itp.); (...) zaleca realizację obiektów i urządzeń terenowych, takich jak: boiska, korty tenisowe, place zabaw, ciągi piesze i rowerowe, kąpieliska, baseny, itp.” 95.KPJ - ciąg pieszo-jezdny W innym planie miejscowym: d8.1 ZN – teren naturalnej zieleni dolin rzecznych, z ustaleniem zakazu realizacji zabudowy. Ponadto w §15 zapisano m.in. „dla terenów ZN plan dopuszcza rozwój funkcji usługowych (niekubaturowych) z zakresu rekreacji, turystyki, sportu i wypoczynku, niekolidujących z funkcją podstawową terenu oraz istniejącą zielenią i ukształtowaniem terenu”).</p>	-	126/3 – Komorów-Wieś
<p>13. Integracja działań społecznych skupionych na terenach Zalewu Komorowskiego</p>	<p>Na przeważającym obszarze d1.7 ZN - teren naturalnej zieleni dolin rzecznych, z ustaleniem zakazu realizacji zabudowy. Ponadto w §15 zapisano m.in. „dla terenów ZN plan dopuszcza rozwój funkcji usługowych (niekubaturowych) z zakresu rekreacji, turystyki, sportu i wypoczynku, niekolidujących z funkcją podstawową terenu oraz istniejącą zielenią i ukształtowaniem terenu”). 95.KPJ i 96.KPJ - ciągi pieszo-jezdne W południowo-wschodniej części działki znajduje się niewielki teren nieobjęty zapisami żadnego planu miejscowego.</p>	-	131/1 – Komorów-Wieś
<p>13. Integracja działań społecznych skupionych na terenach Zalewu Komorowskiego</p>	<p>d1.7 ZN - teren naturalnej zieleni dolin rzecznych, z ustaleniem zakazu realizacji zabudowy. Ponadto w §15 zapisano m.in. „dla terenów ZN plan dopuszcza rozwój funkcji usługowych (niekubaturowych) z zakresu rekreacji, turystyki, sportu i wypoczynku, niekolidujących z funkcją podstawową terenu oraz istniejącą zielenią i ukształtowaniem terenu”). 96.KPJ - ciąg pieszo-jezdny</p>	-	132 – Komorów-Wieś
<p>13. Integracja działań społecznych skupionych na terenach Zalewu Komorowskiego</p>	<p>Na przeważającym obszarze d8.1 ZN - teren naturalnej zieleni dolin rzecznych, z ustaleniem zakazu realizacji zabudowy. Ponadto w §15 zapisano m.in. „dla terenów ZN plan dopuszcza rozwój funkcji usługowych (niekubaturowych) z zakresu rekreacji, turystyki, sportu i wypoczynku, niekolidujących z funkcją podstawową terenu oraz istniejącą zielenią i ukształtowaniem terenu”). W innym planie: 96.KPJ - ciąg pieszo-jezdny d1.7 ZN - teren naturalnej zieleni dolin rzecznych, z ustaleniem zakazu realizacji zabudowy. Ponadto w §15 zapisano m.in. „dla terenów ZN plan dopuszcza rozwój funkcji usługowych (niekubaturowych) z zakresu rekreacji, turystyki, sportu i wypoczynku, niekolidujących z funkcją podstawową terenu oraz istniejącą zielenią i ukształtowaniem terenu”).</p>	-	332 – Komorów-Wieś

<p>13. Integracja działań społecznych skupionych na terenach Zalewu Komorowskiego</p>	<p>Na działkę składają się tereny wpisane w 2 plany miejscowe oraz teren bez planu (w części środkowej). 96.KPJ - ciąg pieszo-jezdny W innym planie: d8.1 ZN - teren naturalnej zieleni dolin rzecznych, z ustaleniem zakazu realizacji zabudowy. Ponadto w §15 zapisano m.in. „dla terenów ZN plan dopuszcza rozwój funkcji usługowych (niekubaturowych) z zakresu rekreacji, turystyki, sportu i wypoczynku, niekolidujących z funkcją podstawową terenu oraz istniejącą zielenią i ukształtowaniem terenu”).</p>	-	356/7 – Komorów-Wieś
<p>13. Integracja działań społecznych skupionych na terenach Zalewu Komorowskiego</p>	<p>96.KPJ - ciąg 96.KPJ - ciąg pieszo-jezdny d1.7 ZN teren naturalnej zieleni dolin rzecznych, z ustaleniem zakazu realizacji zabudowy. Ponadto w §15 zapisano m.in. „dla terenów ZN plan dopuszcza rozwój funkcji usługowych (niekubaturowych) z zakresu rekreacji, turystyki, sportu i wypoczynku, niekolidujących z funkcją podstawową terenu oraz istniejącą zielenią i ukształtowaniem terenu”). w innym planie: d8.1 ZN - teren naturalnej zieleni dolin rzecznych, z ustaleniem zakazu realizacji zabudowy. Ponadto w §15 zapisano m.in. „dla terenów ZN plan dopuszcza rozwój funkcji usługowych (niekubaturowych) z zakresu rekreacji, turystyki, sportu i wypoczynku, niekolidujących z funkcją podstawową terenu oraz istniejącą zielenią i ukształtowaniem terenu”).</p>	-	354/7– Komorów-Wieś
<p>13. Integracja działań społecznych skupionych na terenach Zalewu Komorowskiego</p>	<p>Działka znajduje się na terenie kilku planów miejscowych. Ponadto, północny fragment działki oraz fragment przy planowanym 96. KPJ nie są objęte żadnym planem miejscowym. 1KDL – tereny dróg lokalnych D1.14ZN – teren naturalnej zieleni dolin rzecznych, z ustaleniem zakazu realizacji zabudowy. Ponadto w §15 zapisano m.in. „dla terenów ZN plan dopuszcza rozwój funkcji usługowych (niekubaturowych) z zakresu rekreacji, turystyki, sportu i wypoczynku, niekolidujących z funkcją podstawową terenu oraz istniejącą zielenią i ukształtowaniem terenu”). d1.10US/UZ/UO/ZL/ZP - tereny usług sportu, rekreacji z zielenią urządzoną, usług zdrowia, usług oświaty, zieleni leśnej, zieleni parkowej W innym planie: 4KDL – ulica lokalna b2.1 ZP – tereny zieleni parkowej, , z ustaleniem zakazu realizacji zabudowy. Ponadto w §16 zapisano m.in. „dla terenów ZN plan dopuszcza rozwój funkcji usługowych (niekubaturowych) z zakresu rekreacji, turystyki i wypoczynku, niekolidujących z funkcją podstawową terenu oraz istniejącą zielenią i ukształtowaniem terenu”). W innym planie: d1.6 ZN - teren naturalnej zieleni dolin rzecznych, z ustaleniem zakazu realizacji zabudowy. Ponadto w §15 zapisano m.in. „dla terenów ZN plan dopuszcza rozwój funkcji usługowych (niekubaturowych) z zakresu rekreacji, turystyki, sportu i wypoczynku, niekolidujących z funkcją podstawową terenu oraz istniejącą zielenią i ukształtowaniem terenu”).</p>	-	430/4 – Komorów-Wieś

	<p>d1.7 ZN - teren naturalnej zieleni dolin rzecznych, z ustaleniem zakazu realizacji zabudowy. Ponadto w §15 zapisano m.in. „dla terenów ZN plan dopuszcza rozwój funkcji usługowych (niekubaturowych) z zakresu rekreacji, turystyki, sportu i wypoczynku, niekolidujących z funkcją podstawową terenu oraz istniejącą zielenią i ukształtowaniem terenu”).</p> <p>95.KPJ i 96.KPJ - ciągi pieszo-jezdne</p> <p>W innym planie: KZ – ciąg eksploatacyjny Utraty</p> <p>W innym planie: d8.1 ZN - teren naturalnej zieleni dolin rzecznych, z ustaleniem zakazu realizacji zabudowy. Ponadto w §15 zapisano m.in. „dla terenów ZN plan dopuszcza rozwój funkcji usługowych (niekubaturowych) z zakresu rekreacji, turystyki, sportu i wypoczynku, niekolidujących z funkcją podstawową terenu oraz istniejącą zielenią i ukształtowaniem terenu”).</p>		
13. Integracja działań społecznych skupionych na terenach Zalewu Komorowskiego	<p>96.KPJ - ciąg pieszo-jezdny</p> <p>d1.7 ZN - teren naturalnej zieleni dolin rzecznych, z ustaleniem zakazu realizacji zabudowy. Ponadto w §15 zapisano m.in. „dla terenów ZN plan dopuszcza rozwój funkcji usługowych (niekubaturowych) z zakresu rekreacji, turystyki, sportu i wypoczynku, niekolidujących z funkcją podstawową terenu oraz istniejącą zielenią i ukształtowaniem terenu”).</p> <p>w innym planie: d8.1 ZN - teren naturalnej zieleni dolin rzecznych, z ustaleniem zakazu realizacji zabudowy. Ponadto w §15 zapisano m.in. „dla terenów ZN plan dopuszcza rozwój funkcji usługowych (niekubaturowych) z zakresu rekreacji, turystyki, sportu i wypoczynku, niekolidujących z funkcją podstawową terenu oraz istniejącą zielenią i ukształtowaniem terenu”).</p>	-	350/11 – Komorów-Wieś
14. Integracja działań społecznych w Parku w Regułach	<p>1ZP - tereny zieleni urządzonej i zabudowy usługowej, z dopuszczeniem realizacji zabudowy usługowej z zakresu usług kultury, sportu i rekreacji, oświaty oraz gastronomii wkomponowanej z zieleni urządzonej w formie założenia parkowego, dopuszcza się także realizację obiektów przewidzianych do organizacji plenerowych wydarzeń kulturalnych oraz rozbudowę, przebudowę i nadbudowę istniejącej świetlicy</p> <p>2ZP – tereny zieleni urządzonej i zabudowy usługowej, dopuszcza się także realizację obiektów przewidzianych do organizacji plenerowych wydarzeń kulturalnych</p> <p>3WS – tereny wód powierzchniowych</p>	-	481/2 - Reguły
14. Integracja działań społecznych w Parku w Regułach	<p>1ZP – zieleni urządzonej, dopuszczono realizację obiektów i urządzeń związanych ze sportem i rekreacją;</p> <p>1KDZ – droga publiczna klasy zbiorczej</p>	-	483- Reguły
15. Kultura w domu letniskowym Al. M. Dąbrowskiej 42	c4.8 MN/L - Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej na działkach leśnych, z zakazem „lokalizowania budynków usługowych”	Zmiana przeznaczenia na tereny zabudowy usługowej**	369 – Komorów-Osiedle
16. Rewitalizacja Alei Marii Dąbrowskiej w Komorowie	Działka znajduje się na terenie 2 planów miejscowych oraz na terenie bez planu (przy wlocie ul. Waldemara). W obu planach jest oznaczona jako KDL:	-	744/3 – Komorów-Osiedle

	1.KDL – tereny komunikacji kołowej (droga lokalna). Plan ustala też szpaler drzew w ulicy oraz ścieżkę rowerową. Plan ustala m.in.: lokalizowanie elementów małej architektury takich, jak: latarnie, ławki, kosze, słupki i pachołki; zachowanie i uzupełnienie istniejących szpalerów drzew i zieleni przyulicznej oraz wprowadzanie zieleni: trawniki, drzewa, żywopłoty. W drugim planie: 11.KDL - tereny komunikacji kołowej (droga lokalna). Plan ustala też szpaler drzew w ulicy i aleje zabytkowe po obu stronach drogi oraz ścieżkę rowerową po północnej stronie drogi. Plan ustala m.in.: lokalizowanie elementów małej architektury takich, jak: latarnie, ławki, kosze, słupki i pachołki; zachowanie i uzupełnienie istniejących szpalerów drzew i zieleni przyulicznej oraz wprowadzanie zieleni: trawniki, drzewa, żywopłoty.		
17. budowa Przychodni Zdrowia w Regułach przy ul. Dworcowej	U/KS – teren zabudowy usługowej i parkingu ogólnodostępnego, profil lokalizowanej zabudowy usługowej - ochrona zdrowia, pomoc społeczna, kultura, kultura fizyczna, działalność biurowa i administracyjna oraz obiekty socjalne i techniczne	-	633/4 - Reguły
17. budowa Przychodni Zdrowia w Regułach przy ul. Dworcowej	U/KS – teren zabudowy usługowej i parkingu ogólnodostępnego, profil lokalizowanej zabudowy usługowej - ochrona zdrowia, pomoc społeczna, kultura, kultura fizyczna, działalność biurowa i administracyjna oraz obiekty socjalne i techniczne KDD - teren drogi publicznej klasy drogi dojazdowej	-	634 - Reguły
17. budowa Przychodni Zdrowia w Regułach przy ul. Dworcowej	U/KS – teren zabudowy usługowej i parkingu ogólnodostępnego, profil lokalizowanej zabudowy usługowej - ochrona zdrowia, pomoc społeczna, kultura, kultura fizyczna, działalność biurowa i administracyjna oraz obiekty socjalne i techniczne KDD - teren drogi publicznej klasy drogi dojazdowej	-	635/4 - Reguły

* przeznaczenie terenu nie wymaga zmiany w MPZP. Zagospodarowanie terenu zielonego przy zespole przychodni zdrowia będzie formą zagospodarowania powierzchni biologicznie czynnej i powierzchni utwardzonych towarzyszących zabudowie usługowej, a więc naturalnym uzupełnieniem funkcji usługowej na tych nieruchomościach. Jest to jak najbardziej zgodne z MPZP pod warunkiem zachowania parametrów określonych w planie.

** Studium na tym obszarze wyznacza tereny M2 – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej krajobrazowej. Na terenach tych jako „dopuszczalny zakres zmian przeznaczenia” dopuszczono:

- 1) „funkcję usługową, z zaleceniem by udział tej funkcji kształtował się do 20% powierzchni zabudowy na terenie; przez funkcję usługową rozumie się:
 - a) obiekty administracyjno-biurowe o formie i gabarytach dostosowanych do charakteru zabudowy obszaru;
 - b) usługi komercyjne, w tym sklepy o powierzchni sprzedaży nie
- 2) usługi publiczne, w tym szkoły, przedszkola, obiekty kultury, kultu, ośrodki zdrowia.
- 3) sieci, obiekty i urządzenia systemów infrastruktury technicznej o znaczeniu ponadlokalnym

W związku z powyższym wydaje się, że na potrzeby realizacji tego projektu nie będzie wymagana zmiana Studium.

Źródło: Opracowanie własne

Rozdział XIV. Opiniowanie programu przez właściwe podmioty

Niniejszy rozdział opisuje informację o wyniku opiniowania programu przez właściwe podmioty określone w art. 17 ust. 2 pkt. 4 ustawy o rewitalizacji

GPR jest narzędziem do prowadzenia skutecznej rewitalizacji, która należy do zadań własnych gminy. Dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji zaproponowano szereg działań rewitalizacyjnych w postaci przedsięwzięć i wynikających z nich projektów, których systematyczna realizacja doprowadzi do wyjścia z sytuacji kryzysowej, zbadanej na danym terenie. Celem programu jest wyprowadzenie obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego i osiągnięcie wysokiego i równego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego całej gminy. GPR stanowi również podstawowe narzędzie w celu ubiegania się o dofinansowanie dla projektów rewitalizacyjnych z funduszy Unii Europejskiej. Projekty zawarte w GPR nie określają ram i założeń w zakresie ochrony przeciwpożarowej. Projekty opisane w GPR nie wpływają na aktualne zagospodarowanie istniejących na obszarze Gminy terenów górniczych. GPR nie określa szczegółowych ram i założeń w zakresie wymagań bezpieczeństwa i obronności państwa. Dokument nie ogranicza, ani nie rozszerza zakresu obowiązujących przepisów dotyczących bezpieczeństwa i obronności państwa. Formy ochrony zabytków leżących w obszarze rewitalizacji zostały określone na mocy przepisów odrębnych. Wszelkie inwestycje prowadzone w obrębie obszaru rewitalizacji dotyczące obiektów objętych prawną ochroną należy konsultować z odpowiednim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Obszar rewitalizacji i realizacja poszczególnych przedsięwzięć i projektów zawartych w programie nie obejmuje swym zasięgiem gruntów usytuowanych w bezpośrednim sąsiedztwie linii kolejowej, których zagospodarowanie powinno się odbywać na zasadach zawartych w przepisach odrębnych. Wójt Gminy po przeprowadzonych konsultacjach społecznych, zgodnie z art. 17 ust. 2 pkt. 4 ustawy o rewitalizacji wystąpił do właściwych podmiotów o zaopiniowanie projektu Gminnego Programu Rewitalizacji, a zaakceptowane zmiany wynikające z uzyskanych opinii zostały wprowadzone do projektu Gminnego Programu Rewitalizacji.

Rozdział XV. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko projektu programu

Niniejszy rozdział opisuje informację o przeprowadzeniu analizy jej zapisów pod kątem spełnienia kryteriów kwalifikujących do oceny oddziaływania na środowisko i jej wynikach oraz wynik OOS w przypadku obowiązku jej przeprowadzenia

Niniejszy program rewitalizacji nie jest dokumentem, dla którego, zgodnie z art. 46 i art. 47 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko konieczne jest przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Odnosząc wymogi ww. ustawy należy przeanalizować, czy program rewitalizacji należy do ww. grupy drugiej dokumentów o charakterze sektorowym, tj. czy ustala ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć kwalifikowanych jako przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko.

GPR jest dokumentem ogólnym, w ramach którego zaproponowano działania o charakterze nie inwestycyjnym (poprawiającymi aktywność mieszkańców), które uzupełnione zostały działaniami inwestycyjnymi z zakresu modernizacji istniejącej infrastruktury technicznej, komunikacyjnej, poprawy stanu technicznego budynków, poprawy stanu zagospodarowania przestrzeni publicznych i terenów zieleni, poprawy jakości powietrza. W ramach realizacji GPR zakłada się m.in. stworzenie miejsc rekreacji przyjaznych i bezpiecznych dla mieszkańców, służących integracji i aktywizacji, odnowę istniejących obiektów w celu realizacji nowych usług społecznych dla ludności.

Cele rewitalizacji i przedsięwzięcia mają charakter komplementarny wobec obowiązujących dokumentów strategicznych i planistycznych gminy i obszaru rewitalizacji. Zadania związane z przeprowadzeniem robót budowlanych elementów zabudowy obszaru rewitalizacji, czy zagospodarowaniem terenów zieleni, mogą na etapie realizacji wykazywać negatywne, krótkoterminowe oddziaływanie na środowisko, które będzie miało charakter lokalny, związany z miejscem inwestycji i odwracalny, tj. ustąpi po zakończeniu prac.

Program nie zalicza się również do dokumentów planistycznych wyszczególnionych w art. 46 ust. 1 ustawy, jak również nie stanowi dokumentu, o którym mowa w art. 46 ust. 2 ustawy, gdyż nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko; nie ustala ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć kwalifikowanych jako przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko. Program nie zalicza się również do dokumentów wymienionych w art. 46 ust 3 ustawy. Obszar rewitalizacji nie obejmuje terenów prawnie chronionych, w tym obszarów NATURA 2000. Realizacja zapisów GPR nie jest sprzeczna z celami ochrony obszarów objętych ochroną na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, w związku z tym należy uznać iż działania wynikające z GPR nie spowodują znaczącego oddziaływania na środowisko.

Załącznik nr 1. Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji

LEGENDA

Kategorie użytkowania

- kompleks komunikacyjny
- kompleks zabytkowo-historyczny
- kompleks handlowo-usługowy
- kompleks ochrony zdrowia i opieki społecznej
- kompleks oświatowy
- kompleks przemysłowo-gospodarczy
- kompleks sakralny i cmentarz
- kompleks sportowy i rekreacyjny
- kompleks usług hotelarskich
- zabudowa jednorodzinna
- zabudowa wielorodzinna
- zabudowa przemysłowo-składowa
- zabudowa handlowo-usługowa
- teren przemysłowo-składowy
- teren pod urządzeniami technicznymi lub budowlami
- teren pod drogą kołową
- teren pod torowiskiem
- plac
- pozostała zabudowa
- ogród działkowy
- szkółka roślin ozdobnych
- uprawa na gruntach ornych
- sad
- plantacja
- krzewy
- las
- roślinność trawiasta
- teren piaszczysty lub żwirowy
- woda stojąca
- zadrzewienie
- zagajnik

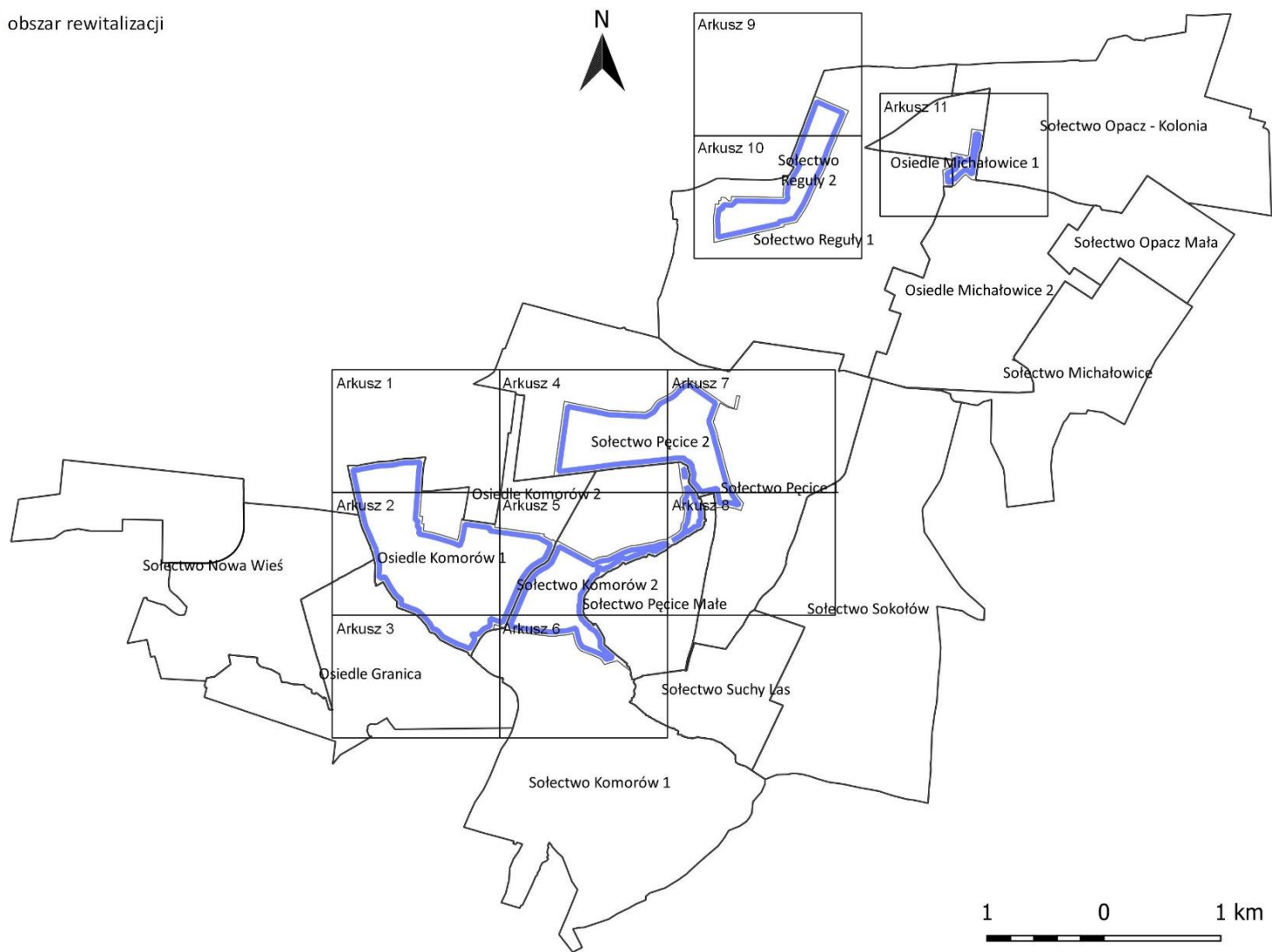
Rodzaj projektu

- podstawowy
- uzupełniający

Zmiana funkcji terenu po rewitalizacji

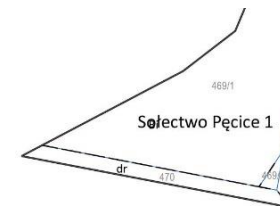
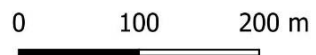
- kompleks handlowo-usługowy
- kompleks komunikacyjny
- kompleks oświatowy
- kompleks sportowy i rekreacyjny

 obszar rewitalizacji

Arkusz 1

1:5 000

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne obejmujące cały podobszar

 8. Dolina Utraty – integracja mieszkańców poprzez organizację spływów kajakowych Utrata

 przedsięwzięcia rewitalizacyjne nr 1, 4, 5, 11, 12

 obszar rewitalizacji

 klasoużytki

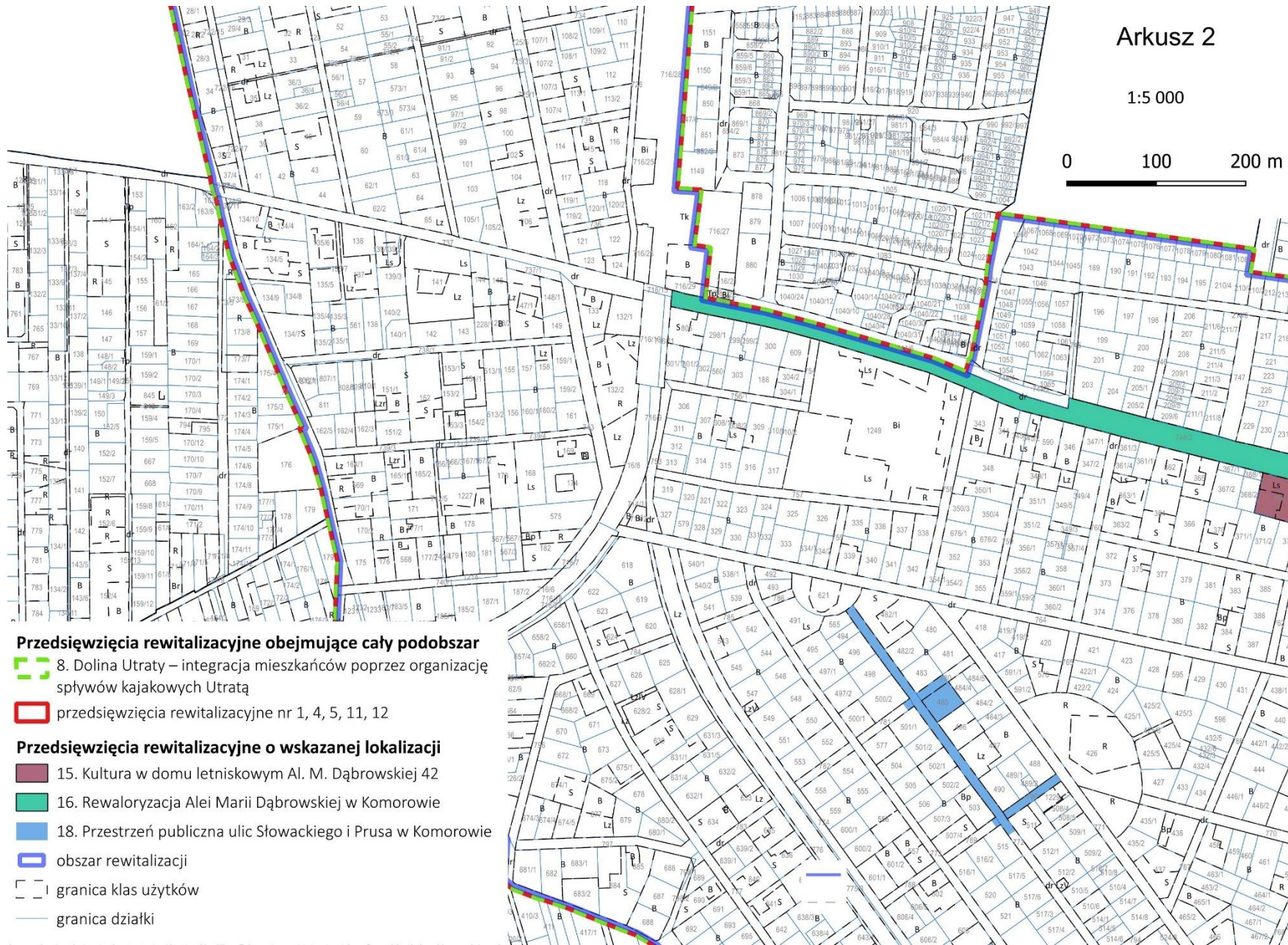
 granica działki

Arkusz 2

1:5 000

0 100 200 m

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne obejmujące cały podobszar

- 8. Dolina Utraty – integracja mieszkańców poprzez organizację spływów kajakowych Utratą
- przedsięwzięcia rewitalizacyjne nr 1, 4, 5, 11, 12

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne o wskazanej lokalizacji

- 15. Kultura w domu letniskowym Al. M. Dąbrowskiej 42
- 16. Rewaloryzacja Alei Marii Dąbrowskiej w Komorowie
- 18. Przestrzeń publiczna ulic Słowackiego i Prusa w Komorowie
- obszar rewitalizacji
- granica klas użytków
- granica działki

Arkusz 3

1:5 000

0 100 200 m

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne obejmujące cały podobszar

 8. Dolina Utraty – integracja mieszkańców poprzez organizację spływów kajakowych Utrata

 przedsięwzięcia rewitalizacyjne nr 1, 4, 5, 11, 12

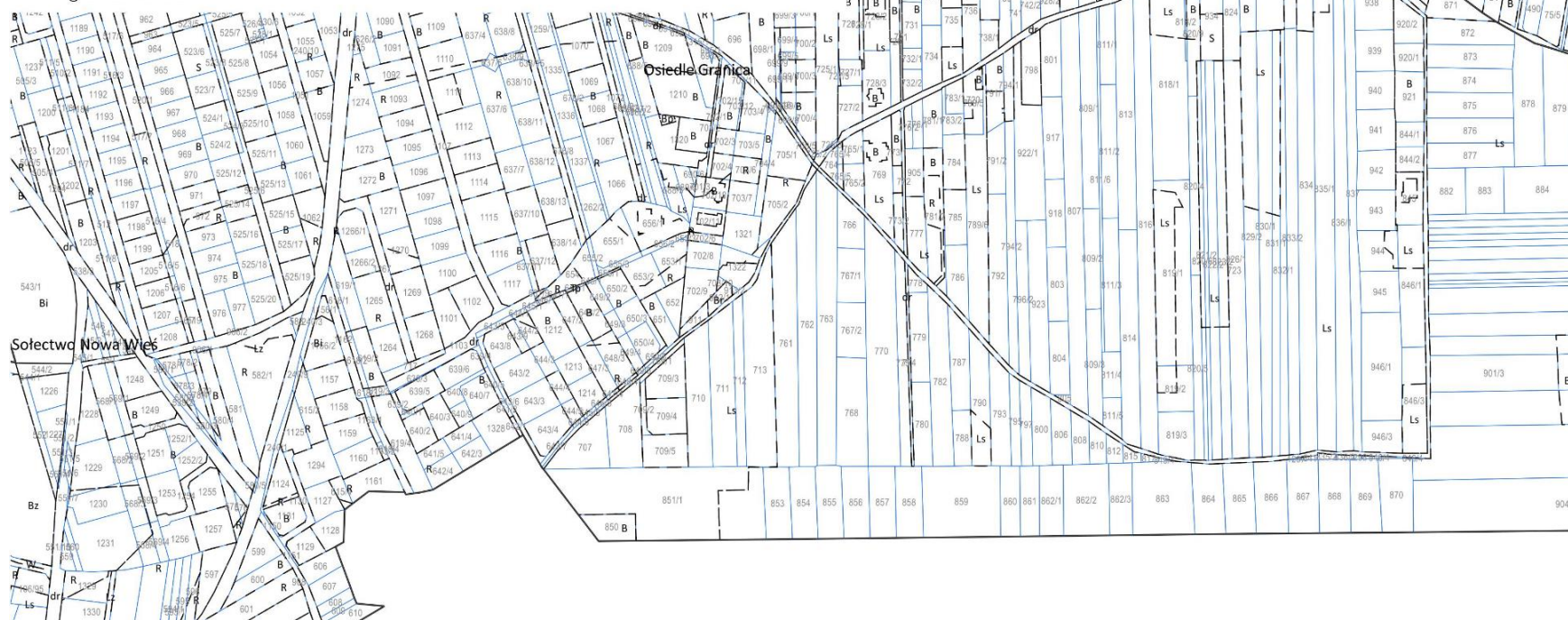
Przedsięwzięcia rewitalizacyjne o wskazanej lokalizacji

 10. Dom Idei Miasta Ogrodu w Komorowie – Zielona willa Grabowskich

 obszar rewitalizacji

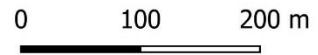
 granica klas użytków

 granica działki

Arkusz 4

1:5 000

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne obejmujące cały podobszar

przedsięwzięcia rewitalizacyjne nr 1, 4, 5, 11, 12

obszar szczególnego zagrożenia powodzią

obszar rewitalizacji

granica klas użytków

granica działki

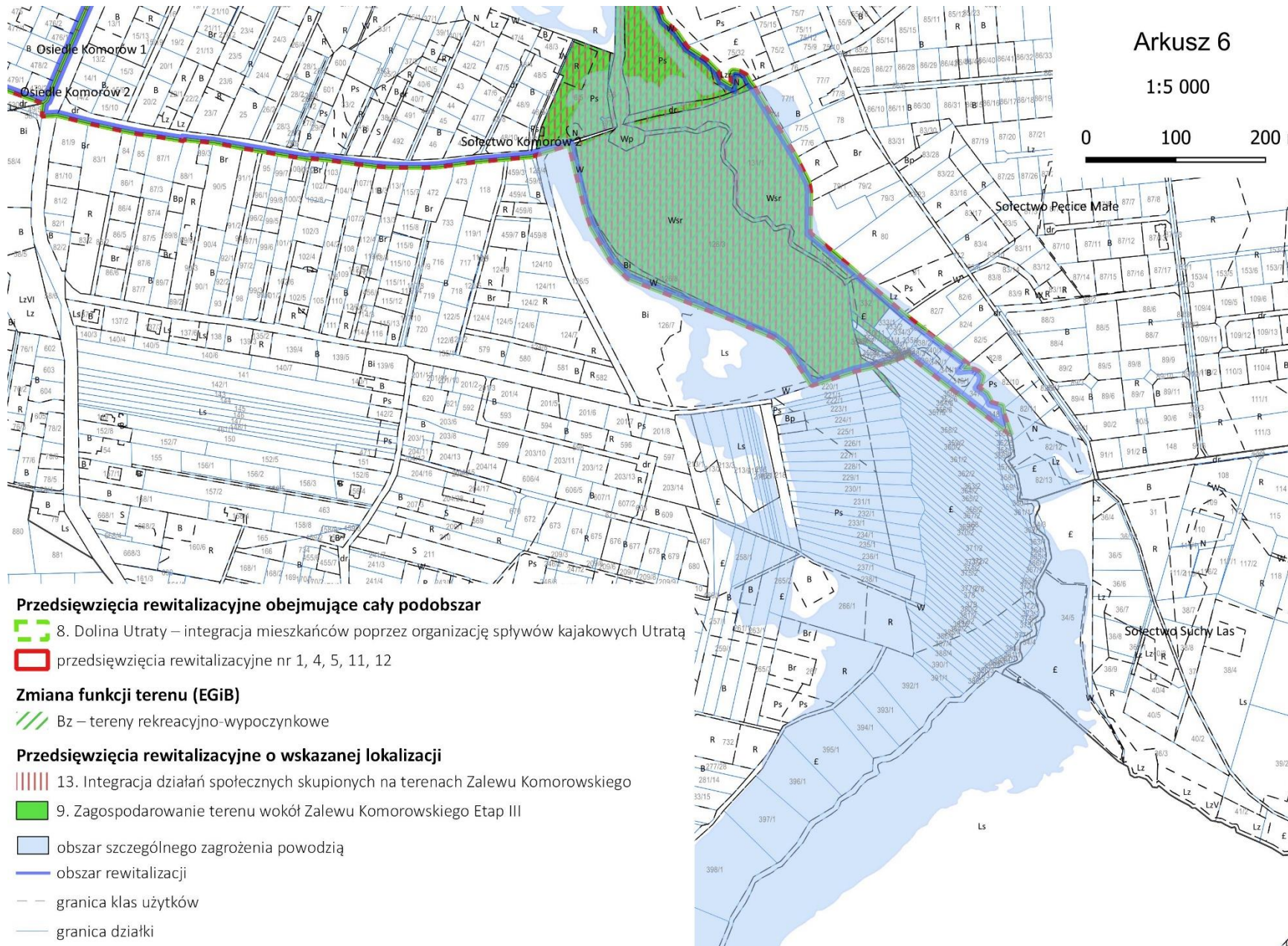

Arkusz 5

1:5 000

0 100 200 m

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne obejmujące cały podobszar

 8. Dolina Utraty – integracja mieszkańców poprzez organizację splywów kajakowych Utrata

 przedsięwzięcia rewitalizacyjne nr 1, 4, 5, 11, 12

Zmiana funkcji terenu (EGiB)

 Bz – tereny rekreacyjno-wypoczynkowe

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne o wskazanej lokalizacji

 13. Integracja działań społecznych skupionych na terenach Zalewu Komorowskiego

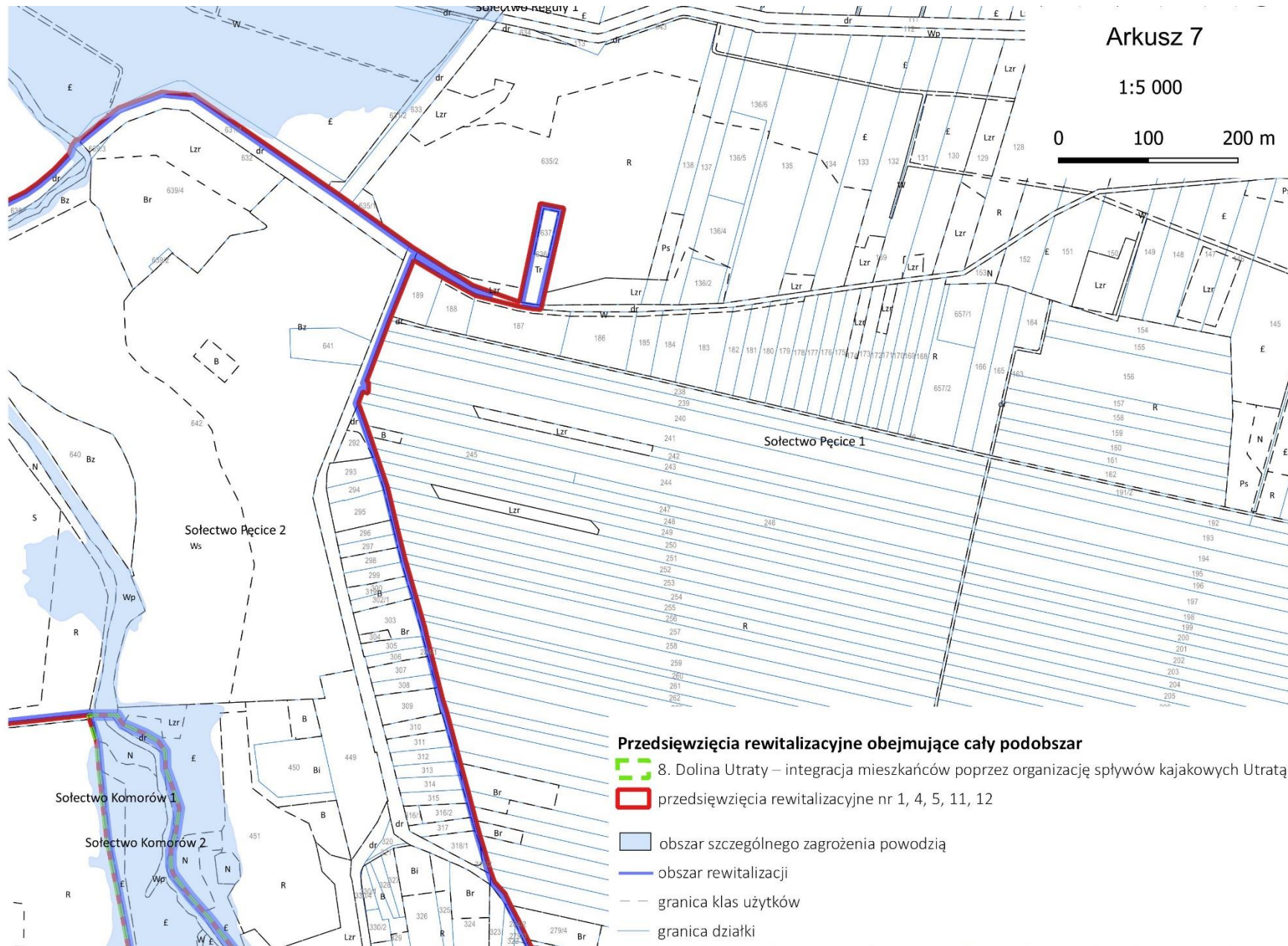
 9. Zagospodarowanie terenu wokół Zalewu Komorowskiego Etap III

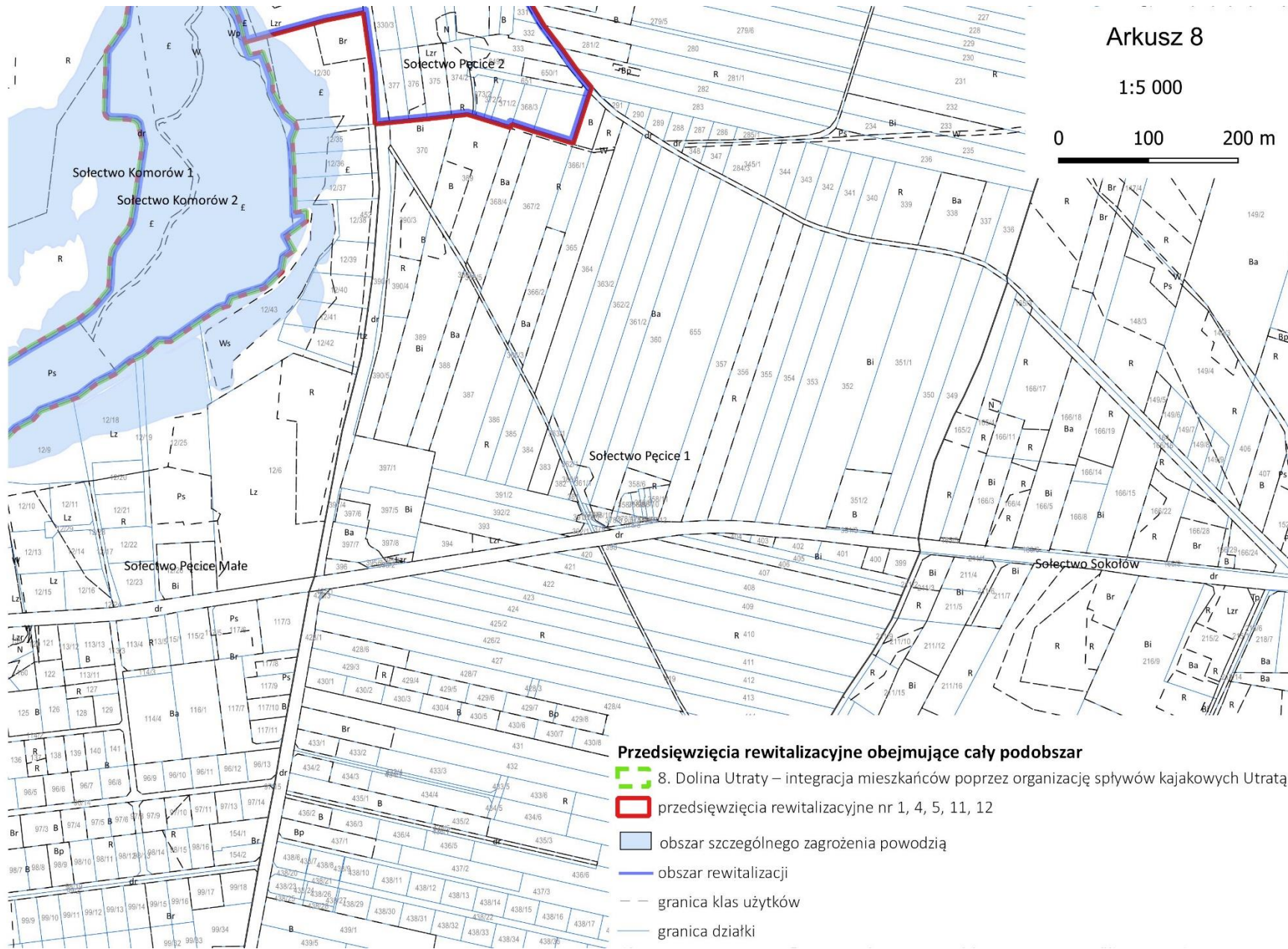
 obszar szczególnego zagrożenia powodzią

 obszar rewitalizacji

 granica klas użytków

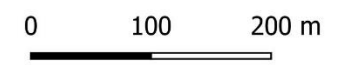
 granica działki

Arkusz 8

1:5 000

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne obejmujące cały podobszar

- 8. Dolina Utraty – integracja mieszkańców poprzez organizację spływów kajakowych Utratą
- przedsięwzięcia rewitalizacyjne nr 1, 4, 5, 11, 12
- obszar szczególnego zagrożenia powodzią
- obszar rewitalizacji
- granica klas użytków
- granica działki

Arkusz 9

1:5000

0 100 200 m

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne obejmujące cały podobszar

 przedsięwzięcia rewitalizacyjne nr 1, 4, 5, 11, 12

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne o wskazanej lokalizacji

 7. Sołtysówka nasze miejsce

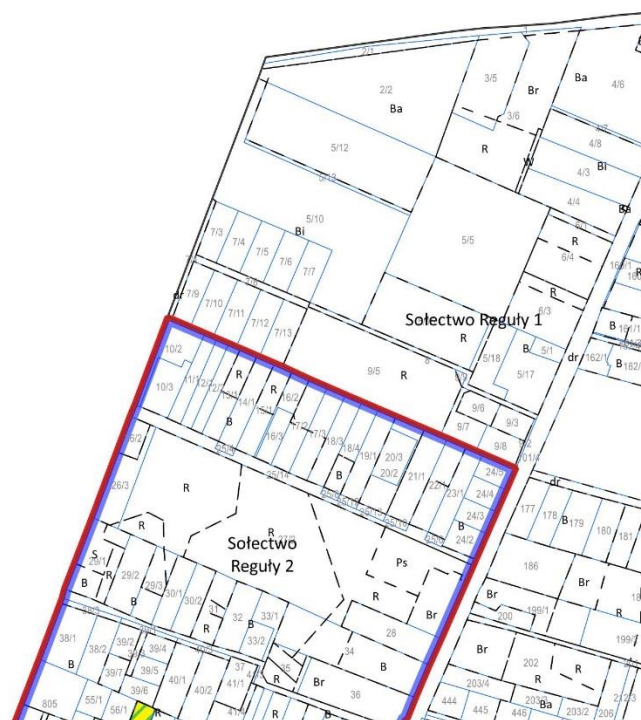
Zmiana funkcji terenu (EGiB)

 Bz – tereny rekreacyjno-wypoczynkowe

 obszar rewitalizacji

 granica klas użytków

 granica działki

Arkusz 10

1:5000

0 100 200 m

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne obejmujące cały podobszar

 przedsięwzięcia rewitalizacyjne nr 1, 4, 5, 11, 12

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne o wskazanej lokalizacji

 2. Uporządkowanie oraz przywrócenie funkcji społecznych przestrzeni publicznej Parku w Regułach

 7. Sołtysówka nasze miejsce

 14. Integracja działań społecznych w Parku w Regułach

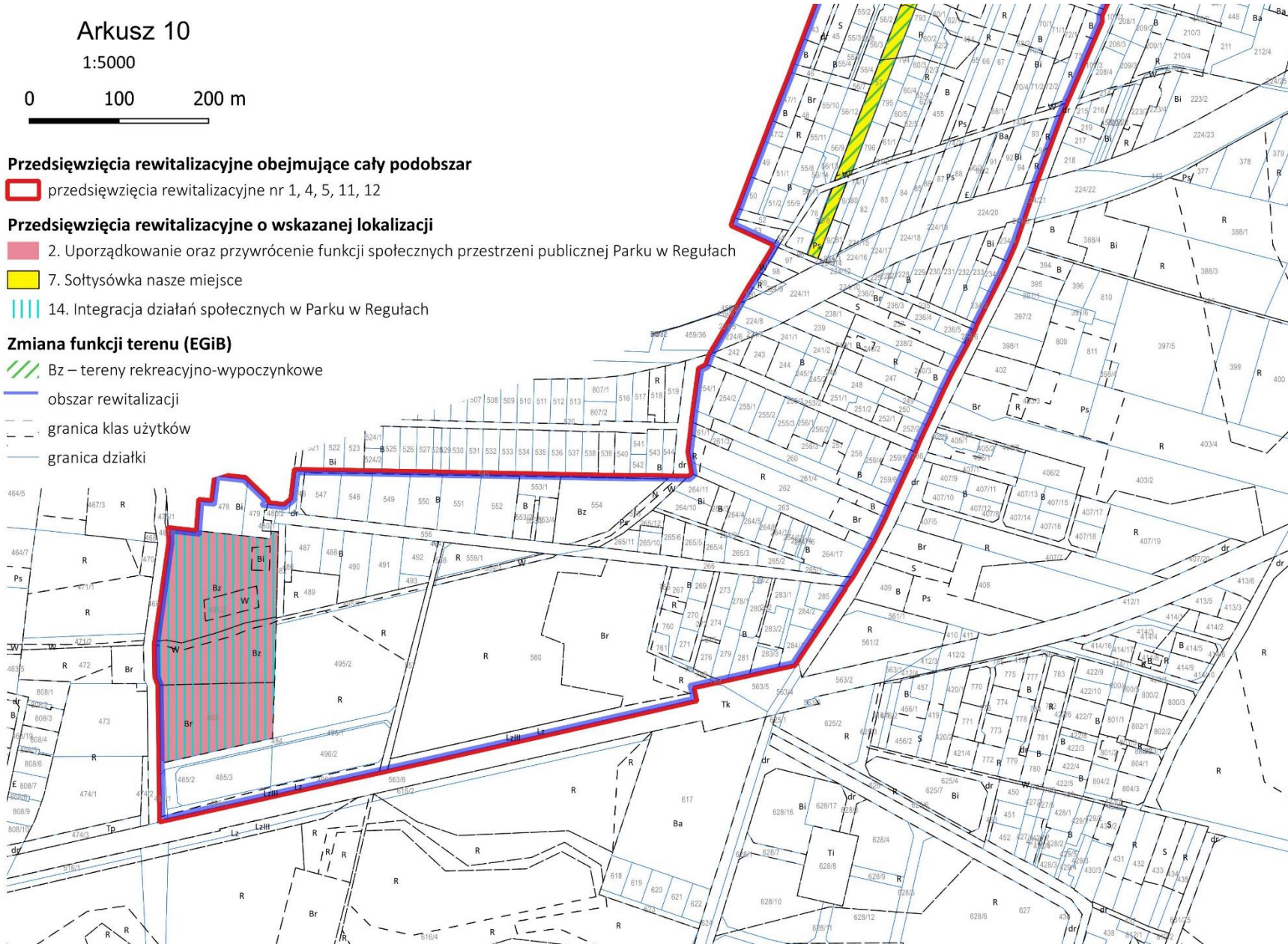
Zmiana funkcji terenu (EGiB)

 Bz – tereny rekreacyjno-wypoczynkowe

 obszar rewitalizacji

 granica klas użytków

 granica działki

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne obejmujące cały podobszar

 przedsięwzięcia rewitalizacyjne nr 1, 4, 5, 11, 12

Zmiana funkcji terenu (EGiB)

 Bz – tereny rekreacyjno-wypoczynkowe

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne o wskazanej lokalizacji

 6. Centrum Aktywności Lokalnej w Michałowicach

 3. Zagospodarowanie terenu zielonego przy zespole przychodni zdrowia Centrum Michałowice-Reguły

 17. Budowa Przychodni Zdrowia w Regułach

 obszar rewitalizacji

 granica klas użytków

 granica działki

Arkusz 11

1:5 000

0 100 200 m

Załącznik nr 2. Szczegółowy opis projektów rewitalizacyjnych

Numer i nazwa projektu	1. Streetworking i Klub Młodzieżowy
Nazwa wnioskodawcy	GOPS Gminy Michałowice
Nazwa podmiotu/podmiotów współpracujących	UG Michałowice
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji	Cały obszar rewitalizacji
Cele Programu Rewitalizacji, na które oddziaływać ma projekt	Cel 2 – Integracja społeczna mieszkańców i budowanie tożsamości lokalnej
Cel (cele) projektu	Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu młodzieży.
Zakres planowanych działań	Projekt zakładać będzie pracę dwóch streetworkerów oraz wychowawców pracujących na rzecz zagrożonej wykluczeniem. Praca streetworkerów polega na prowadzeniu działań opiekuńczo – wychowawczych, profilaktycznych i psychologicznych. Opiera się na motywowaniu do zmiany zachowania i zaniechania podejmowania zachowań ryzykownych, szczególnie przez młodzież. Streetworkerzy prowadzą rozmowy indywidualne i grupowe, wsparcie. Dodatkowym wsparciem dla młodzieży będą spotkania w bezpiecznej przestrzeni gdzie odbywać się będą warsztaty, zajęcia profilaktyczne, zajęcia tematyczne, doradztwo zawodowe także korepetycje..
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Z Lokalnej Diagnozy Zagrożeń Społecznych oraz obserwacji środowiska i sygnału pedagogów szkolnych wynika, że młodzież w czasie lekcji szkolnych oraz wieczorami przebywa w terenach otwartych np. park przy Zalewie w Komorowie. Istnieje duża obawa zażywania w tym czasie środków psychoaktywnych i podejmowania innych zachowań ryzykownych. Praca pedagogów z młodzieżą pozwoli na zaniechanie podejmowania zachowań ryzykownych przez młodzież przyczyni się do zmiany systemu wartości młodych ludzi, co wpłynie na decyzje i zachowania młodzieży. Udzielanie korepetycji pozwoli na podniesienie wyników w nauce i promocję do następnej klasy. Spotkania w Klubie Młodzieżowym pozwolą młodzieży zdobyć wiedze nt. szkodliwości zażywania substancji psychoaktywnych oraz innych ryzykownych zachowań. Spotkania z doradcą zawodowym oraz udział w warsztatach tematycznych pozwolą na określenie swoich predyspozycji i wybranie ścieżki zawodowej .Streetworkerom brakuje miejsca, w którym mogliby prowadzić rozmowy indywidualne z młodzieżą i ich rodzicami oraz udzielać korepetycji, ponieważ warunki pogodowe nie zawsze pozwalają na pracę w środowisku otwartym – działania te realizowane byłyby w Klubie Młodzieżowym.
Prognozowane produkty i rezultaty	Liczba godzin udzielonego wsparcia w ramach operacji streetworkera (godziny) Liczba osób którym udzielono wsparcia (osoby)

Planowany okres realizacji	2024-2030
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	540 000 zł – szacowany koszt 77 tys. zł rocznie
Przewidywane źródła finansowania	środki własne gminy Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027, FEMA.08.01 Plan Strategiczny dla WPR na lata 2023-2027

Numer i nazwa projektu	2. Zagospodarowanie przestrzeni Parku w Regułach
Typ projektu	Podstawowy
Nazwa wnioskodawcy	Gmina Michałowice
Nazwa podmiotu/podmiotów współpracujących	Gmina w partnerstwie z lokalnymi organizacjami pozarządowymi
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji	Podobszar Reguły dz. 481/2, 483 obręb Reguły
Cele Programu Rewitalizacji, na które oddziaływać ma projekt	Cel 1 – Stworzenie atrakcyjnej przestrzeni kulturalno-rekreacyjno-wypoczynkowej Cel 2 – Integracja społeczna mieszkańców i budowanie tożsamości lokalnej
Cel (cele) projektu	Porządkowanie oraz przywracanie funkcji społecznych przestrzeniom publicznym, w tym terenom zielonym poprzez podniesienie ich funkcjonalności i estetyki przy uwzględnieniu wartości wynikających z kontekstu przyrodniczego i kulturowego poprzez zagospodarowanie terenu parku w Regułach
Zakres planowanych działań	Projekt składa się dwóch przedsięwzięć zaplanowanych do działce nr 481/2 oraz 483 w Regułach. Planowane działania obejmują zarówno „nową część”, jak i „starą część” Parku w Regułach. Zadania dotyczące „nowej części” obejmują: -budowa tężni, - budowa alejek parkowych, - wykonanie miejsca na ognisko, - wykonanie nowych nasadzeń, - budowa sieci i urządzeń oświetlenia i monitoringu,

	<ul style="list-style-type: none"> - montaż lunety astronomicznej, -budowa obiektów małej architektury, <p>Zadanie dotyczące „starej części” obejmują:</p> <ul style="list-style-type: none"> - demontaż istniejącego pomostu na stawie parkowym oraz budowę nowego pomostu, - budowa małej sceny plenerowej wraz z zadaszeniem przy świetlicy, -przebudowa/rozbudowa nawierzchni istniejących alejek, -przebudowa/rozbudowa oświetlenia parkowego, - wymiana i uzupełnienie obiektów małej architektury, - rozbiórka istniejącego placu zabaw oraz budowa nowego placu zabaw, - rozbiórka istniejącego mostku oraz budowa nowego. <p>Całość projektu zakłada dostosowanie przestrzeni dla seniorów, osób z niepełnosprawnościami i innymi szczególnymi potrzebami zgodnie z przepisami ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.</p>
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	<p>Zgodnie z Diagnozą obszaru rewitalizacji, zidentyfikowanym problemem społecznym Reguł jest wyższa wartość wskaźnika kradzieży z włamaniem i kradzieży mienia ruchomego na 100 mieszkańców, charakteryzuje się niekorzystnym, ponad dwukrotnie wyższym wskaźnikiem na poziomie 1,02, przy średniej wartości wskaźnika uzyskanego dla Gminy Michałowice na poziomie 0,53. Świadczy to o braku dostatecznego utożsamienia mieszkańców z miejscem zamieszkania. Konieczne są zatem działania zamierzające do budowania przywiązania do miejscowości i integracja społeczna mieszkańców i budowanie tożsamości lokalnej. Stagnacja społeczna i kryzys obserwowany na terenie podobszaru dodatkowo wzmocniają takie elementy jak brak aktywności społecznej mieszkańców, słaby poziom integracji, ale także brak szerokiej oferty wypełnienia wolnego czasu dla mieszkańców, brak inicjatyw społecznych służących tzw. „wspólnej sprawie”. Czynniki te dezorganizują i uniemożliwiają rozwój społeczno-gospodarczy podobszaru. Z kolei – w obszarze problemów przestrzenno-funkcjonalnych niewykorzystana dostatecznie przestrzeń terenów zielonych. Park nie jest wykorzystywany do zadań społecznych ani do integracji mieszkańców. Obecnie teren parku w zakresie „starej części” objęty jest jedną z form ochrony zabytków nieruchomości przewidzianą w ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami chroniony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego na podstawie Uchwały Nr XLI/381/2014 Rady Gminy Michałowice z dnia 30 września 2014 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Michałowice dla obszaru „Wiejska” w Regułach.</p>
Prognozowane produkty i rezultaty	<p>Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha)</p> <p>Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (szt.)</p>
Planowany okres realizacji	<p>2025-2030</p> <p>(prace związane z tym projektem zapoczątkowano w 2023 r.)</p>

Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	8 000 000 zł
Przewidywane źródła finansowania	<p>środki własne gminy</p> <p>Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027, FEMA.09.02</p> <p>WFOŚiGW/NFOŚiGW</p> <p>Programy pożyczkowe Jessica II</p> <p>Programy pożyczkowe programy BGK</p> <p>Plan Strategiczny dla WPR na lata 2023-2027 budżetu województwa mazowieckiego w ramach programu „Mazowsze dla czystego powietrza”</p> <p>Rządowy Funduszu Polski Ład: Programu inwestycji strategicznych</p>

Numer i nazwa projektu	3. Zagospodarowanie terenu zielonego przy Przychodni Zdrowia w Regułach przy ul. Dworcowej
Nazwa wnioskodawcy	Gmina Michałowice
Nazwa podmiotu/podmiotów współpracujących	Gmina w partnerstwie z lokalnymi organizacjami pozarządowymi
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji	Podobszar Centrum Michałowice dz. 633/4, 634, 635/4 obręb Reguły
Cele Programu Rewitalizacji, na które oddziaływać ma projekt	<p>Cel 1 – Stworzenie atrakcyjnej przestrzeni kulturalno-rekreacyjno-wypoczynkowej</p> <p>Cel 2 – Integracja społeczna mieszkańców i budowanie tożsamości lokalnej</p>
Cel (cele) projektu	Porządkowanie oraz przywracanie funkcji społecznych przestrzeniom publicznym w tym terenie zielonym, poprzez podniesienie ich funkcjonalności i estetyki przy uwzględnieniu wartości wynikających z kontekstu przyrodniczego i kulturowego oraz uporządkowanie terenu zielonego i terenu parkingu przy nowopowstałej Przychodni Zdrowia Reguły, która planowana jest do realizacji od 2023 roku.
Zakres planowanych działań	Inwestycja zaplanowana na obszarze dz. działki 633/4, 634, 635/4 blisko stacji WKD Michałowice i ul. Dworcowej. Dokonanie nasadzeń, stworzenie miejsc małej architektury. Realizacja nowych nasadzeń drzew i roślinności niskiej (np. żywopłoty), uporządkowanie infrastruktury drogowej. Nie planuje się budowy nowej infrastruktury w ramach środków przeznaczonych na projekt rewitalizacyjny. W ramach projektu planuje się dostosowanie przestrzeni dla seniorów, osób z niepełnosprawnościami, ale też np. kobiet w ciąży i rodziców z małymi dziećmi tzn. wykorzystywanie

	projektowania uniwersalnego. Rozważane będzie również zlokalizowanie na terenie tężni solankowej wraz z niezbędną infrastrukturą.
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Teren obecnie nie jest zagospodarowany i służy jako prowizoryczny parking dla mieszkańców przy przystanku kolejki WKD. Po realizacji inwestycji miejsce zostanie przekształcone w teren zielony z ławkami i nasadzeniami przylegający do nowo wybudowanego budynku przychodni, świetlicy i lokalizacji innych zadań społecznych.
Prognozowane produkty i rezultaty	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha) Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (szt.) Grunty zrekultywowane wykorzystywane jako tereny zielone, pod budowę lokali socjalnych lub pod działalność gospodarczą lub inną (ha)
Planowany okres realizacji	2024-2030
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	3 000 000 zł
Przewidywane źródła finansowania	środki własne gminy Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027, FEMA.09.02 WFOŚiGW/NFOŚiGW Oferty kredytowe banków pod kątem samorządów Plan Strategiczny dla WPR na lata 2023-2027 budżet województwa mazowieckiego w ramach programu „Mazowsze dla czystego powietrza”

Numer i nazwa projektu	4. Między Parkami - ekologiczna i kulturalna aktywizacja mieszkańców
Nazwa wnioskodawcy	Gmina Michałowice
Nazwa podmiotu/podmiotów współpracujących	Placówki oświatowo-edukacyjne z terenu Gminy Michałowice
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji	Cały obszar rewitalizacji
Cele Programu Rewitalizacji, na które oddziaływać ma projekt	Cel 2 – Integracja społeczna mieszkańców i budowanie tożsamości lokalnej Cel 3 – Budowa marki obszaru rewitalizowanego i gminy poprzez wzmocnienie jej potencjałów społecznych, przestrzennych, infrastrukturalnych, gospodarczych i środowiskowych

Cel (cele) projektu	Wzrost świadomości mieszkańców oraz promujące postawy proekologiczne. Prowadzenie działań pozainwestycyjnych zwiększających świadomość mieszkańców oraz promujące postawy proekologiczne
Zakres planowanych działań	Szkolenia i działania animacyjne skierowane do mieszkańców podnoszące świadomość ekologiczną działania edukacyjne, warsztaty i wyjazdy w zakresie edukacji ekologicznej, kształcenia, nabywania postaw, umiejętności i wiedzy, działania adaptacyjne i mitygacyjne związane m.in. z: wprowadzeniem małej retencji wodnej i zagospodarowaniem wód opadowych, działania edukacyjno-informacyjnych, promowanie wśród mieszkańców transportu zbiorowego.
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Prowadzenie działań promocyjnych i edukacyjnych dotyczących elektromobilności pośród mieszkańców gminy w szczególności dzieci i młodzieży. Realizacja programów obejmujących działania adaptacyjne, mitygacyjne i edukacyjne, nawiązanie współpracy z partnerem z obszaru EOG
Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Liczba mieszkańców, którzy korzystają z działań adaptacyjnych i mitygacyjnych (osoby) Liczba zrealizowanych inwestycji z zakresu zielonej i niebieskiej infrastruktury (szt.) Uczestnicy działań adaptacyjnych, mitygacyjnych i działań edukacyjno-informacyjnych (osoby)
Planowany okres realizacji	2024-2026
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	3 000 000 zł
Przewidywane źródła finansowania	środki własne gminy Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014-2021 Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027, FEMA.05.07 Budżet województwa Mazowieckiego w ramach Programu Mazowsze dla Czystego Powietrza

Numer i nazwa projektu	5. Program edukacyjny „Wspólnie mieszkamy, wspólnie sprzątamy”
Nazwa wnioskodawcy	Gmina Michałowice
Nazwa podmiotu/podmiotów współpracujących	Gmina w partnerstwie z lokalnymi organizacjami pozarządowymi Placówki oświatowo-edukacyjne z terenu Gminy Michałowice
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji	Cały obszar rewitalizacji
Cele Programu Rewitalizacji, na które oddziaływać ma projekt	Cel 2 – Integracja społeczna mieszkańców i budowanie tożsamości lokalnej

	Cel 3 – Budowa marki obszaru rewitalizowanego i gminy poprzez wzmocnienie jej potencjałów społecznych, przestrzennych, infrastrukturalnych, gospodarczych i środowiskowych
Cel (cele) projektu	Budowa społeczeństwa obywatelskiego Gminy Michałowice poprzez program edukacji
Zakres planowanych działań	<p>Program ma za zadanie zmienić świadomość i nawyki właścicieli czworonogów w zakresie sprawowania nad nimi szeroko rozumianej opieki, ze szczególnym uwzględnieniem sprzątnięcia psich odchodów. Celem ma być zwrócenie uwagi na dbałość o estetykę środowiska oraz uświadomić o zagrożeniach dla zdrowia powstających w wyniku pozostawiania zwierzęcych nieczystości w przestrzeni publicznej. Szczególny nacisk położony jest na dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym. W ramach projektu planuje się zakupienie dodatkowej infrastruktury tj. worki i kosze na psie odchody. Działania informacyjne niewiele dadzą jeżeli niezapewnione zostaną narzędzia do odpowiednich postaw obywatelskich.</p> <p>Planuje się współdziałać z wolontariuszami, nauczycielami, lokalnymi liderami oraz instytucjami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo i estetykę przestrzeni publicznej. Do zmiany ludzkich zachowań wymagane są działania cykliczne i wielotorowe, dlatego w ramach projektu zaplanowano publikację materiałów informacyjnych, organizowanie wydarzeń, konkursów, wystaw oraz imprez.</p>
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	W ocenie mieszkańców trudnością jest wieczorny spacer, właściciele psów nie sprzątają po swoich czworonogach. Zieleń jest bardzo ważnym elementem w naszym życiu. Zaspokaja potrzeby estetyczne człowieka, umożliwia kontakt z naturą oraz łagodzi uciążliwości związane z życiem w podwarszawskiej gminie.
Prognozowane produkty i rezultaty	<p>Liczba wydarzeń (szt.)</p> <p>Liczba osób przeszkolonych (osoby)</p>
Planowany okres realizacji	2025-2026
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	200 000 zł
Przewidywane źródła finansowania	<p>środki własne gminy</p> <p>Plan Strategiczny dla WPR na lata 2023-2027</p>

Numer i nazwa projektu	6. Centrum Aktywności Lokalnej w Michałowicach
Nazwa wnioskodawcy	Gmina Michałowice
Nazwa podmiotu/podmiotów współpracujących	Gmina w partnerstwie z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, Zarząd Osiedla

Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji	Podobszar Centrum Michałowice dz. 1327/7 obręb Michałowice-Osiedle
Cele Programu Rewitalizacji, na które oddziaływać ma projekt	Cel 3 – Budowa marki obszaru rewitalizowanego i gminy poprzez wzmocnienie jej potencjałów społecznych, przestrzennych, infrastrukturalnych, gospodarczych i środowiskowych
Cel (cele) projektu	Budowa ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej poprzez zagospodarowanie przestrzeni publicznej
Zakres planowanych działań	Budowa budynku Centrum Aktywności Lokalnej w Michałowicach wraz z zagospodarowaniem. Przewiduje się odwodnienie terenu, umożliwienie dojazdu do terenu 33KDW z ul. Raszyńskiej przy ogrodzeniu działki nr ew. 1334 (od strony zachodniej) tj. zapewnić dojazd od piekarni do cukierni wzdłuż istniejącego ogrodzenia, zaprojektowanie i urządzenie drogi wewnętrznej 33KDW, zainstalowanie siedziska, ławki klasyczne i ławki solarne, zaprojektowanie parkingu, utwardzić terenów zielonych ekokratą, zagospodarowanie drzewami i zielenią. Projektowany budynek powinien spełniać funkcję świetlicy/domu kultury, który będzie miał stałą osobę administrującą (funkcja budynku całodzienna). Budynek o funkcji dla wszystkich (dzieci, młodzieży, seniorów), stworzenie przestrzeni do manifestowania, utworzenie funkcji na dachu budynku (taras ze strefą rekreacyjną) oraz parkingu dla rowerów.
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Specyfika problemów społecznych podobszaru rewitalizacji Centrum Michałowic wynika z bliskiego położenia kolejki WKD i głównej ul. Jesionowej, którą można włączyć się do trasy szybkiego ruchu do Warszawy. Problemem mieszkańców jest brak możliwości utożsamienia się z miejscem wykorzystywanym w dużej mierze na cele gospodarcze. Inne problemy to brak miejsc do parkowania (w dni robocze wszystkie wolne miejsca są blokowane przez mieszkańców dojeżdżających kolejką WKD do pracy w Warszawie), nagromadzenie sklepów, w tym sprzedających alkohol, na małej przestrzeni powodujące konflikty społeczne i dewastację otoczenia przez osoby spożywające alkohol. Brak uniwersalnej oferty spędzania wolnego czasu, brak infrastruktury rekreacyjnej. Niewykorzystany potencjał obszaru jakim jest przystanek kolejki WKD.
Prognozowane produkty i rezultaty	Liczba wybudowanych obiektów ogólnodostępnej infrastruktury rekreacyjnej lub kulturowej (szt.)
Planowany okres realizacji	2025-2030
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	20 000 000 zł
Przewidywane źródła finansowania	środki własne gminy Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027, FEMA.05.07, FEMA.09.02 Plan Strategiczny dla WPR na lata 2023-2027

Numer i nazwa projektu	7. Sołtysówka nasze miejsce
Nazwa wnioskodawcy	Gmina Michałowice
Nazwa podmiotu/podmiotów współpracujących	Gmina w partnerstwie z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, Rada Sołecka
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji	Podobszar Reguły dz. 57 (część) i dz. 78 obręb Reguły
Cele Programu Rewitalizacji, na które oddziaływać ma projekt	Cel 3 – Budowa marki obszaru rewitalizowanego i gminy poprzez wzmocnienie jej potencjałów społecznych, przestrzennych, infrastrukturalnych, gospodarczych i środowiskowych
Cel (cele) projektu	Przywrócenie do użyteczności publicznej terenu tzw. „Sołtysówki”. Wzmocnienie atrakcyjności rekreacyjnej obszaru rewitalizacji oraz budowa ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej poprzez zagospodarowanie przestrzeni publicznej
Zakres planowanych działań	Utworzenie Placu Zabaw wraz z infrastrukturą towarzyszącą i mini sceną. Projekt odnosi się do zdefiniowanego w Programie Rewitalizacji celu 1. Stworzenie atrakcyjnej przestrzeni kulturalno-rekreacyjno-wypoczynkowej oraz celu 3. Budowa marki obszaru rewitalizowanego i Gminy dzięki wzmocnieniu jej potencjałów społecznych, przestrzennych, infrastrukturalnych, gospodarczych i środowiskowych. Projekt przyczyni się do ograniczenia negatywnych zjawisk w sferze społecznej i przestrzennej w zakresie braku funkcjonalnych przestrzeni publicznych wykorzystywanych na cele rekreacyjno-wypoczynkowe, mierzonych poprzez wskaźnik: liczba inwestycji w zakresie poprawy estetyki, funkcjonalności i zagospodarowania obiektów publicznych oraz przestrzeni publicznej; liczba inwestycji w zakresie poprawy funkcjonowania obszaru.
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Na tym obszarze położona jest tzw. sołtysówka, czyli grunt ziemi przeznaczony dla mieszkańców tego sołectwa. Pozostał jeszcze spory kawałek terenu, aby można było zorganizować tam strefę rekreacji, strefę wypoczynku czy plac zabaw dla dzieci. Na obszarze rewitalizacji brak estetycznie urządzonych i funkcjonalnych urządzonych terenów zielonych. W okolicy powstaje dużo nowych osiedli, gdzie sprowadzają się głównie młode małżeństwa. Z uwagi na oddzielenie tej części sołectwa od reszty gminy powoduje, że mieszkańcy również czują się wyobcowani. Obszar ten wzbudza małe zainteresowanie a estetyka otoczenia nie zachęcała do zainteresowania się tą częścią Reguł. To spowodowało, że mieszkańcy mentalnie czują się wyizolowani w naszej gminie i pozostawieni sami sobie. W ograniczonym stopniu włączają się w życie społeczne.
Prognozowane produkty i rezultaty	Liczba wybudowanych obiektów ogólnodostępnej infrastruktury rekreacyjnej lub kulturowej (szt.)
Planowany okres realizacji	2025-2026

Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	1 000 000 zł
Przewidywane źródła finansowania	środki własne gminy Program Regionalny: Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027, FEMA.05.07, FEMA.09.02 Plan Strategiczny dla WPR na lata 2023-2027 WFOŚiGW

Numer i nazwa projektu	8. Dolina Utraty – integracja mieszkańców poprzez organizację spływów kajakowych Utratą
Nazwa wnioskodawcy	Gmina Michałowice
Nazwa podmiotu/podmiotów współpracujących	Gmina Michałowice w partnerstwie z lokalnymi organizacjami pozarządowymi Placówki oświatowo-edukacyjne z terenu Gminy Michałowice
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji	Podobszar Komorów-Wieś Podobszar Komorów-Osiedle
Cele Programu Rewitalizacji, na które oddziaływać ma projekt	Cel 2 – Integracja społeczna mieszkańców i budowanie tożsamości lokalnej
Cel (cele) projektu	Integracja mieszkańców i promocja lokalnych zasobów środowiskowych rzeki Utraty poprzez organizację cyklu spływów kajakowych rzeką Utratą
Zakres planowanych działań	Ochrona i udostępnienie doliny rzeki Utraty od Paszkowa do Malich. Spływy kajakowe dla mieszkańców, uczniów szkół – jako integracja społeczna. Organizacja cyklu 20 spływów kajakowych dla min. 15 osób każdy rzeką Utratą. Podczas spływu prezentacja historii i zasobów środowiskowych rzeki Utraty. Po zakończeniu spływu organizacja ciepłego poczęstunku dla uczestników. Zapewnienie przewodnika kajakowego i ratownika dla bezpieczeństwa uczestników.
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Rzeka Utrata nie jest obecnie wykorzystywana turystycznie i rekreacyjnie przez mieszkańców.
Prognozowane produkty i rezultaty	Liczba wydarzeń integracyjno-promocyjnych (szt.) Liczba uczestników wydarzeń integracyjno-promocyjnych (osoby)
Planowany okres realizacji	2025-2026
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	100 000 zł

Przewidywane źródła finansowania	środki własne gminy Plan Strategiczny dla WPR na lata 2023-2027 WFOŚiGW
----------------------------------	---

Numer i nazwa projektu	9. Zagospodarowanie terenu wokół Zalewu Komorowskiego Etap III
Nazwa wnioskodawcy	Gmina Michałowice
Nazwa podmiotu/podmiotów współpracujących	Gmina Michałowice w partnerstwie z lokalnymi organizacjami pozarządowymi
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji	Podobszar Komorów-Wieś Specyfika realizacji projektu wskazuje na konieczność realizacji projektów również na działce nr 354/7. Działka obejmuje teren zielony wokół zalewu i nieodłącznie teren ten jest związanych z podstawowym obszarem realizacji tego projektu. Ustawa dopuszcza realizację przedsięwzięć poza obszarem rewitalizacji jeśli wynika z to z jego specyfiki (art. 15 ust. 14 punkt 3 ustawy o rewitalizacji).
Cele Programu Rewitalizacji, na które oddziaływać ma projekt	Cel 1 – Stworzenie atrakcyjnej przestrzeni kulturalno-rekreacyjno-wypoczynkowej Cel 3 – Budowa marki obszaru rewitalizowanego i gminy poprzez wzmocnienie jej potencjałów społecznych, przestrzennych, infrastrukturalnych, gospodarczych i środowiskowych
Cel (cele) projektu	Porządkowanie oraz przywracanie funkcji społecznym przestrzeniom publicznym, w tym terenom zielonym, poprzez podniesienie ich funkcjonalności i estetyki przy uwzględnieniu wartości wynikających z kontekstu przyrodniczego i kulturowego poprzez zmianę sposobu użytkowania terenów zielonych Zalewu Komorowskiego.
Zakres planowanych działań	Koncepcje zagospodarowania terenu nad Komorowskim zalewem zostały sporządzane na podstawie wyników przeprowadzonych 2021 roku konsultacji społecznych. Wzięto w nich udział ponad 440 osób (spotkania Word Café oraz ankieta). Zakres zadania obejmować będzie: budowę pomostu, stanowisk wędkarskich, przebudowę „dolnej” kładki jazu, budowę kanalizacji rowu opaskowego, budowę rekreacyjnego placu zabaw, przebudowę skateparku o dodatkowy tor pumptrackowy, zmianę lokalizacji siłowni oraz strefy workout, a także wykonanie nasadzeń drzew i krzewów i urządzenie małej architektury oraz instalację monitoringu. Dostosowanie przestrzeni dla seniorów, osób z niepełnosprawnościami i innymi szczególnymi potrzebami zgodnie z przepisami ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Na obszarze Sołectwa Komorów usytuowany jest Zalew Komorowski - zbiornik retencyjny na rzece Utracie o powierzchni 6 ha, który poza pełnieniem funkcji rekreacyjnych stanowi także łowisko publiczne dla okolicznych wędkarzy. Wokół zbiornika urządzono miejsca zabawowe i spacerowe wraz z drewnianym mostkiem przez Utratę.

	<p>Urokliwe, spokojne miejsce nie jest w pełni wykorzystane dla celów rekreacyjno-wypoczynkowych. Teren przy ul. Sanatoryjnej i przyległy teren zalewowy jest bardzo często zaśmiecany i traktowany jako lokalne wysypisko śmieci. Chociaż gmina podejmuje szereg działań na rzecz poprawy jakości czystości, na tym terenie wciąż aktualny jest problem dzikich wysypisk śmieci.</p> <p>Wskazane powyżej problemy społeczne, określone na podstawie przeprowadzonej diagnozy kryzysu wyraźnie wskazują, iż na podobszarach rewitalizacji istnieją problemy społeczne wynikające głównie ze słabej aktywności społecznej mieszkańców, prezentowanej postawy roszczeniowej w zakresie korzystania ze środków pomocy społecznej oraz braku odpowiedniego wsparcia infrastrukturalnego oraz ofertowego w zakresie możliwości organizacji wolnego czasu. Badania terenowe pokazują również wyzwanie jakim jest konieczność pogodzenia interesów starszych mieszkańców postrzegających swoje miejsce zamieszkania jako miejscowość rezydencyjną i młodszych mieszkańców tych miejscowości chcących aktywnie spędzać czas. Degradacja zalewu i brak jego zagospodarowania wyklucza obszar z możliwości bezpiecznego korzystania przez mieszkańców. Zalew sąsiaduje ze strefą rekreacji w Komorowie zatem powiększa kompleks przestrzeni rekreacyjnej o nowe formy wypoczynku. Założenie monitoringu, wyposażenie w małą architekturę, drążki do ćwiczeń fizycznych.</p>
Prognozowane produkty i rezultaty	<p>Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (szt.)</p> <p>Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha)</p>
Planowany okres realizacji	2024-2027
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	4 000 000 zł
Przewidywane źródła finansowania	<p>środki własne gminy</p> <p>Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027, FEMA.05.07, FEMA.09.02</p> <p>Plan Strategiczny dla WPR na lata 2023-2027</p> <p>WFOŚiGW</p>

Numer i nazwa projektu	10. Dom Idei Miasta Ogrodu w Komorowie – Zielona willa Grabowskich
Nazwa wnioskodawcy	Gmina Michałowice
Nazwa podmiotu/podmiotów współpracujących	Organizacje pozarządowe działające na obszarze rewitalizacji
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji	Podobszar rewitalizacji Komorów-Osiedle ul. Krasińskiego 34, Komorów

	dz. 604/1 obręb Komorów-Osiedle
Cele Programu Rewitalizacji, na które oddziaływać ma projekt	Cel 1 – Stworzenie atrakcyjnej przestrzeni kulturalno-rekreacyjnowypoczynkowej Cel 2 – Integracja społeczna mieszkańców i budowanie tożsamości lokalnej
Cel (cele) projektu	Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego poprzez konserwację i rewaloryzację zabytkowej willi Grabowskich w Komorowie oraz ich udostępnianie jej na cele publiczne
Zakres planowanych działań	Lokalizacja inwestycji miejscowość Komorów, ul. Krasieńskiego 34, działka ew. nr 604/1, obręb 2 Komorów-Osiedle. Projekt obejmuje remont obiektu zabytkowego i nadanie mu nowej funkcji. Dom Idei Miasta Ogrodu w Komorowie, jako placówki kulturalnej i społecznej Gminy Michałowice realizującej działania na rzecz rozwoju usług społecznych oraz aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców oraz budowania tożsamości kulturalnej Komorowa i Gminy Michałowice. Zakres inwestycji obejmować będzie nową kubaturę pod terenem, nową kubaturę naziemną, powiązanie funkcjonalne obu części podziemia, restaurację budynku eksponatu, prace w ogrodzie w celu zapewnienia ekspozycji w ogrodzie, uprawy tradycyjne w ogrodzie i inspektach oraz prace rozbiórkowe obejmujące przedsiemek budynku, budynki gospodarcze przy bocznej Granicy i na froncie działki. W budynku proponuje lokalizację lokalnego Muzeum Miasta Ogrodu, miejsce spotkań lokalnej społeczności – integracja społeczna, miejsce do organizacji ekspozycji oraz miejsce do organizacji wydarzeń z zakresu kultury, sztuki, historii. Miejsce to ma przyczynić się do integracji środowiska lokalnego, a także przyczyni się do realizacji ciekawych inicjatyw społecznych, w tym działań cyklicznych tj. spotkania kameralne o różnej tematyce; koncerty, spotkania warsztaty organizowane dla różnych grup wiekowych, w tym wystawa, a także repozytorium regionalistów.
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Obiekt znajduje się na działce objętej MPZP obszaru Komorów Uchwała nr LIV/405/2002 Rady Gminy Michałowice z dnia 28 czerwca 2002 roku i na jej podstawie znajduje się w specjalnej strefie ochrony urbanistycznej. Dom został zaprojektowany dla małżeństwa Marii i Edwarda Grabowskich, jako komponent Osiedla Spółdzielni Pracowników Banku Rolnego w ramach założenia „Miasta Ogrodu Komorów”. Willa Zielona Grabowskich została wzniesiona w 1933 r. według projektu Bohdana Lacherta i Józefa Szanajcy. 6 grudnia 2016 r. Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków podpisała decyzję o wpisie do rejestru zabytków willi z uwagi na zachowane wartości artystyczne i naukowe. Willa nawiązywać miała do Howardowskiej Idea Miast Ogrodów – Miasta Marzeń, Miasto ogród (1898 E. Howard) – koncepcja miasta satelickiego lub oddalonego od centrum miasta osiedla charakteryzującego się niską, luźną zabudową, a przede wszystkim znacznym udziałem terenów zielonych (ogrodów, skwerów, parków) w ogólnej powierzchni miasta. Pojawiła się w odpowiedzi na problem przeludnienia miast powstały w wyniku rewolucji przemysłowej XX wieku. Budynek stanowi unikatowy w skali miejscowości i cenny w skali kraju modernistyczny obiekt mieszkalny, wykonany przy dużym udziale budulca drzewnego, wpisujący się w zagadnienie tzw. „drewnianego modernizmu”. Dom

prezentuje wysokie walory artystyczne, wynikające ze skromnej, funkcjonalnej, a zarazem wysmakowanej formy architektonicznej, w której wyraziła się indywidualność projektantów. Nawet przy obiekcie o tak kameralnej skali Lachert i Szanajca konsekwentnie i w sposób twórczy stosują język modernizmu, czytelny w racjonalnej kompozycji geometrycznej, w swobodnym układzie elewacji, podporządkowanym zasadzie asymetrii oraz w obecności tarasów na dachu.

Poza układem pomieszczeń zachowały się drewniane schody drabinowe, zespół oryginalnej stolarki drzwiowej w postaci jednoskrzydłowych drzwi żaluzjowych oraz płytowych i ramowo płytinowych z zasuwkami i mosiężnymi klamkami, a także elementy wyposażenia: parkiety układane w jodełkę, ceramiczne płytki łazienkowe (białożółte „gorseciki”), dwa piece kaflowe i nieliczne przykłady ebonitowych włączników do światła. Obiekt dokumentuje urbanistyczny rozwój Komorowa w okresie międzywojennym i współtworzy tutejszy krajobraz architektoniczny, jako jeden z bardziej interesujących wariantów wśród zróżnicowanej zabudowy jednorodzinnej miejscowości, co świadczy o wartościach naukowych budynku. Stanowi przykład łączenia tradycyjnych i nowych technologii, na które wskazuje zachowany projekt oraz obrazuje funkcjonalne i przemyślane rozmieszczenie poszczególnych pomieszczeń na niewielkiej powierzchni (ok. 100 m²).

Obiekt posiada wyjątkową wartość historyczną, objęty ochroną prawną przewidzianą w ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, ale jest zagrożony z uwagi na zły stan techniczny. Cele dodatkowym projektu będzie uwzględnienie roli zabytków w rozwoju turystyki powiatu pruszkowskiego oraz ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko naturalne. Istotnym celem priorytetu jest także pomoc dla cennego obiektu położonego na terenie gminy wiejskiej graniczącej z m.st. Warszawa czego celem będzie zwiększenie dostępności do zabytków, podniesienie atrakcyjności regionów i wykorzystanie przez nie potencjału związanego z posiadaniem dziedzictwem kulturowym. Kluczowym efektem działania realizowanego w ramach projektu będzie stworzenie trwałych podstaw dla harmonijnego funkcjonowania obiektu zabytkowego w przestrzeni publicznej.

Obok wskazanego celu głównego projektu, którym jest w szerokim znaczeniu zwiększenie kapitału społecznego Gminy Michałowice realizacja przedmiotowej inwestycji przyczyni się również do: podniesienia poziomu wiedzy o kulturze, promocji kultury, promocji aktywnego trybu życia oraz wzrostu atrakcyjności gminy jako miejsca zamieszkania poprzez podniesienie standardu życia, zwiększenie dostępu dla osób niepełnosprawnych do obiektów użyteczności publicznej, wzrostu zainteresowania mieszkańców gminy aktywnym trybem spędzania wolnego czasu. Konieczność podjęcia działań na rzecz utworzenia ogólnodostępnego miejsca spotkań dla mieszkańców gminy jest uzasadniona szczególnie w kontekście rosnącego zapotrzebowania społeczeństwa na usługi świadczone przez ośrodki związane z kulturą, czytelnictwem, zajęciami dla dzieci, młodzieży, niepełnosprawnych i osób w podeszłym wieku.

	Zielona willa w Komorowie będzie również szansą na wyróżnik dla powiatu pruszkowskiego. Projekt adresuje problemy zaznaczone w analizie stanu obecnego Strategii Rozwoju Powiatu Pruszkowskiego na lata 2015-2025. W diagnozie strategii powiatowej wskazuje się, że identyfikacja mieszkańców z powiatem jest niska (3.6.4), mieszkańcy powiatu nie udzielają się społecznie (zaledwie 1,9% mieszkańców jest aktywnych w organizacjach lokalnych (3.6.6) oraz poprawy wymaga poziom współpracy powiatu zarówno z gminami, jak i powiatami ościennymi (3.10.4). Tożsamość powiatu pruszkowskiego buduje robotniczy charakter Pruszkowa oraz Duląg 121. Dom Idei Miast Ogrodów daje szansę na budowanie tożsamości również na innych wartościach: dumie z osiągnięć Państwa Polskiego, odpowiedzialności za Państwo, dobro wspólne i sąsiadów, twórczym wkładzie polskich architektów w architekturę światową oraz wyjątkowej i nowoczesnej idei miasta-ogrodu.
Prognozowane produkty i rezultaty	Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (szt.)
Planowany okres realizacji	2024-2030 Gmina Michałowice rozpoczęła działania powiązane z projektem już w 2023 r.
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	9 000 000 zł
Przewidywane źródła finansowania	środki własne gminy Instrumenty zadań ważnych Województwa Mazowieckiego Plan Strategiczny dla WPR na lata 2023-2027 Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027, FEMA.05.07, FEMA.09.02

Numer i nazwa projektu	11. Wolni od uzależnień - cykl spotkań i prelekcji
Nazwa wnioskodawcy	Gmina Michałowice
Nazwa podmiotu/podmiotów współpracujących	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Michałowice, organizacje pozarządowe zajmujące się tematyką uzależnień na terenie gminy Placówki oświatowo-edukacyjne z terenu Gminy Michałowice
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji	Cały obszar rewitalizacji
Cele Programu Rewitalizacji, na które oddziaływać ma projekt	Cel 2 – Integracja społeczna mieszkańców i budowanie tożsamości lokalnej
Cel (cele) projektu	Profilaktyka uzależnień, poprawa jakości życia mieszkańców poprzez realizację cyklu spotkań i prelekcji
Zakres planowanych działań	Projekt skierowany jest do dzieci i młodzieży oraz dorosłych, która dzięki projektowi będzie miała możliwość uczestnictwa w warsztatach i prelekcjach dotyczących tematyki profilaktyki uzależnień.

Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Projekt przyczyni się do redukcji negatywnych zjawisk społecznych związanych z brakiem poczucia bezpieczeństwa i funkcjonowania w realnych warunkach społecznych. Projekt zakładający wykorzystanie infrastruktury powstałej w ramach projektu Zielona Willa - stworzenie miejsca spotkań dla społeczności w budynku przy ul. Krasieńskiego 34 z architekturą i sztuką i miejsca do obywatelskich spotkań na cele społeczne.
Prognozowane produkty i rezultaty	Liczba zorganizowanych warsztatów dla dzieci i młodzieży dotyczących profilaktyki uzależnień (sztuki) Liczba uczestników zorganizowanych warsztatów dla dzieci i młodzieży (osoby)
Planowany okres realizacji	2025-2030
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	150 000 zł
Przewidywane źródła finansowania	środki własne gminy cel Profilaktyka i Promocja Zdrowia Plan Strategiczny dla WPR na lata 2023-2027 Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027

Numer i nazwa projektu	12. Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie poprawy bezpieczeństwa poprzez edukację i działania prewencyjne
Nazwa wnioskodawcy	Gmina Michałowice
Nazwa podmiotu/podmiotów współpracujących	Komisariat Policji w Regułach, organizacje pozarządowe zajmujące się tematyką bezpieczeństwa i prewencji Placówki oświatowo-edukacyjne z terenu Gminy Michałowice
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji	Cały obszar rewitalizacji
Cele Programu Rewitalizacji, na które oddziaływać ma projekt	Cel 3 - Budowa marki obszaru rewitalizowanego i Gminy dzięki wzmocnieniu jej potencjałów społecznych, przestrzennych, infrastrukturalnych, gospodarczych i środowiskowych
Cel (cele) projektu	Poprawa poczucia bezpieczeństwa mieszkańców poprzez organizację kursy z zakresu bezpieczeństwa
Zakres planowanych działań	Edukacja i działania prewencyjne w zakresie podnoszenia świadomości mieszkańców dotyczących przestrzegania zasad bezpieczeństwa

Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Projekt uzupełniający. Niewystarczająca wiedza mieszkańców w zakresie przestrzegania zasad bezpieczeństwa, prowadzi niejednokrotnie do sytuacji zagrożenia, które można wyeliminować przez system szkoleń i prelekcji. Projekt odnosi się do zdefiniowanego w Programie Rewitalizacji celu 3 Budowa marki obszaru rewitalizowanego i Gminy dzięki wzmocnieniu jej potencjałów społecznych, przestrzennych, infrastrukturalnych, gospodarczych i środowiskowych. Projekt przyczyni się do redukcji negatywnych zjawisk społecznych związanych z brakiem poczucia bezpieczeństwa i funkcjonowania w realnych warunkach społecznych.
Prognozowane produkty i rezultaty	Liczba zorganizowanych wydarzeń (sztuki) Liczba uczestników zorganizowanych spotkań (osoby)
Planowany okres realizacji	2025-2026
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	100 000 zł
Przewidywane źródła finansowania	Środki własne gminy Michałowice; Profilaktyka i Promocja Zdrowia Gminna Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Plan Strategiczny dla WPR na lata 2023-2027 Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027 KPO

Numer i nazwa projektu	13. Integracja działań społecznych skupionych na terenach Zalewu Komorowskiego
Nazwa wnioskodawcy	Gmina Michałowice
Nazwa podmiotu/podmiotów współpracujących	Gmina Michałowice w partnerstwie z lokalnymi organizacjami pozarządowymi GOPS Gminy Michałowice
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji	Podobszar Komorów-Wieś - Zalew Komorowski
Cele Programu Rewitalizacji, na które oddziaływać ma projekt	Cel 1 – Stworzenie atrakcyjnej przestrzeni kulturalno-rekreacyjnowypoczynkowej Cel 2 – Integracja społeczna mieszkańców i budowanie tożsamości lokalnej
Cel (cele) projektu	Promocja obszaru, zapewnienie miejsc wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców Gminy Michałowice
Zakres planowanych działań	Cykliczny program aktywizacji mieszkańców i nabycie nowych umiejętności i kompetencji. Szkolenia i poniesienie kompetencji mieszkańców. Doradztwo, kursy i szkolenia zawodowe, prace społecznie użyteczne – możliwość

	praktycznych zajęć w celu poprawy kompetencji SI, wspieranie pracowników w podnoszeniu kwalifikacji i przekwalifikowywaniu się w oparciu o umiejętności ekologiczne. Wśród proponowanych zajęć będą ćwiczenia integracyjne, w tym integracja sensoryczna, która jest obecnie realizowana w świetlicach wiejskich dostępnych dla mieszkańców jako uzupełnienie oferty tych placówek.
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Niewystarczająca oferta spędzania wolnego czasu dla różnorodnych grup mieszkańców z różnymi potrzebami była powodem zdefiniowania niniejszego projektu. Potrzeba działań integracyjnych dla mieszkańców jest dodatkowym elementem celowości przeprowadzenia projektu. W ramach działań planuje się realizację aktywizacji społecznej kobiet. Projekt odnosi się do zdefiniowanego w Programie Rewitalizacji celu 1 Stworzenie atrakcyjnej przestrzeni kulturalno-rekreacyjno-wypoczynkowej, celu 2 Integracja społeczna mieszkańców i budowanie tożsamości lokalnej oraz celu 3 Budowa marki obszaru rewitalizowanego i Gminy dzięki wzmocnieniu jej potencjałów społecznych, przestrzennych, infrastrukturalnych, gospodarczych i środowiskowych. Projekt przyczyni się do redukcji negatywnych zjawisk społecznych związanych z brakiem integracji społecznej, brakiem różnorodnej oferty spędzania wolnego czasu oraz wpłynie na promocję obszaru.
Prognozowane produkty i rezultaty	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie (osoby) Liczba przeprowadzonych działań społecznych skupionych na terenach Zalewu Komorowskiego (szt.) Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu (osoby) Liczba uczestników przeprowadzonych działań społecznych skupionych na terenach Zalewu Komorowskiego (osoby)
Planowany okres realizacji	2024-2026
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	500 000 zł
Przewidywane źródła finansowania	środki własne gminy Plan Strategiczny dla WPR na lata 2023-2027, Rozwój zielonej gospodarki poprzez wzrost świadomości społecznej w ramach naborów organizowanych przez LGD Nadarzyn-Raszyn-Michałowice Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027

Numer i nazwa projektu	14. Integracja działań społecznych w Parku w Regułach
Nazwa wnioskodawcy	Gmina Michałowice
Nazwa podmiotu/podmiotów współpracujących	Gmina Michałowice w partnerstwie z lokalnymi organizacjami pozarządowymi

Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji	Podobszar Reguły dz. 481/2, 483 obręb Reguły
Cele Programu Rewitalizacji, na które oddziaływać ma projekt	Cel 1 – Stworzenie atrakcyjnej przestrzeni kulturalno-rekreacyjno-wypoczynkowej Cel 2 – Integracja społeczna mieszkańców i budowanie tożsamości lokalnej
Cel (cele) projektu	Promocja obszaru, zapewnienie miejsc wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców Gminy Michałowice
Zakres planowanych działań	Program aktywizacji zdrowego wypoczynku, przeprowadzany w godzinach przedpołudniowych i/lub popołudniowych. Program o charakterze międzypokoleniowym, całoroczny. Projekt przewiduje stworzenie cyklicznego programu propagowania aktywnego wypoczynku na świeżym powietrzu dla różnych grup mieszkańców o różnym stopniu trudności. Wśród proponowanych zajęć będą ćwiczenia gimnastyczne, yoga, ćwiczenia sprawnościowe, gry i zabawy integracyjne
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Projekt bazować będzie na efektach projektu głównego dotyczącego parku w Regułach. Niewystarczająca oferta spędzania wolnego czasu dla różnorodnych grup mieszkańców z różnymi potrzebami była powodem zdefiniowania niniejszego projektu. Potrzeba działań integracyjnych dla mieszkańców jest dodatkowym elementem celowości przeprowadzenia projektu. W ramach działań planuje się realizację aktywizacji społecznej kobiet. Projekt odnosi się do zdefiniowanego w Programie Rewitalizacji celu 1 Stworzenie atrakcyjnej przestrzeni kulturalno-rekreacyjno-wypoczynkowej, celu 2 Integracja społeczna mieszkańców i budowanie tożsamości lokalnej oraz celu 3 Budowa marki obszaru rewitalizowanego i Gminy dzięki wzmocnieniu jej potencjałów społecznych, przestrzennych, infrastrukturalnych, gospodarczych i środowiskowych. Projekt przyczyni się do redukcji negatywnych zjawisk społecznych związanych z brakiem integracji społecznej, brakiem różnorodnej oferty spędzania wolnego czasu oraz wpłynie na promocję obszaru.
Prognozowane produkty i rezultaty	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie (osoby) Liczba zorganizowanych działań społecznych na terenie Parku w Regułach (szt.) Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu (osoby) Liczba uczestników zorganizowanych działań społecznych na terenie Parku w Regułach (osoby)
Planowany okres realizacji	2024-2026
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	500 000 zł
Przewidywane źródła finansowania	środki własne gminy Plan Strategiczny dla WPR na lata 2023-2027 Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027

Numer i nazwa projektu	15. Kultura w domu letniskowym Al. Marii Dąbrowskiej 42
Nazwa wnioskodawcy	Gmina Michałowice
Nazwa podmiotu/podmiotów współpracujących	Gmina w partnerstwie z lokalnymi organizacjami pozarządowymi
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji	Podobszar rewitalizacji Komorów-Osiedle Al. Marii Dąbrowskiej 42 dz. 369 obręb Komorów-Osiedle
Cele Programu Rewitalizacji, na które oddziaływać ma projekt	Cel 1 – Stworzenie atrakcyjnej przestrzeni kulturalno-rekreacyjnowypoczynkowej Cel 2 – Integracja społeczna mieszkańców i budowanie tożsamości lokalnej
Cel (cele) projektu	Zachowanie materialnego dziedzictwa kulturowego, realizowane poprzez konserwację i rewaloryzację zabytków nieruchomych oraz ich udostępnianie na cele publiczne mieszkańców Gminy Michałowice
Zakres planowanych działań	Adaptacja na potrzeby działalności organizacji pozarządowych, stworzenie miejsca organizowania wystaw kulturalnych dotyczących Komorowa jako miasta ogrodów. Projekt rewitalizacyjny zapewniający modernizację istniejącego obiektu. Zachowanie materialnego dziedzictwa kulturowego, realizowane poprzez konserwację i rewaloryzację zabytków nieruchomych oraz ich udostępnianie na cele publiczne.
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Gmina Michałowice jest samoistnym posiadaczem nieruchomości. Zidentyfikowane w Diagnozie problemy społeczne: niska integracja zwłaszcza międzypokoleniowa między mieszkańcami problemy dotyczące ubóstwa, problemy społeczne wynikające z funkcjonowania tzw. „nowoczesnego społeczeństwa” (m.in. utrata więzi rodzinnych, społecznych) oraz brak oferty spędzania wolnego czasu dla mieszkańców. Spadająca identyfikacja mieszkańców z miejscem zamieszkania, potrzeba promocji lokalnych zasobów kulturowych. Projekt wysoce komplementarny do projektu rewitalizacji Marii Dąbrowskiej.
Prognozowane produkty i rezultaty	Liczba zmodernizowanych obiektów na cele kulturalne (szt.)
Planowany okres realizacji	2024-2030
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	6 000 000 zł

Przewidywane źródła finansowania	środki własne gminy Plan Strategiczny dla WPR na lata 2023-2027 Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027
----------------------------------	---

Numer i nazwa projektu	16. Rewitalizacja Alei Marii Dąbrowskiej w Komorowie
Nazwa wnioskodawcy	Gmina Michałowice
Nazwa podmiotu/podmiotów współpracujących	Organizacje pozarządowe zajmujące się tematyką krzewienia kultury na terenie gminy
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji	Podobszar rewitalizacji Komorów-Osiedle Al. M. Dąbrowskiej
Cele Programu Rewitalizacji, na które oddziaływać ma projekt	Cel 1 – Stworzenie atrakcyjnej przestrzeni kulturalno-rekreacyjno-wypoczynkowej Cel 3 – Budowa marki obszaru rewitalizowanego i gminy poprzez wzmocnienie jej potencjałów społecznych, przestrzennych, infrastrukturalnych, gospodarczych i środowiskowych
Cel (cele) projektu	Porządkowanie oraz przywracanie funkcji społecznych przestrzeniom publicznym, w tym terenom zielonym poprzez podniesienie ich funkcjonalności i estetyki przy uwzględnieniu wartości wynikających z kontekstu przyrodniczego i kulturowego poprzez Rewaloryzacja Alei Marii Dąbrowskiej w Komorowie
Zakres planowanych działań	Zagospodarowanie zieleni, ustawienie ławek itp. Działania mające na celu poprawę jakości przestrzeni ogólnodostępnej w ramach tej drogi. W ramach projektu nie planuje się remontu samej jezdni która jest drogą powiatową i leży to w kompetencji zarządcy drogi. Jezdnia została wyremontowana w 2024 r. Aleja Marii Dąbrowskiej to główna ulica Komorowa. Znajduje się pod ochroną konserwatorską, jest także pomnikiem przyrody. Wszystkie prace związane z terenami zielonymi będą prowadzone pod nadzorem ogrodniczym.
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Zidentyfikowane w Diagnozie problemy społeczne: niska integracja zwłaszcza międzypokoleniowa między mieszkańcami problemy dotyczące ubóstwa, problemy społeczne wynikające z funkcjonowania tzw. „nowoczesnego społeczeństwa” (m.in. utrata więzi rodzinnych, społecznych) oraz brak oferty spędzania wolnego czasu dla mieszkańców. Spadająca identyfikacja mieszkańców z miejscem zamieszkania, potrzeba promocji lokalnych zasobów kulturowych
Prognozowane produkty i rezultaty	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha)

Planowany okres realizacji	2024-2026
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	6 000 000 zł
Przewidywane źródła finansowania	środki własne gminy Jessica II Środki MWKZ Programy Marszałka na zabytki Mazowsze dla Zabytków Plan Strategiczny dla WPR na lata 2023-2027 Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027, FEMA.09.02

Numer i nazwa projektu	17. Budowa Przychodni Zdrowia w Regułach przy ul. Dworcowej
Nazwa wnioskodawcy	Gmina Michałowice
Nazwa podmiotu/podmiotów współpracujących	GOPS Gminy Michałowice
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji	Podobszar rewitalizacji Centrum-Michałowice dz. 633/4, 634. 635/4 obręb Reguły
Cele Programu Rewitalizacji, na które oddziaływać ma projekt	Cel 1 – Stworzenie atrakcyjnej przestrzeni kulturalno-rekreacyjno-wypoczynkowej Cel 3 – Budowa marki obszaru rewitalizowanego i gminy poprzez wzmocnienie jej potencjałów społecznych, przestrzennych, infrastrukturalnych, gospodarczych i środowiskowych
Cel (cele) projektu	Budowa placówki użyteczności publicznej na potrzeby służby zdrowia, przychodni, usług medycznych, fitness, opieka wytchnieniowa / mieszkania wytchnieniowe, siedziba GOPS Gminy Michałowice oraz parking
Zakres planowanych działań	Inwestycja zaplanowana na obszarze dz. działki 633/4, 634, 635/4 blisko stacji WKD Michałowice i ul. Dworcowej. Nowy obiekt będzie pełnił funkcje publiczne dla mieszkańców, w obiekcie zlokalizowana zostanie PZOZ składającej się m.in. z poradni dla dzieci, poradni dla dorosłych, poradni położnej, poradni pielęgniarstwa rodzinnej, poradni medycyny szkolnej i punktu szczepień, opieki specjalistycznej m.in. chirurg, kardiolog, laryngolog, neurolog, okulista, pielęgniarstwo opieka długoterminowa, rehabilitacja, diagnostyka USG, RTG, Echo serca, EKG i inne, sprzedaż leków, usługi medyczne, fitness, opieka wytchnieniowa / mieszkania wytchnieniowe; znajdzie również się siedziba GOPS Gminy Michałowice oraz parking dla mieszkańców odwiedzających placówkę i korzystających z pobliskiej stacji kolejki

	WKD. Dostosowania przestrzeni dla seniorów, osób z niepełnosprawnościami i innymi szczególnymi potrzebami zgodnie z przepisami ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Teren Centrum Michałowic jest niewykorzystany społecznie i dla celów użyteczności publicznej mieszkańców. Teren na którym planowana jest inwestycja obecnie przylega do terenów zabudowanych, stanowi nieformalny parking dla mieszkańców przesiadających się do kolejki WKD. Specyfika problemów społecznych podobszaru rewitalizacji Michałowice-Osiedle wydzielonego z większego obszaru administracyjnego Michałowice-Osiedle wynika z bliskiego położenia kolejki WKD i głównej ulicy Jesionowej, którą można włączyć się do trasy szybkiego ruchu do Warszawy. Problemem mieszkańców jest brak możliwości utożsamienia się z miejscem wykorzystywanym w dużej mierze na cele gospodarcze. Inne problemy to brak miejsc do parkowania (w dni robocze wszystkie wolne miejsca są blokowane przez mieszkańców dojeżdżających kolejką WKD do pracy w Warszawie.), nagromadzenie sklepów, w tym sprzedających alkohol, na małej przestrzeni powodujące konflikty społeczne i dewastację otoczenia przez osoby spożywające alkohol.
Prognozowane produkty i rezultaty	Liczba nowych budynków użyteczności publicznej (szt.) Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS) (szt.) Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek opieki zdrowotnej (szt.)
Planowany okres realizacji	2024-2030 Realizacja tego zadania również rozpoczęła się w 2022 r. – Gmina zleciła realizację projektu i koncepcji zagospodarowania terenu.
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	60 000 000 zł
Przewidywane źródła finansowania	środki własne gminy Jessica II Plan Strategiczny dla WPR na lata 2023-2027 Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027, FEMA.05.06

Numer i nazwa projektu	18. Przestrzeń publiczna ulic Słowackiego i Prusa w Komorowie
Nazwa wnioskodawcy	Gmina Michałowice
Nazwa podmiotu/podmiotów współpracujących	Biblioteka Publiczna Gminy Michałowice

Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji	Podobszar rewitalizacji Komorów dz. nr ew. 772, 781, 780, 485, 790, 789
Cele Programu Rewitalizacji, na które oddziaływać ma projekt	Cel 1 – Stworzenie atrakcyjnej przestrzeni kulturalno-rekreacyjno-wypoczynkowej Cel 3 – Budowa marki obszaru rewitalizowanego i gminy poprzez wzmocnienie jej potencjałów społecznych, przestrzennych, infrastrukturalnych, gospodarczych i środowiskowych
Cel (cele) projektu	Poprawa jakości przestrzeni publicznej, zwiększenie dostępności i atrakcyjności obszaru rewitalizacji
Zakres planowanych działań	<p>Stworzenie spójnego ciągu pieszego: Przebudowa ulic Słowackiego i Prusa, tak aby stworzyć atrakcyjny ciąg pieszy łączący oba place. Może to obejmować poszerzenie chodników, wprowadzenie zieleni, małej architektury oraz odpowiedniego oświetlenia.</p> <p>Zagospodarowanie placów: Przekształcenie placów Paderewskiego i im. Księdza Kanonika Tadeusza Kozłowskiego w atrakcyjne przestrzenie publiczne, które będą zachęcać do aktywności i spotkań. Może to obejmować wprowadzenie zieleni, fontann, ławek, placów zabaw, siłowni plenerowych itp.</p> <p>Otwarcie terenu biblioteki: Usunięcie ogrodzenia biblioteki i stworzenie atrakcyjnej przestrzeni publicznej, która będzie integrować się z ciągiem pieszym. Może to obejmować stworzenie miejsca do czytania, organizację wydarzeń kulturalnych czy stworzenie kawiarnianego ogródka.</p> <p>Poprawa dostępności dla pieszych: Remont chodników, wprowadzenie elementów spowalniających ruch samochodowy (np. progi zwalniające, wyniesione przejścia dla pieszych) oraz stworzenie stref pieszych.</p> <p>Rozwój infrastruktury: Instalacja nowego oświetlenia, ławek, koszy na śmieci, stojaków na rowery itp.</p> <p>Zwiększenie ilości zieleni: Nasadzenia drzew, krzewów i kwiatów, które poprawią mikroklimat i estetykę obszaru.</p> <p>Likwidacja barier architektonicznych: Budowa podjazdów dla wózków inwalidzkich, montaż poręczy, dostosowanie wysokości krawężników itp.</p> <p>Dostosowania przestrzeni dla seniorów, osób z niepełnosprawnościami i innymi szczególnymi potrzebami zgodnie z przepisami ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.</p>
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	<p>Główne problemy obszaru: Ograniczona przestrzeń publiczna: Brak atrakcyjnych miejsc do spędzania czasu wolnego, spotkań towarzyskich i rekreacji. Obecne place (plac Paderewskiego i plac im. Księdza Kanonika Tadeusza Kozłowskiego) są niewystarczająco zagospodarowane i nie zachęcają do aktywności. Brak spójności przestrzennej: Ulice Słowackiego i Prusa nie tworzą spójnego ciągu pieszego, co utrudnia komunikację między dwoma placami. Ogródzenie biblioteki dodatkowo izoluje ten teren od reszty przestrzeni publicznej. Niewykorzystany potencjał terenów zielonych: Istniejące tereny zielone są zaniedbane i nie spełniają swojej funkcji rekreacyjnej. Ograniczona dostępność dla pieszych: Chodniki są w złym stanie technicznym, a ruch pieszy często odbywa się po jezdni, co stwarza zagrożenie dla bezpieczeństwa. Niedostateczna infrastruktura: Brak odpowiedniego oświetlenia, ławek, koszy na śmieci oraz innych elementów małej architektury, które wpływają na komfort użytkowania przestrzeni publicznej. Niewystarczająca zieleń: Brak odpowiedniej ilości zieleni, która wpływa na mikroklimat i estetykę obszaru. Bariery architektoniczne: Ograniczona dostępność dla osób niepełnosprawnych i starszych.</p>

Prognozowane produkty i rezultaty	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha) Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego (osoby)
Planowany okres realizacji	2024-2030
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	2 000 000 zł
Przewidywane źródła finansowania	środki własne gminy Jessica II Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027, FEMA.09.02 Plan Strategiczny dla WPR na lata 2023-2027